

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STYCZEŃ 2017

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
	Katarzyna Rola	
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalea Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Jadwiga Seremak-Bulge	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Arkadiusz Zalewski	

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Jan Małkowski, Stanisław Mańko, Bożena Nosecka,
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: EXPOL Włocławek
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

1. Wg wstępnych danych rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej wyraźnie poprawiły się w 2016 r. w porównaniu z niekorzystnymi pod tym względem latami 2014-2015. Średni ważony wzrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych w okresie od grudnia 2015 r. do grudnia 2016 r. wyniósł 4,3% i był znacznie wyższy niż w dwóch poprzednich latach i zbliżony do wzrostu cen w 2013 r. W odróżnieniu od 2013 r. wzrostowi cen skupu towarzyszył jednak spadek cen środków produkcji o 0,4%. W rezultacie **skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł 104,7 punktu**, wobec 95,3 punktu w roku poprzednim i 89,7 punktu przed dwoma laty.

Środki produkcji taniały czwarty rok z rzędu przede wszystkim pod wpływem spadków cen nawozów mineralnych, a w mniejszym stopniu także maszyn. Ograniczony popyt oraz niższe koszty produkcji, zwłaszcza w pierwszym półroczu, były przyczyną, że ceny nawozów mineralnych spadły o 7,6%, w tym przede wszystkim nawozów azotowych oraz potasowych, podczas gdy nawozy fosforowe i wieloskładnikowe zdrożały. Maszyny po znaczących podwyżkach w poprzednich 4 latach staniały o 0,6%, głównie pod wpływem opóźnienia programów wspierających inwestycje w ramach PROW 2014-2020. Bezpośrednie nośniki energii po trzech latach obniżek zdrożały w 2016 r. o 2,7%, pod wpływem wzrostów cen na światowych rynkach, głównie ropy naftowej. W porównaniu z rokiem poprzednim zdrożały także materiały budowlane (o 2,2%) oraz środki ochrony roślin (o 1,1%). W efekcie ceny środków produkcji w latach 2012-2016 praktycznie nie zmieniły się, a realnie (po uwzględnieniu inflacji) spadły o 2,8%. Spadek cen środków produkcji w tym okresie był jednak znacznie mniejszy niż cen skupu podstawowych surowców rolniczych, które nominalnie spadły o 9,4%, a realnie o 11,9%.

Tab. 1. Skumulowane wskaźniki zmian cen i wynagrodzeń (grudzień roku poprzedniego =100)

Wyszczególnienie	2016	2015	2014	2013	2012	2012-2016	
						XII 2011 =100	Indeks cen realnych
Wynagrodzenia	105,0	102,7	103,8	102,7	102,5	117,8	114,6
Towary i usługi konsumpc.	100,9	99,3	99,4	100,8	102,4	102,8	100,0
Zywność	101,8	100,0	97,7	101,3	103,8	104,6	101,7
Środki produkcji	99,6	99,5	98,2	99,7	103,0	99,9	97,2
w tym nawozy mineralne	92,4	100,7	92,2	94,6	104,9	86,1	83,7
Pestycydy	101,1	101,6	101,5	102,2	103,0	109,7	106,8
Bezp. nośniki energii	102,7	94,4	95,1	98,6	100,9	91,7	89,2
Maszyny	99,4	103,5	102,2	103,5	105,0	114,3	111,2
Materiały budowlane	102,2	97,7	99,3	97,9	101,3	100,1	97,4
Nożyc cen koszyka skupu	104,7	95,3	89,7	104,8	96,6	90,6	+
Koszyk skupu	104,3	94,8	88,1	104,5	99,5	90,6	88,1
w tym pszenica	90,2	100,9	88,4	74,8	133,9	80,6	78,4
Zyto	97,8	105,3	92,1	76,0	93,5	67,4	65,6
Jęczmień	92,4	104,3	79,4	88,8	114,2	77,6	75,5
Kukurydza	74,1	127,2	80,6	79,2	118,4	71,2	69,3
Ziemniaki	80,5	131,0	70,9	125,6	122,3	114,8	111,7
Bydło	97,4	107,2	94,3	92,7	103,6	94,3	91,7
Trzoda chlewna	133,3	92,3	78,8	95,5	96,1	91,8	89,3
Drońb	91,9	93,0	100,0	98,3	93,6	78,6	76,5
Cielęta	93,0	100,7	101,0	89,7	108,5	92,1	89,6
Mleko	117,9	91,4	80,2	122,4	97,2	102,8	100,0

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Należy więc stwierdzić, że rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej w 5-leciu 2012-2016, przy znacznych wahaniami w kolejnych latach, nie były sprzyjające dla rolnictwa, mimo niskich cen środków produkcji. Skumulowany wskaźnik nożyc cen dla lat 2012-2016 wyniósł 90,6 punktu.

Wzrost cen skupu podstawowych surowców rolniczych w 2016 r. był znacznie większy (o 4,3%), niż cen detalicznych żywności, które podniosły się w ciągu 12 miesięcy 2016 r. o 1,8% po ich stabilizacji w 2015 r. i spadku w 2014 r. o 2,3%. W tym czasie ogólny wskaźnik zmian cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 0,9%. Zatem żywność realnie zdrożała w relacji r/r o 0,9%. Znaczący wzrost cen detalicznych żywności w latach 2012-2013 sprawił, że w całym 5-leciu 2012-2016 wzrost cen żywności wyprzedził inflację, a realny wzrost cen detalicznych żywności wyniósł 1,7%, przy inflacji wynoszącej 2,8%.

Warto podkreślić, że **wzrost cen detalicznych artykułów konsumpcyjnych, w tym żywności zdecydowanie ustępował podwyżkom wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, które w ciągu 12 miesięcy 2016 r. wzrosły nominalnie o 5,0%, a realnie o 4,1%, a w całym 5-leciu 2012-2016 nominalnie o 17,8%, a realnie o 14,6%**. Niewielki wzrost cen żywności, przy poprawiającej się sytuacji dochodowej ludności oraz poprawie sytuacji na rynku pracy skutkowało wzrostem sprzedaży detalicznej żywności o 5,3% (w cenach stałych), a jej dynamika w 2016 r. tylko nieznacznie ustępowała dynamice sprzedaży ogółem (5,6%).

Wzrost cen żywności w 2016 r. miał swoją przyczynę przede wszystkim w podwyżkach cen surowców rolniczych zarówno na rynku krajowym jak i na rynkach światowych. Na świecie wzrosły ceny większości grup żywnościowych, z wyjątkiem zbóż, których zbiory i zapasy biją kolejne rekordy, przy nieznacznie rosnącym popycie. Na rynku krajowym decydujący dla wzrostu cen skupu był dynamiczny wzrost cen żywności wieprzowego oraz mleka, który po dwóch latach niskich cen nastąpił w drugiej połowie roku. Ceny pozostałych surowców rolniczych w tym czasie spadły.

W zależności od kierunku specjalizacji gospodarstw wpływ sytuacji rynkowej na ich kondycję finansową był zróżnicowany. Uwarunkowania rynkowe były najbardziej korzystne dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji mleka oraz żywności wieprzowego. Nie poprawiła się natomiast lub nawet uległa pogorszeniu sytuacja producentów drobiu, zbóż oraz zwierząt trawożernych.

W ciągu 12 miesięcy 2016 r. ceny zbóż podstawowych spadły nominalnie o 2,2% (żyto) do 7,6-9,8% (pszenica, jęczmień) i o prawie 26% (kukurydza). O spadku cen zbóż na rynku krajowym zdecydowały relatywnie dobre zbiory oraz niskie ceny światowe przy ograniczonym popycie krajowym oraz importowym. Zapasy światowe zbóż osiągają kolejne rekordy, przy ograniczonym wzroście popytu. Zboża staniały w 5-leciu 2012-2016 nominalnie o 19,4% (pszenica) do 32,6% (żyto), a realnie o 21,6 do 34,4%, mimo wzrostu cen zbóż w latach 2012 i 2015 r..

W 2016 r. zboża staniały przede wszystkim w stosunku do żywności wieprzowego i mleka, których ceny w tym czasie podniosły się odpowiednio o 33,3% i 17,9%. Rozszerzenie relacji cen żywności wieprzowej : żyto w II połowie 2016 r. do 1:9,5-10,8, a w przypadku jęczmienia do 1:8,4-9,5 wskazuje na znaczącą poprawę opłacalności tej produkcji, co skutkowało wzrostem pogłowia i produkcji żywności wieprzowego w drugiej połowie 2017 r. W całym 5-leciu 2012-2016 spadek cen

żyta (o 32,6%) oraz jęczmienia i kukurydzy (o 22,4-28,8%) znacząco wyprzedził spadek cen żywności wieprzowego (o 9,2%). Wyraźnie więc poprawiła się w tym czasie relacja cen żywności wieprzowego do zbóż. Pogłowia swni i produkcja żywności wieprzowego spadły, mimo poprawy relacji cen, w wyniku wycofywania się najmniejszych gospodarstw z chowu trzody chlewniej. Rośnie natomiast pogłowia i produkcja żywności wieprzowego w spółkach, co może zapowiadać przyspieszenie przemian strukturalnych w sektorze trzodowym. Wskazuje na to także utrzymujący się wysoki import prosiąt i warchlaków. Restrukturyzację produkcji żywności wieprzowego utrudniać jednak będzie wprowadzenie nowych regulacji prawnych tzw. „ontyodorowych”, utrudniających inwestowanie w budowę dużych, nowoczesnych chlewni.

Praktycznie nie pogorszyła się opłacalność produkcji drobiarskiej w ciągu 12 miesięcy 2016 r., mierzona relacjami cen żywności drobiowego do zbóż i pasz. Spadek cen zbóż podstawowych był zbliżony do obniżek cen skupu drobiu, a w przypadku kukurydzy był nawet wyraźnie głębszy. Przy relatywnie niewielkich wzrostach pasz wysokobiałkowych relacje cen skupu drobiu do mieszanki DKA (podstawowej mieszanki pełnoporcjowej stosowanej w żywieniu kurcząt rzeźnych) były zbliżone do roku poprzedniego. Również w całym 5-leciu 2012-2016 drób obok zbóż należał do najszybciej taniejących surowców rolniczych. Ceny skupu drobiu w grudniu 2016 r. były o 22,4% niższe niż w grudniu 2011 r., podczas gdy cena skupu pszenicy spadła w tym czasie o 19,4%, a kukurydzy o 28,8%. W tym czasie mieszanka DKA zdrożała o 0,9%. Relacje cen skupu drobiu do tej mieszanki zmalały więc z 1:2,4 do 1:1,9. Tłumaczy to utrzymującą się wysoką dynamikę rozwoju produkcji drobiarskiej, która systematycznie rozwija się (o około 17% w 2016 r. i o prawie 63% w porównaniu z 2011 r.) i wyniosła w 2016 r. 2,75 mln t wbc.

Spadek cen skupu zbóż w 2016 r. znacznie ustępował natomiast dynamice cen ziemniaków, które w grudniu br. były o 19,5% niższe niż przed rokiem pod wpływem znacznie większych zbiorów. Znaczący wzrost ich cen w 2015 r., a także w 2013 i 2012 r. spowodował jednak, że w latach 2012-2016 ziemniaki zdrożały nominalnie o 14,8%, podczas gdy zboża staniały w tym czasie o 19,4-32,6%. Mimo to powierzchnia uprawy ziemniaków systematycznie maleje ze względu na ograniczony popyt rynkowy, który wyraźnie ustępuje produkcji.

Wahania cen skupu bydła były znacznie mniejsze. W ciągu 12 miesięcy 2016 r. bydło staniało w skupie o 2,9%, a więc w stopniu zbliżonym do spadku cen cieląt (o 3,0%). Przy niższych cenach pasz było to równoznaczne z niewielką poprawą opłacalności produkcji żywności wołowej. Uzasadnia to stopniowy wzrost produkcji żywności wołowej, wspomaganego coraz bardziej licznym importem młodego bydła. Poprawa opłacalności żywności wołowej była zdecydowanie mniejsza niż w przypadku mleka, którego ceny podniosły się w ciągu 12 miesięcy 2016 r. o prawie 18%, po głębokich spadkach w latach 2014-2015. Decydująca była poprawa koniunktury na światowym rynku. Pewien wpływ wywarło także zwiększenie zapłażenia krajowego.

Jeśli uwzględnić zmiany cen jakie nastąpiły w latach 2012-2016 to bydło staniało w ciągu 5 lat nominalnie o 5,7%, a realnie o 8,3%, podczas gdy ceny cieląt zmalały odpowiednio o 7,9 i 10,4%. Meko w tym czasie zdrożało w skupie nominalnie o 2,8%, a realnie utrzymało się na poziomie grudnia 2011 r.

Można więc stwierdzić, że przy silnych wahaniami cen mleka w poszczególnych latach, opłacalność jego produkcji w perspektywie 5-letniej była bardziej stabilna niż pozostałych kierunków produkcji zwierzęcej. Sytuację ekonomiczną gospodarstw mleczarskich w latach 2016-2017 pogarsza jednak konieczność zapłażenia kolejnych rat kar za przekroczenie kwot mlecznych w ostatnim roku kwotowym (2014/15).

2. W styczniu 2017 r. rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim miesiącem i były znacznie lepsze niż przed rokiem o tej porze. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) utrzymał się na poziomie 100,9 punktu i był o 0,5 pkt. proc. wyższy niż w styczniu 2016 r. Zdecydował o tym wzrost wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu, przy spadku o 0,2 pkt. proc. wyrównanego wskaźnika nożyc cen. O niewielkiej poprawie wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu (o 0,2 pkt. proc.) zdecydowała nieznaczna poprawa indeksu obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi z zagranicą w ostatnim kwartale 2015 r. oraz wzrost wyrównanego indeksu zmian wynagrodzeń i cen żywności (o 1,1 pkt. proc.). Skompensowały one sezonowe obniżenie wyrównanego indeksu produkcji przemysłu spożywczego (o 0,5 pkt. proc. do 101 punktu).

Wyrównany wskaźnik nożyc cen zmalał w analizowanym miesiącu o 0,2 pkt. proc. do 100,6 punktu. Był on jednocześnie o 1,4 pkt. proc. wyższy od bardzo niskiego poziomu ubiegłorocznego, wynoszącego 99,2 punktu. Złożyła się na to przewaga wzrostów cen skupu podstawowych surowców rolniczych w listopadzie i grudniu ubr. nad ich spadkami. Jednocześnie wyrównany wskaźnik cen środków produkcji podniósł się o 0,1 pkt. proc. do 100,0 punktów, ale był o 0,1 pkt. proc. niższy niż przed rokiem.

Zmiany cen jakie dokonały się w okresie od grudnia 2015 r. do grudnia 2016 r. były korzystne dla rolnictwa, bowiem ceny koszyka skupu wzrosły o 4,3%, podczas gdy środki produkcji staniały o 0,4 pkt. proc. W rezultacie skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł w grudniu 2015 r. 104,8 punktu i był znacznie lepszy niż przed rokiem, kiedy wynosił tylko 95,9 punktu. W najbliższym miesiącu uwarunkowania rynkowe rolnictwa mogą się nieco poprawić i będą podobne jak w styczniu 2016 i 2015 r.

Jadwiga Seremak-Bulge

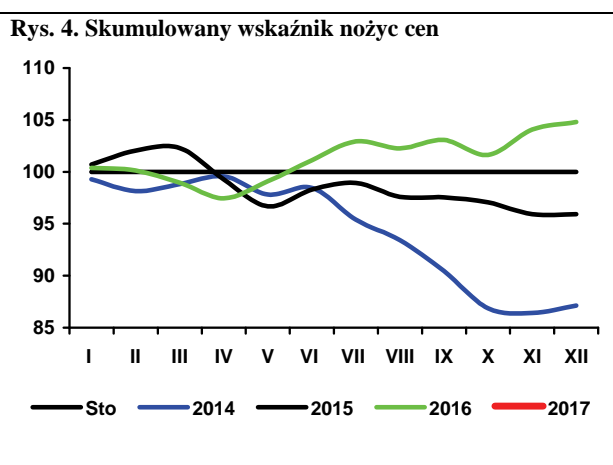
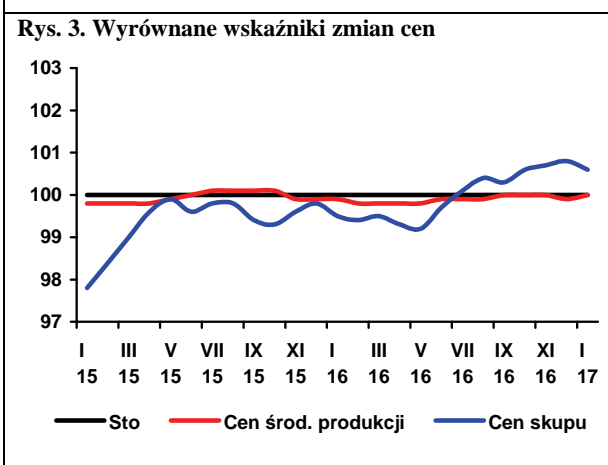
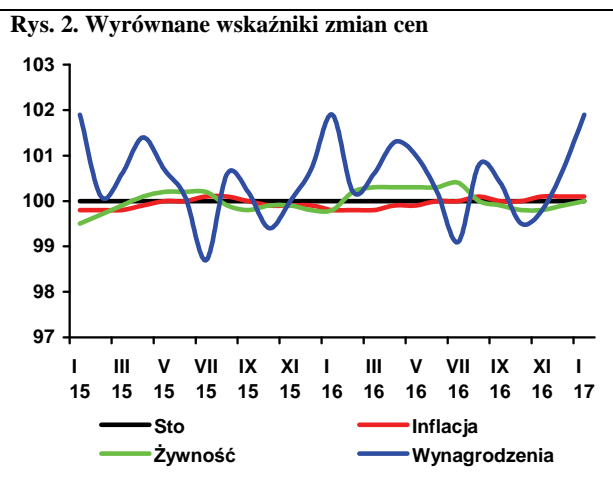
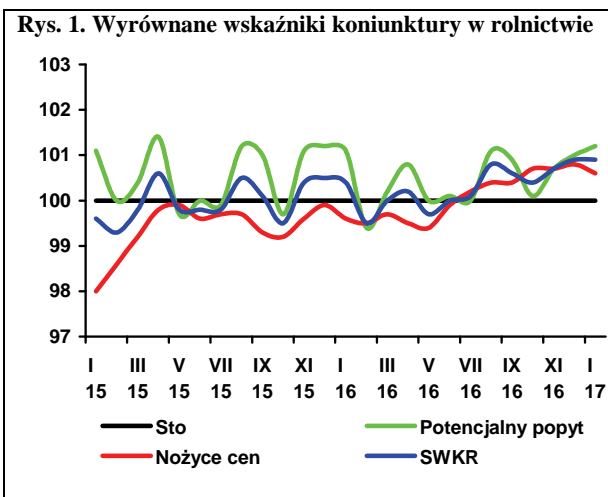
Tab. 2. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	I 17	XII 16	XI 16	X 16	IX 16	VIII 16	I 16
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	100,9	100,9	100,7	100,4	100,6	100,8	100,4
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,2	101,0	100,7	100,1	100,9	101,1	101,1
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,6	100,8	100,7	100,7	100,4	100,4	99,6
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	100,6	100,8	100,7	100,6	100,3	100,4	99,5
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	99,9	99,9
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,2	100,2	100,2	100,2	100,2	100,0	100,0
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	101,9	100,8	100,0	99,7	100,5	100,8	102,1
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	101,0	101,5	101,6	100,4	102,2	102,1	100,6

^a średnie ruchome 6 – miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

Według ostatnich szacunków ministerstwa rolnictwa USA (USDA)¹ zbiory zbóż w 2016 r. osiągnęły rekordowe 2,081 mld ton, wobec 1,985 mld ton w poprzednim sezonie. Dzięki najwyższym w historii запасom początkowym, podaż całkowita w sezonie 2016/17, w porównaniu z poprzednim sezonem, zwiększyła się o 4,8% do 2,566 mld ton. Zużycie prognozowane jest na poziomie o 3,3% wyższym niż w poprzednim sezonie, a stan zapasów końcowych osiągnie nienotowany wcześniej poziom 507 mln ton (485 mln ton w poprzednim sezonie).

Według GUS² w Polsce zebrano 30,1 mln ton zbóż (łącznie z kukurydzą na ziarno), czyli o około 8% więcej niż w 2015 r. Ozimin zebrano 16,6 mln ton, wobec 17,9 mln ton rok wcześniej, a zbóż jarych 13,4 mln ton, wobec 10,1 mln ton). Zebrane ziarno ma jednak znacznie gorsze niż w poprzednim roku parametry jakościowe.

Ceny zbóż w końcu roku na większości rynków wykazywały sezonowe tendencje wzrostowe. Wyjątkiem była pszenica SRW (fob Gulf), która w grudniu 2016 r. była o blisko 2% tańsza niż miesiąc wcześniej. Ceny pozostałych zbóż podniosły się o 0,5 do 6,5%. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku większość zbóż była tańsza od 3,0% (pszenica w Europie) do 12-14% (pszenica w USA, jęczmień w Europie). Tylko w Argentynie pszenica była droższa (o 9,0%).

W grudniu 2016 r. w Niemczech za pszenicę konsumpcyjną płacono 168 EUR/t (o 0,1% więcej niż w poprzednim miesiącu), w Czechach 141 EUR/t (o 1,3% więcej). Przeciętna cena jęczmienia paszowego w Niemczech wyniosła 149 EUR/t i wzrosła w porównaniu z poprzednim miesiącem o 2,3%. Najniższą średnią cenę kukurydzy notowano na Słowacji (116 EUR/t, wzrost o 3,7%). Na Węgrzech za kukurydżę płacono średnio 137 EUR/t (wzrost o 4,6%).

Na rynku krajowym tendencja spadkowa cen zbóż w listopadzie 2016 r. została zahamowana. W porównaniu z poprzednim miesiącem, w skupie mniej płacono jedynie za jęczmień (585 zł/t wobec 593 zł/t w październiku 2016 r.). Ceny pozostałych zbóż były nieznacznie wyższe. Za pszenicę płacono 615 zł/t (o 0,8% więcej niż w październiku 2016 r.), za kukurydżę 479 zł/t (o 5,9% więcej), a za żyto 531 zł/t (o 3,5% więcej). Na targowiskach pszenica kosztowała 739 zł/t (736 zł/t w październiku 2016 r.), żyto - 594 zł/t (586 zł/t), a jęczmień 679 zł/t (673 zł t).

W ciągu pierwszych pięciu miesięcy sezonu 2016/17 (lipiec-listopad 2016 r.) do skupu trafiło 4,6 mln ton zbóż podstawowych, tj. o 1,8% więcej niż w poprzednim sezonie. Skupiono 3,3 mln ton pszenicy (3,0 mln ton w porównywalnym okresie poprzedniego sezonu), 351 tys. ton żyta (389 tys. ton), a także 1,3 mln ton kukurydzy (1,0 mln ton).

**Wiesław
Łopaciuk**

**Katarzyna
Rola**

W październiku 2016 r. z Polski wyeksportowano 668 tys. ton ziarna zbóż, wobec 437 tys. ton w październiku 2015 r., w tym 426 tys. ton pszenicy, 46 tys. ton żyta, 5 tys. ton jęczmienia i 130 tys. ton kukurydzy. Import ziarna wyniósł w tym czasie 112 tys. ton i w porównaniu z październikiem 2015 r., był mniejszy o 12,9%. Spośród przetworów zbożowych zwiększył się jedynie kasz i grysików (o 12,8%), a pozostałych towarów znacznie zmalał, w tym najbardziej mąk innych niż pszenna (o blisko 40%). Po stronie importu obroty wzrosły, za sprawą dynamicznie rosnącego przywozu kasz i grysików oraz ziaren obrobionych inaczej.

W październiku 2016 r., w porównaniu z październikiem 2015 r., ceny zbytu większości produktów zbożowych były niższe niż w październiku 2015 r. Nieznacznie więcej (o 0,5%) kosztował chleb mieszany, a mąka pszenna była droższa o 7,8%. W rezultacie ceny detaliczne wszystkich produktów zbożowych były o kilka procent wyższe niż rok wcześniej.

Bardzo dobre światowe zbiory zbóż i oleistych (w tym soi) wpływają na spadek cen surowców paszowych oraz mieszanek przemysłowych. W listopadzie 2016 r. spadkowa tendencja była kontynuowana.

1. Grain: World Markets and Trade, grudzień 2016 r.
2. Wynikowy szacunek głównych ziemioptodów rolnych i ogrodniczych w 2016 r., GUS, Warszawa, 21.12.2016 r.

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)

Okresy		Pszenvica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		Skup				Targowiska				
2013	I-XII	853,9	622,4	748,6	770,5	975,0	728,9	875,5	774,5	X
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	X
2015	I-XII	672,5	523,6	577,9	613,9	755,9	586,7	707,5	599,4	X
2015	X	661,0	540,9	541,6	628,0	758,9	603,5	705,8	608,0	430,2
	XI	672,3	541,8	592,6	643,5	760,7	593,6	710,0	611,7	430,6
	XII	678,2	551,2	648,5	628,8	766,1	606,3	714,3	612,2	434,7
2016	I	668,7	565,9	666,0	632,9	774,0	615,4	717,8	620,6	445,1
	II	641,8	557,8	675,8	611,0	761,5	593,7	714,0	607,8	445,4
	III	630,4	543,7	657,1	598,1	764,5	593,2	715,6	622,2	435,0
	IV	623,7	543,5	655,6	590,0	757,6	584,5	713,3	617,2	436,3
	V	625,4	538,0	667,6	594,3	753,0	593,8	699,2	608,6	446,5
	VI	633,6	545,1	689,3	590,9	750,7	599,8	702,3	613,9	446,0
	VII	618,8	518,9	699,8	570,1	753,4	600,4	699,5	619,5	445,4
	VIII	595,4	491,3	673,1	558,8	736,0	569,1	662,8	600,1	435,7
	IX	611,9	501,6	532,3	631,7	742,6	603,8	678,7	599,4	438,2
	X	610,1	512,7	452,8	593,2	736,1	586,2	673,0	595,2	436,5
	XI	615,0	530,5	479,4	585,1	738,6	594,4	679,4	600,2	446,6
Zmiana w %										
<u>XI 2016</u> X 2016		0,8	3,5	5,9	-1,4	0,3	1,4	1,0	0,8	2,3
<u>XI 2016</u> XI 2015		-8,5	-2,1	-19,1	-9,1	-2,9	0,1	-4,3	-1,9	3,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)

Okresy		Pszenvica	W tym paszowa	Żyto	Jęczmień	W tym paszowy	Pszenvyto	Zboża podstawowe	W tym paszowe	Kukurydza
VII 2013-VI 2014		5049,1	1701,4	1055,3	643,4	319,8	648,2	7473,4	3426,4	2052,0
VII 2014-VI 2015		6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1
VII 2015-VI 2016		5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4
2015	X	441,2	132,9	59,0	46,5	25,5	92,6	644,3	291,0	480,1
	XI	499,9	176,7	55,7	32,0	17,8	73,9	665,3	302,6	177,1
	XII	511,3	179,6	54,1	36,5	22,6	69,2	674,2	308,0	80,1
2016	I	388,3	116,6	34,0	23,5	16,0	50,0	499,2	197,6	61,5
	II	426,7	139,5	47,5	32,7	25,5	76,9	588,7	265,7	66,9
	III	404,3	138,8	32,0	21,2	14,3	49,3	511,4	221,8	77,4
	IV	428,1	176,7	30,7	26,1	18,8	52,1	543,9	266,8	60,2
	V	435,5	164,7	25,0	27,9	21,3	42,4	533,9	241,3	67,5
	VI	425,4	182,7	35,7	20,5	16,0	40,8	524,8	262,7	81,8
	VII	518,0	168,2	64,0	154,7	64,8	64,8	804,1	332,1	64,2
	VIII	1186,8	478,9	130,0	164,7	91,5	187,3	1695,7	832,0	43,0
	IX	723,4	227,0	65,7	109,2	31,8	77,3	986,8	376,8	153,2
	X	440,0	129,5	50,6	55,5	28,9	51,6	604,6	240,5	592,3
	XI	395,4	122,9	41,0	32,5	19,2	51,8	524,0	218,5	449,7
Zmiana w %										
<u>XI 2016</u> X 2016		-10,1	-5,1	-18,9	-41,4	-33,6	0,4	-13,3	-9,2	-24,1
<u>XI 2016</u> XI 2015		-20,9	-30,4	-26,4	1,6	7,8	-29,9	-21,2	-27,8	153,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczycwo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2013 ^b	I-XII	2769,1	2229,6	220,6	1744,6	175,8	8565,8
2014 ^b	I-XII	2741,0	2261,9	232,3	1613,3	167,7	8865,4
2015 ^a	X	178,4	140,3	12,4	88,3	13,6	678,7
	XI	172,2	137,9	11,9	83,0	14,0	626,7
	XII	167,9	123,5	12,3	83,8	14,3	638,2
2016 ^a	I	160,8	125,6	12,4	77,1	13,6	627,9
	II	165,3	128,3	12,4	77,9	12,5	608,9
	III	171,6	129,3	10,7	84,8	12,6	681,3
	IV	165,4	129,1	12,8	83,8	12,3	674,6
	V	146,0	111,5	12,6	84,4	11,6	681,6
	VI	179,3	140,3	14,3	84,3	13,3	695,6
	VII	151,8	119,8	11,7	84,5	11,1	649,7
	VIII	173,7	137,1	12,1	85,6	12,2	675,1
	IX	184,8	145,6	12,7	85,2	13,7	725,7
	X	191,6	153,1	12,1	88,0	13,2	703,5
Zmiana w %							
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>		3,7	5,1	-4,8	3,3	-3,9	-3,1
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>		7,4	9,1	-2,5	-0,4	-3,2	3,7

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)

Okresy	Eksport					Import					
	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	
2013	I-XII	1692,9	904,6	292,9	922,8	4094,9	581,8	6,5	159,8	286,6	1077,2
2014	I-XII	3199,8	825,9	151,6	788,9	5475,5	547,5	17,0	257,1	350,9	1232,5
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6118,3	492,6	4,2	121,8	379,4	1064,0
2015	IX	162,3	65,2	3,8	49,1	370,0	64,7	1,1	10,5	10,1	96,3
	X	225,3	48,3	7,6	82,9	437,2	32,2	0,2	12,3	54,3	111,2
	XI	161,7	55,4	5,2	70,8	351,2	48,3	0,2	8,5	73,1	136,2
	XII	480,4	49,5	5,4	40,3	636,2	40,0	0,2	8,6	89,2	146,3
	2016	I	241,5	29,5	7,3	30,2	350,2	26,8	0,1	10,3	77,4
2016	II	408,5	32,9	26,1	28,9	551,6	35,9	0,1	14,1	43,5	97,1
	III	449,4	21,2	1,2	22,6	527,0	68,0	0,1	6,9	63,8	144,1
	IV	380,6	30,7	1,1	20,8	470,3	78,9	0,0	12,5	38,3	136,4
	V	348,9	21,7	1,2	33,0	431,8	67,7	0,1	19,0	33,6	126,0
	VI	261,3	39,0	1,1	53,5	383,7	77,1	0,1	11,6	8,8	101,6
	VII	459,6	25,8	32,8	40,4	581,9	50,9	2,1	13,3	3,2	73,9
	VIII	301,0	58,9	7,8	54,1	520,2	73,4	3,0	7,8	2,9	90,1
	IX	401,8	47,5	6,5	76,0	594,1	95,9	3,1	10,3	14,6	128,5
	X	426,3	45,7	5,1	130,2	668,4	75,0	0,9	13,1	17,8	112,0
	Zmiana w %										
<u>X 2016</u> <u>IX 2016</u>		6,1	-3,8	-21,5	71,3	12,5	-21,7	-71,0	27,2	21,9	-12,9
<u>X 2016</u> <u>X 2015</u>		89,2	-5,4	-32,9	57,1	52,9	133,0	350,0	6,5	-67,2	0,7

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem,

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2013	I-XII	80,0	18,8	57,6	22,7	28,0	55,1	13,0	25,4	36,9	122,8
2014	I-XII	90,4	20,5	45,4	27,6	61,1	44,5	12,0	27,4	30,2	114,9
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2015	X	8,8	1,3	3,4	2,1	5,9	5,4	1,8	2,7	4,1	12,5
	XI	8,8	1,4	3,9	2,0	6,9	6,1	1,2	2,3	4,1	14,6
	XII	8,3	1,7	3,5	1,5	4,9	4,8	1,3	2,3	3,9	15,4
2016	I	9,1	1,4	3,4	2,0	7,3	4,9	1,4	2,9	3,1	15,5
	II	9,2	1,9	3,7	2,6	8,0	5,1	2,1	3,3	3,6	15,5
	III	10,5	1,8	3,9	2,4	5,8	4,5	1,8	2,9	3,1	17,7
	IV	10,7	1,6	4,4	2,7	5,8	4,3	1,8	3,8	3,1	20,2
	V	10,4	1,3	3,3	2,5	6,1	3,9	1,6	3,0	2,9	22,6
	VI	10,9	1,6	4,4	2,5	9,7	5,0	1,5	3,2	2,5	22,8
	VII	9,4	1,9	3,7	2,4	6,8	4,2	1,3	2,8	3,0	22,4
	VIII	11,5	1,9	3,8	2,4	7,1	4,4	1,2	3,1	2,6	16,8
	IX	11,9	1,6	3,9	2,2	6,2	3,9	1,6	3,0	2,5	16,6
	X	9,9	1,0	4,4	1,9	5,4	4,3	1,1	4,5	3,2	16,5
Zmiana w %											
	X 2016 IX 2016	-16,4	-39,4	12,8	-13,6	-12,9	9,1	-34,6	50,0	24,6	-0,4
	X 2016 X 2015	13,0	-25,4	29,4	-9,5	-8,5	-21,2	-41,1	65,0	-23,2	32,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)

Okresy		Eksport					Import				
		ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	Wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	Pasze dla zwierząt domowych
2013	I-XII	27,4	87,5	329,7	148,5	226,6	70,7	20,2	141,3	401,8	168,1
2014	I-XII	27,0	93,9	344,1	166,6	247,9	64,7	21,6	134,7	430,5	169,6
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2015	X	2,9	9,5	40,1	16,1	25,0	6,0	2,2	14,3	31,7	16,0
	XI	3,2	9,2	39,9	14,5	24,3	5,8	2,2	12,2	30,3	16,6
	XII	3,1	9,0	36,5	15,5	23,5	6,9	2,6	11,8	28,4	14,4
2016	I	3,0	10,0	33,1	13,0	22,2	4,9	1,5	9,5	13,0	22,2
	II	3,0	10,5	37,7	12,6	24,0	5,4	1,5	9,9	12,6	24,0
	III	3,2	10,0	41,8	14,3	24,1	6,0	2,1	10,6	14,3	24,1
	IV	2,6	10,0	53,5	14,4	22,3	5,8	2,2	12,2	14,4	22,3
	V	2,2	10,3	41,6	14,3	18,5	5,7	2,0	12,3	14,3	18,5
	VI	2,9	10,7	45,8	9,8	15,6	6,6	2,4	14,2	9,8	15,6
	VII	2,6	9,4	39,5	.	.	7,0	2,5	12,2	.	.
	VIII	3,2	10,1	44,3	.	.	6,1	1,8	12,0	.	.
	IX	2,8	10,8	46,2	.	.	6,9	2,3	14,6	.	.
	X	3,0	8,4	40,5			5,9	2,1	12,5		
Zmiana w %											
	X 2016 IX 2016	7,9	-22,2	-12,3	x	x	-14,5	-8,7	-14,4	x	x
	X 2016 X 2015	4,1	-11,6	1,1	x	x	-1,7	-4,5	-12,6	x	x

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2013	I-XII	1,30	2,49	2,06	4,49	3,89	4,48	5,00	5,86
2014	I-XII	1,10	2,45	2,13	4,48	3,92	4,41	5,01	5,83
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2015	XI	1,03	2,43	2,12	4,38	4,00	4,40	4,94	5,78
	XII	1,03	2,38	2,07	4,42	4,00	4,42	4,90	5,80
2016	I	1,03	2,45	2,19	4,42	3,94	4,44	4,90	5,83
	II	1,01	2,46	2,24	4,42	3,94	4,42	4,91	5,87
	III	0,99	2,40	2,23	4,40	3,94	4,40	4,91	5,86
	IV	0,98	2,48	2,25	4,40	3,95	4,42	4,90	5,88
	V	0,97	2,48	2,31	4,42	3,96	4,42	4,89	5,90
	VI	0,96	2,47	2,24	4,44	3,97	4,40	4,90	5,92
	VII	0,96	2,47	2,28	4,42	3,97	4,40	4,93	5,94
	VIII	0,99	2,49	2,30	4,40	3,97	4,40	4,94	5,97
	IX	0,96	2,50	2,31	4,38	3,97	4,40	4,95	5,97
	X	0,96	2,50	2,28	4,42	3,98	4,42	4,95	5,93
	XI	0,95	2,47	2,24	4,44	3,98	4,44	4,95	5,97
Zmiana w %									
<u>XI 2016</u> X 2016		-1,0	-1,2	-1,8	0,5	0,0	0,5	0,0	0,7
<u>XI 2016</u> XI 2015		-7,8	1,6	5,7	1,4	-0,5	0,9	0,2	3,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2013	I-XII	1734,1	1816,8	2450,8	1520,3	1981,6	1748,2	2744,6
2014	I-XII	1712,3	1797,2	2392,4	1422,2	1919,4	1668,3	2697,3
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2015	XI	1658,2	1757,5	2313,3	1365,3	1861,2	1611,4	2612,9
	XII	1652,4	1757,5	2313,8	1367,6	1860,5	1613,9	2611,7
2016	I	1654,2	1750,4	2301,9	1363,7	1850,6	1607,5	2601,6
	II	1643,1	1734,4	2295,6	1379,5	1851,7	1602,1	2580,5
	III	1635,1	1729,9	2295,7	1369,1	1797,5	1599,3	2554,7
	IV	1625,3	1728,1	2284,9	1368,1	1796,4	1596,8	2544,7
	V	1633,6	1734,0	2280,5	1365,9	1799,0	1594,0	2529,6
	VI	1638,1	1719,8	2288,6	1373,0	1805,4	1594,8	2530,6
	VII	1639,0	1722,8	2292,3	1373,1	1810,0	1601,4	2534,6
	VIII	1639,8	1716,5	2287,2	1373,6	1810,4	1607,7	2539,8
	IX	1635,1	1714,2	2277,2	1363,1	1809,4	1603,3	2541,7
	X	1633,5	1722,6	2285,4	1372,1	1807,8	1600,5	2528,9
	XI	1617,3	1700,9	2282,7	1358,2	1803,0	1600,2	2522,5
Zmiana w %								
<u>XI 2016</u> X 2016		-1,0	-1,3	-0,1	-1,0	-0,3	0,0	-0,3
<u>XI 2016</u> XI 2015		-2,5	-3,2	-1,3	-0,5	-3,1	-0,7	-3,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące		Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter
2015	VI	2,419	2,556	4,686	0,686	1,682	3,258	2,171
	VII	2,350	2,497	4,572	0,656	1,677	3,262	2,252
	VIII	2,315	2,511	4,509	0,652	1,666	3,245	2,255
	IX	2,221	2,429	4,308	0,660	1,756	3,405	2,166
	X	2,249	2,458	4,339	0,677	1,673	3,227	2,134
	XI	2,300	2,447	4,402	0,683	1,481	2,835	2,074
	XII	2,256	2,429	4,308	0,683	1,470	2,808	1,994
2016	I	2,216	2,391	4,227	0,676	1,522	2,904	1,967
	II	2,324	2,432	4,346	0,667	1,589	2,972	1,998
	III	2,308	2,351	4,307	0,648	1,644	3,068	2,053
	IV	2,341	2,371	4,354	0,630	1,611	2,997	2,015
	V	2,300	2,389	4,260	0,613	1,779	3,295	2,068
	VI	2,289	2,405	4,219	0,610	1,936	3,569	2,077
	VII	2,287	2,402	4,222	0,618	2,091	3,860	2,160
	VIII	2,414	2,460	4,463	0,640	2,091	3,866	2,160
	IX	2,258	2,437	4,210	0,684	2,081	3,881	2,056
	X	2,341	2,456	4,314	0,736	1,985	3,659	1,964
	XI	2,316	2,441	4,278	0,804	1,946	3,615	1,952

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

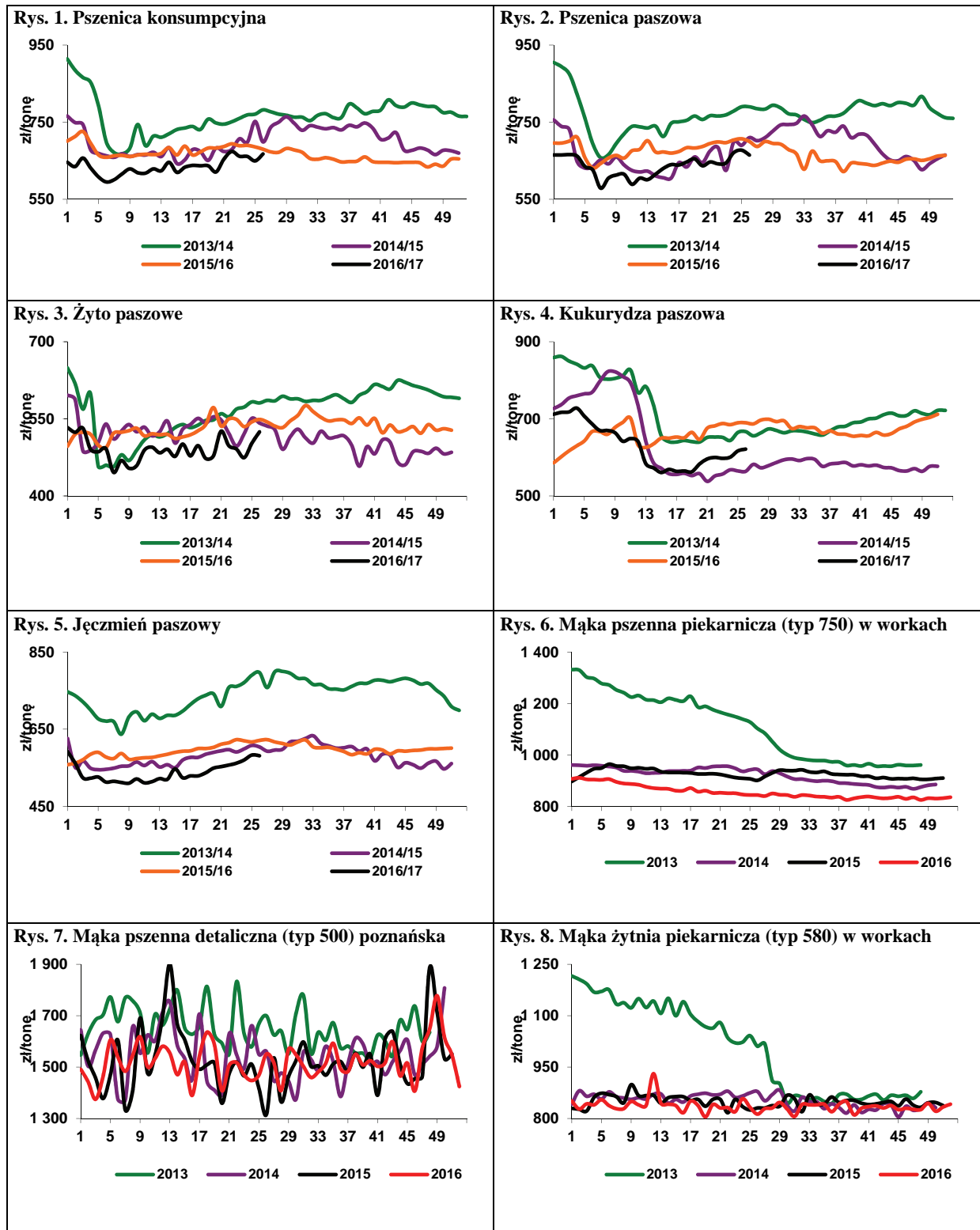
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa			
	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Niemcy	
2015	VIII	178	165	161	156	158	131	125	147	200
	IX	173	164	153	155	157	130	135	142	188
	X	178	160	155	162	162	129	146	149	187
	XI	180	160	163	161	162	132	149	150	182
	XII	174	159	163	152	159	.	157	151	187
	I	163	158	156		151	126	149	144	186
2016	II	153	155	145	144	144	127	151	138	180
	III	157	147	137	144	142	123	154	140	180
	IV	153	139	139	143	140	122	137	144	184
	V	160	146	138	144	137	125	144	159	188
	VI	161	146	133	139	137	119	144	147	189
	VII	163	147	128	135	137	112	145	136	189
	VIII	168	136	.	135	142	110	.	133	182
	IX	161	141	133	129	137	107	.	128	154
	X	163	139	134	133	140	118	110	124	163
	XI	167	139	133	134,1	145,5	.	112	131	.
	XII	168	141	133	139	149	.	116	137	.
Zmiana w %										
<u>XII 2016</u> <u>XI 2016</u>		0,1	1,3	-0,4	3,7	2,3	x	3,7	4,6	x
<u>XII 2016</u> <u>XI 2015</u>		-3,7	-11,6	-18,7	-8,6	-6,4	x	-26,2	-9,0	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2016/2017 zakończyła się z początkiem stycznia i przebiegała bez zakłóceń, w korzystnych warunkach pogodowych. Średni plon buraków wyniósł 65 ton/ha, a ich zbiory ok. 13,3 mln ton. Ocenia się, że technologiczny plon cukru wyniósł ok. 10 ton/ha. Według danych GUS w okresie wrzesień-listopad 2016 r. produkcja cukru wyniosła 1436 tys. ton, wobec 952 tys. ton w analogicznym okresie 2015 r., a powodem było wczesne rozpoczęcie kampanii ze względu na

przewidywane duże zbiory buraków cukrowych. Produkcja cukru jest znacznie większa od kwoty produkcyjnej (1405,6 tys. ton) i krajowego zapotrzebowania (1705 tys. ton).

Duża podaż cukru i spadek cen na świecie spowodowały spowolnienie dynamiki cen na krajowym rynku. W listopadzie 2016 r. średnia cena zbytu cukru workowanego wyniosła 2,55 zł/kg i była o 0,4% wyższa niż przed miesiącem oraz o 23,8% wyższa niż przed rokiem. Średnia cena zbytu cukru paczkowanego wyniosła 2,74 zł/kg i była o 1,1% wyższa w porównaniu do października ubr. oraz o 29,2% wyższa niż w listopadzie 2015 r. W handlu detalicznym zarysowała się spadkowa tendencja cen cukru, a średnia cena w listopadzie 2016 r. spadła w ciągu miesiąca o 0,4% do 3,16 zł/kg, ale była o 29,5% wyższa niż przed rokiem o tej porze.

Eksport cukru wyniósł w okresie styczeń-październik 2016 r. 377,4 tys. ton, w tym 229 tys. ton do UE. Podmioty sektora eksportują duże ilości i zmniejszają zapasy cukru. Na unijnym rynku największymi odbiorcami polskiego cukru były: Niemcy (96 tys. ton), Litwa (25 tys. ton), Łotwa i Włochy (18 tys. ton) oraz Grecja i Węgry (po 16 tys. ton). W krajach UE eksporterzy uzyskiwali średnio ok. 519 EUR/tonę cukru. Spośród krajów trzecich największe ilości cukru sprzedano do Izraela (42 tys. ton), Gruzji (17 tys. ton) oraz do Rosji i Kazachstanu (po 14 tys. ton), uzyskując średnio ok. 412 EUR/tonę.

Import wyniósł 202 tys. ton cukru, w tym 60 tys. ton z krajów UE, gdyż ze względu na krótką kampanię cukrowniczą 2015/2016 niektórzy producenci już w lutym br. rozpoczęli rafinację cukru surowego. Cukier do rafinacji importowano w lutym z Zimbabwe (25,6 tys. ton), w kwietniu z Mozambiku i Sudanu (po 25 tys. ton), a w czerwcu z Sudanu (25 tys. ton). Wzrost światowych spowodował, że koncerny cukrownicze jeszcze w sierpniu rafinowały cukier surowy, gdyż import z Mozambiku wyniósł 11 tys. ton a z Zimbabwe 18 tys. ton. Ceny importowe wahały się w granicach 370-440 EUR/tonę. Spośród krajów członkowskich głównymi dostawcami były Niemcy (21 tys. ton), Szwecja (17 tys. ton), Czechy (10 tys. ton) oraz Dania (po 8 tys. ton), a średnia cena importowa z UE wyniosła 496 UR/tonę.

Na światowym rynku w grudniu 2016 r. utrwaliła się spadkowa tendencja cen, zarysowana w listopadzie. Według F.O. Licht w grudniu 2016 r. światowe ceny cukru białego spadły do 520 USD/tonę, a cukru surowego do 425 USD/tonę. Sytuacja podaży-popytu na światowym rynku wskazuje, że wysokie ceny cukru będą utrzymywały się w 2017 r. Według szacunków F.O. Licht w sezonie 2016/2017 światowa produkcja wzrośnie o 2,5% do 178,8 mln ton cukru surowego, a konsumpcja o 1,4% do 183,3 mln ton. W rezultacie spadną zapasy końcowe, które będą stanowiły 35,2% światowej konsumpcji, wobec 38,9% w sezonie poprzednim.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące		Eksport			Import		
		Ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie
2014	IX	467,23	516,43	351,80	516,85	477,55	819,24
	X	430,62	511,35	348,47	529,83	489,77	822,48
	XI	402,76	468,45	420,67	494,64	478,84	809,97
	XII	407,79	481,26	345,79	534,23	520,71	591,49
2015	I	418,23	449,93	368,09	489,06	481,60	691,67
	II	432,52	460,72	377,68	543,69	562,62	496,66
	III	418,88	448,92	377,34	589,43	582,54	624,53
	IV	418,65	444,97	357,70	406,73	463,59	398,55
	V	431,56	463,48	371,98	561,55	535,78	873,82
	VI	456,64	470,23	388,10	539,17	495,59	796,38
	VII	467,22	463,79	403,69	397,58	450,15	378,78
	VIII	489,97	476,80	373,61	494,96	475,37	801,02
	IX	507,03	500,13	360,53	519,57	488,06	789,55
	X	436,04	485,68	350,48	636,66	584,01	838,81
	XI	403,76	454,69	368,28	499,93	468,62	829,73
	XII	423,34	473,35	384,49	569,34	523,79	794,60
2016	I	474,95	515,83	370,79	536,67	504,33	764,04
	II	463,15	491,06	373,59	409,95	465,55	387,62
	III	466,08	501,12	368,66	494,44	464,10	722,21
	IV	478,85	510,90	417,39	416,41	484,28	407,62
	V	486,79	547,04	399,09	653,33	617,95	702,06
	VI	485,13	521,99	417,31	457,43	576,30	455,68
	VII	479,40	527,39	422,79	528,41	503,14	671,24
	VIII	478,95	546,75	432,30	405,11	504,26	387,69
	IX	478,23	537,91	412,76	611,45	603,90	624,77
			524,27	551,51	425,05	642,26	625,65

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

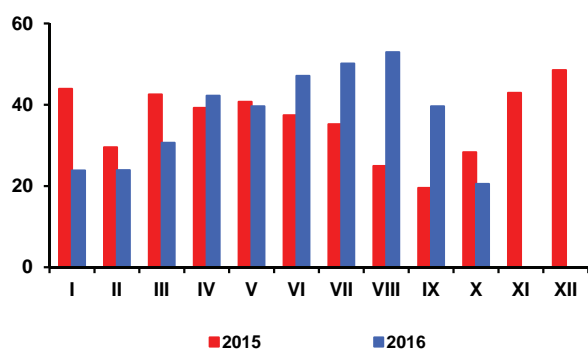
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące		Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna
		Workowany	paczkowy		
2014	XI	1,80	1,68	1,71	2,12
	XII	1,78	1,67	1,71	2,07
2015	I	1,81	1,74	1,69	2,04
	II	1,83	1,86	1,67	2,06
	III	1,81	1,88	1,67	2,10
	IV	1,81	1,84	1,63	2,12
	V	1,80	1,81	1,70	2,13
	VI	1,85	1,88	1,68	2,10
	VII	1,91	2,04	1,71	2,19
	VIII	1,97	2,14	1,71	2,29
	IX	1,99	2,16	1,72	2,39
	X	2,03	2,11	1,73	2,43
	XI	2,06	2,12	1,72	2,44
	XII	2,10	2,16	1,73	2,50
2016	I	2,25	2,32	1,78	2,46
	II	2,25	2,48	1,78	2,58
	III	2,21	2,51	1,74	2,70
	IV	2,26	2,49	1,78	2,74
	V	2,31	2,47	1,78	2,77
	VI	2,31	2,46	1,78	2,78
	VII	2,33	2,50	1,74	2,80
	VIII	2,40	2,88	1,74	2,97
	IX	2,42	2,86	1,73	3,12
	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16

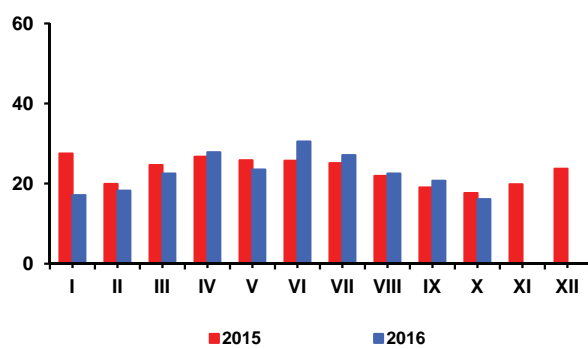
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

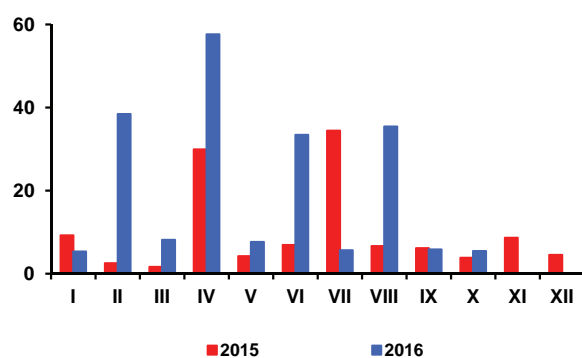
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

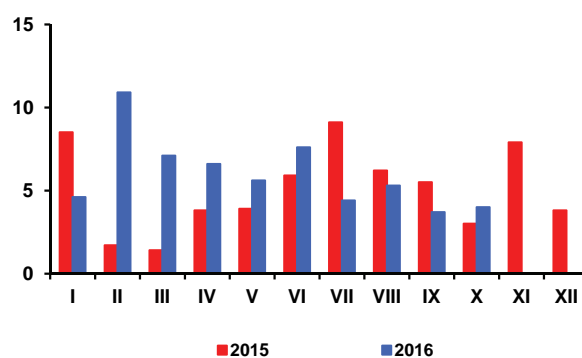
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

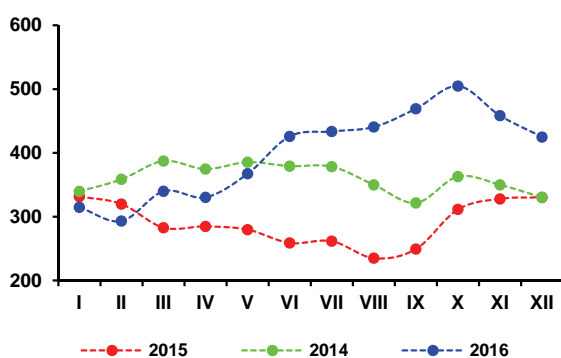
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

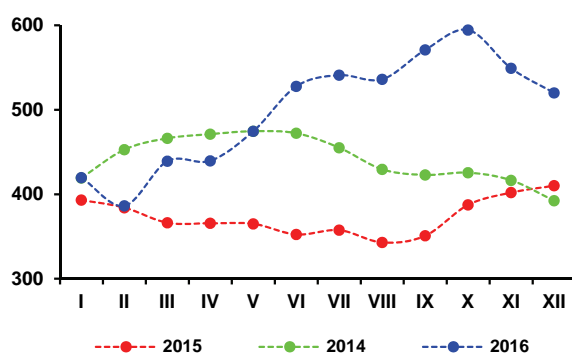
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

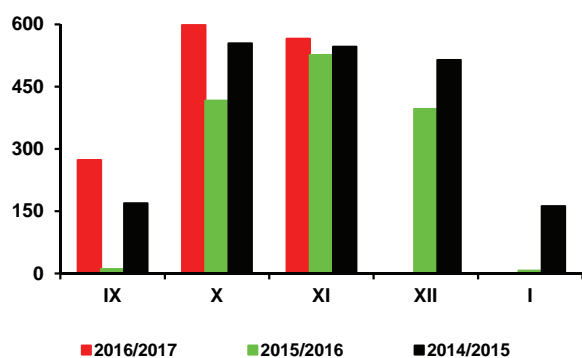
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tone)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tone)

Rys. 3. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS

W grudniowym raporcie Amerykańskiego Departamentu Rolnictwa (USDA) podwyższono szacunki światowych zbiorów nasion 7 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2016/17 do 554,7 mln ton (o 3,4 mln ton wobec listopada 2016 r.). Zwiększono szacunki zbiorów soi do 338,0 mln ton (o 1,9 mln ton), nasion słonecznika do 44,3 mln ton (o 0,6 mln ton), orzeszków ziemnych do 42,5 mln ton (o 0,7 mln ton) i bawełny do 39,4 mln ton (o 0,3 mln ton); obniżono je dla rzepaku do 67,8 mln ton (o 0,1 mln ton), a bez zmian pozostawiono dla ziaren palmowych (17,2 mln ton) i kopry (5,5 mln ton). Szacunki światowego przerobu nasion oleistych zwiększono do 465,9 mln ton (o 2,3 mln ton wobec listopada). W rezultacie zapasy nasion oleistych na koniec sezonu mogą wzrosnąć do 94,6 mln ton (o 1,7 mln ton więcej niż zakładano przed miesiącem), z 92,9 mln ton przed rokiem, a relacja zapasów do zużycia może zwiększyć się do 20,3%, z 20,0% przed rokiem.

W grudniowym raporcie utrzymano wcześniejsze szacunki zbiorów rzepaku u czterech kluczowych producentów: w UE 20 mln ton (+ 2,2 mln ton w porównaniu z sezonem 2015/16), Kanadzie 18,5 mln ton (+ 0,1 mln ton), Chinach 13,5 mln ton (-1,4 mln ton) i Indiach 6,8 mln ton (+ 0,9 mln ton). Oceniono, że w sezonie 2016/17 światowe zużycie rzepaku zmaleje do 68,9 mln ton (o 0,3 mln ton mniej niż zakładano w listopadzie), a jego zapasy na koniec sezonu obniżą się do 5,3 mln ton (o 0,2 mln ton więcej niż zakładano przed miesiącem). W tej sytuacji wskaźnik zapasów do rocznego zużycia rzepaku obniży się do 8,1%, z 9,3% przed rokiem.

W następstwie spadku zbiorów ceny rzepaku w portach europejskich są wyższe niż przed rokiem. W listopadzie 2016 r. za rzepak płacono 431 USD/tonę (cif Hamburg), tj. tyle samo co przed miesiącem, ale o 6,2% więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 899 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 0,3% droższy niż przed miesiącem i o 13,8% droższy niż przed rokiem. Cena śrutu rzepakowej wyniosła 217 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 1,9% wyższa niż przed miesiącem, ale w porównaniu z listopadem poprzedniego roku była nadal o 6,1% niższa.

Wyższe są też ceny rzepaku na rynku krajowym. W listopadzie 2016 r., wg notowań MRiRW, zakłady tłuszczowe płaciły za rzepak średnio 1771 zł/tonę, tj. o 4,3% więcej niż przed miesiącem i o 10,3% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie olej rzepakowy rafinowany niekonfekcjonowany sprzedawały po 3562 zł/t, tj. o 3,1% drożej niż przed miesiącem i o 13,7% drożej niż w listopadzie poprzedniego roku, a śrutę rzepakową po 815 zł/tonę, tj. o 0,6% taniej niż przed miesiącem i o 6,2% taniej niż przed rokiem.

W październiku 2016 r. krajowa produkcja surowego oleju rzepakowego w dużych i średnich zakładach przemysłu tłuszczowego (liczących 50 i więcej osób stałej załogi) wyniosła 110,0 tys. ton i była o 1,2% większa niż przed miesiącem, ale w porównaniu z październikiem poprzedniego roku była o 7,1% mniejsza. W ciągu jede-

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

nastu miesięcy 2016 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego wyprodukowały 888,2 tys. ton surowego oleju rzepakowego (o 15,0% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), z tego rafinowały 666,7 tys. ton (o 12,7% więcej). Produkcja margaryn wyniosła 242,2 tys. ton i była o 25,1% mniejsza.

Kierunki eksportu i importu większości produktów oleistych w październiku 2016 r. były rozbieżne. Eksport nasion oleistych i olejów roślinnych wzrósł w porównaniu z poprzednim miesiącem, ale ich import zmalał. Z kolei przy spadku eksportu śrut oleistych, ich import wzrósł. Wzrósł też import margaryn, a ich eksport był stabilny. Od stycznia do października 2016 r. łącznie wywieziono: 269 tys. ton nasion oleistych, w tym 230 tys. ton rzepaku (o 74% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku), 417 tys. ton olejów roślinnych, w tym 403 tys. ton oleju rzepakowego (o 8% mniej), 523 tys. ton śrut oleistych, w tym 490 tys. ton śrutu rzepakowej (o 25% mniej) i 105 tys. ton margaryn (o 4% mniej). Jednocześnie w tym samym okresie przywieziono: 2278 tys. ton śrut oleistych (o 14% mniej w relacji rok do roku), 527 tys. ton olejów roślinnych (o 15% więcej), w tym 132 tys. ton oleju rzepakowego (o 28% więcej), 629 tys. ton nasion oleistych (o 58% więcej), w tym 451 tys. ton rzepaku (2,2 razy więcej) oraz 67 tys. ton margaryn (o 5% mniej).

W listopadzie 2016 r. ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych i roślinnych, z wyjątkiem olejów roślinnych, były wyższe niż przed miesiącem. W okresie jedenastu miesięcy 2016 r. przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi średnio o 0,7% w relacji rok do roku, ceny tłuszczów zwierzęcych zmalały o 2,6%, a tłuszczów roślinnych o 0,8%. Spadki cen tłuszczów zwierzęcych i roślinnych były głębsze niż stopa deflacji dla wszystkich towarów i usług, która wyniosła 0,7%. Masło potaniało o 2,4%, a „pozostałe tłuszcze zwierzęce” o 4,7%. Ceny margaryn zmalały o 1,4%, olejów roślinnych o 0,4%, a ceny oliwy z oliwek wzrosły o 2,2%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	584 890	531 584	1 311 439	34,06	42,3	95,9
2015 I-XII	1 276 633	551 754	538 951	1 289 436	33,49	42,2	99,0
2015 X	118 326	56 415	48 308	126 433	3,28	40,8	93,6
XI	108 690	49 680	51 570	106 800	2,77	47,4	101,8
XII	84 998	43 430	38 384	90 044	2,34	45,2	94,4
2016 I	82 459	42 446	39 574	85 331	2,21	48,0	96,6
II	93 392	50 741	48 053	96 080	2,49	51,5	97,2
III	81 096	56 690	45 780	92 006	2,39	56,5	88,1
IV	87 490	52 469	40 876	99 083	2,57	46,7	88,3
V	91 822	53 782	38 594	107 011	2,78	42,0	85,8
VI	47 919	60 290	70 814	37 395	0,97	147,8	128,1
VII	68 485	47 808	38 591	77 702	2,02	56,3	88,1
VIII	116 927	55 933	33 565	139 296	3,61	28,7	83,9
IX	108 614	58 138	26 964	139 788	3,63	24,8	77,7
X	109 970	49 150	34 150	124 970	3,24	31,1	88,0
Zmiany w %							
X 2016 IX 2015	1,2	-15,5	26,7	-10,6	-10,7	x	x
X 2016 X 2015	-7,1	-12,9	-29,3	-1,2	-1,2	x	x
X 2016 XII 2015	29,4	13,2	-11,0	38,8	38,5	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego ^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	1 258 133	138 549	515 708	880 974	22,88	41,0	142,8
2015 I-XII	1 276 633	107 591	511 104	873 120	22,68	40,0	146,2
2015 X	118 326	15 133	47 033	86 426	2,24	39,7	136,9
XI	108 690	11 162	50 211	69 641	1,81	46,2	156,1
XII	84 998	7 917	37 463	55 452	1,44	44,1	153,3
2016 I	82 459	6 951	38 590	50 820	1,32	46,8	162,3
II	93 392	12 907	45 701	60 598	1,57	48,9	154,1
III	81 096	17 792	44 389	54 499	1,41	54,7	148,8
IV	87 490	13 872	39 673	61 689	1,60	45,3	141,8
V	91 822	13 583	37 193	68 212	1,77	40,5	134,6
VI	47 919	17 600	69 410	-3 890	-0,10	144,8	-1 231,7
VII	68 485	10 116	37 011	41 590	1,08	54,0	164,7
VIII	116 927	12 622	32 298	97 252	2,52	27,6	120,2
IX	108 614	16 718	25 599	99 732	2,59	23,6	108,9
X	109 970	9 668	32 664	86 974	2,26	29,7	126,4
Zmiany w %							
X 2016 IX 2015	1,2	-42,2	27,6	-12,8	-12,7	x	x
X 2016 X 2015	-7,1	-36,1	-30,6	0,6	0,9	x	x
X 2016 XII 2015	29,4	22,1	-12,8	56,8	56,9	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych ^a (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2014 I-XII	1 887 200	3 173 980	756 921	4 304 259	40,1	43,8
2015 I-XII	1 914 950	3 116 534	812 865	4 218 619	42,4	45,4
2015 X	177 489	211 703	73 660	315 532	41,5	56,3
XI	163 035	169 189	62 456	269 768	38,3	60,4
XII	127 497	290 264	60 728	357 033	47,6	35,7
2016 I	123 689	278 265	49 664	352 290	40,2	35,1
II	140 088	287 673	46 163	381 598	33,0	36,7
III	121 644	238 169	43 085	316 728	35,4	38,4
IV	131 235	177 107	46 612	261 730	35,5	50,1
V	137 733	328 653	47 128	419 258	34,2	32,9
VI	71 879	253 878	32 900	292 857	45,8	24,5
VII	102 728	204 951	25 663	282 016	25,0	36,4
VIII	175 391	155 943	77 314	254 020	44,1	69,0
IX	162 921	167 466	91 879	238 508	56,4	68,3
X	164 955	186 205	62 640	288 520	38,0	57,2
Zmiany w %						
<u>XI 2016</u> X 2015	1,2	11,2	-31,8	21,0	x	x
<u>XI 2016</u> XI 2015	-7,1	-12,0	-15,0	-8,6		
<u>XI 2016</u> XII 2015	29,4	-35,8	3,1	-19,2	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej ^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2014 I-XII	1 887 200	71 267	641 804	1 316 663	34,0	1847,5
2015 I-XII	1 914 950	54 380	762 518	1 206 812	39,8	2219,2
2015 IX	176 987	5 943	110 937	71 992	62,7	245,8
2015 XI	163 035	2 668	60 997	104 706	37,4	155,7
XII	127 497	2 512	59 307	70 702	46,5	180,3
2016 I	123 689	6 533	46 722	83 499	37,8	148,1
II	140 088	3 533	41 492	102 129	29,6	137,2
III	121 644	2 698	37 816	86 526	31,1	140,6
IV	131 235	3 336	40 859	93 712	31,1	140,0
V	137 733	2 192	43 869	96 056	31,9	143,4
VI	71 879	2 607	30 750	43 735	42,8	164,4
VII	102 728	1 446	23 546	80 628	22,9	127,4
VIII	175 391	4 789	75 717	104 463	43,2	167,9
IX	162 921	6 118	88 772	80 267	54,5	203,0
X	164 955	3 334	60 221	108 067	36,5	152,6
Zmiany w %						
<u>XI 2016</u> X 2015	1,2	-45,5	-32,2	34,6	x	x
<u>XI 2016</u> XI 2015	-7,1	-32,8	-16,2	-2,3	x	x
<u>XI 2016</u> XII 2015	29,4	32,7	1,50	52,8	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2014 I-XII	421 390	84 537	121 851	384 076	9,98	28,9	109,7
2015 I-XII	404 575	87 235	133 357	358 453	9,31	33,0	112,9
2015 X	39 480	8 552	16 191	31 841	0,83	41,0	124,0
XI	36 692	8 510	12 254	32 948	0,86	33,4	111,4
XII	30 171	8 104	12 118	26 158	0,68	40,2	115,3
2016 I	25 054	5 919	9 753	21 220	0,55	38,9	118,1
II	26 426	7 005	9 880	23 551	0,61	37,4	112,2
III	30 599	10 520	19 341	21 778	0,57	63,2	140,5
IV	23 446	6 559	10 136	19 869	0,52	43,2	118,0
V	24 244	6 581	8 744	22 080	0,57	36,1	109,8
VI	26 097	5 941	8 673	23 366	0,61	33,2	111,7
VII	16 537	4 620	6 845	14 312	0,37	41,4	115,6
VIII	21 242	6 854	10 034	18 063	0,47	47,2	117,6
IX	24 316	6 286	10 391	20 211	0,52	42,7	120,3
X	24 245	6 725	11 084	19 886	0,52	45,7	121,9
Zmiany w %							
X 2016 IX 2015	-0,3	7,0	6,7	-1,6	0,0	x	x
X 2016 X 2015	-38,6	-21,4	-31,5	-37,5	-37,3	x	x
X 2016 XII 2015	-19,6	-17,0	-8,5	-24,0	-23,5	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)

Okres	Rzepak ^a	Pszenica	Relacja cen
2014 I-XII	1320	684	1,93
2015 I-XII	1505	668	2,25
2015 XI	1605	672	2,39
XII	1667	678	2,46
2016 I	1684	669	2,52
II	1690	642	2,63
III	1672	630	2,65
IV	1695	624	2,72
V	1757	625	2,81
VI	1769	634	2,79
VII	1566	619	2,53
VIII	1576	595	2,65
IX	1629	612	2,66
X	1698	610	2,78
XI	1771	615	2,88
Zmiany w %			
XI 2016 X 2016	4,3	0,8	x
XI 2016 XI 2015	10,3	-8,5	x
XI 2016 XII 2015	6,2	-9,3	x

^a ceny roczne oraz za VII, VIII, IX dane GUS, pozostałe miesiące – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

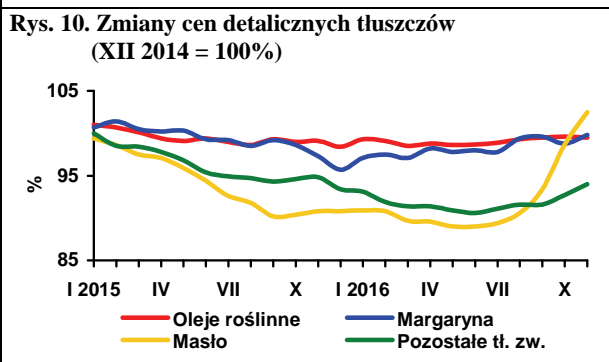
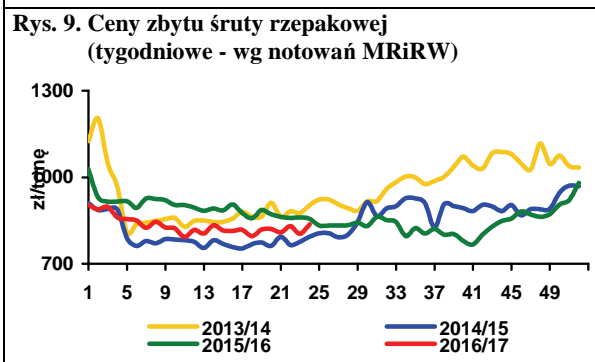
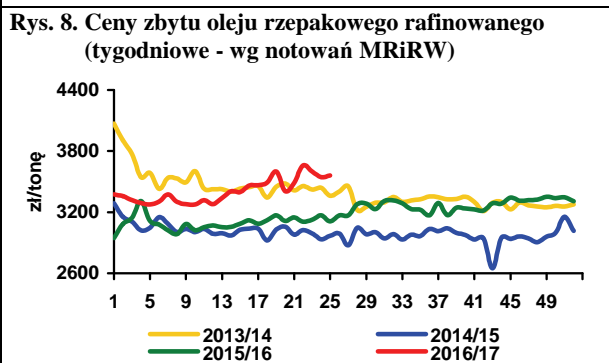
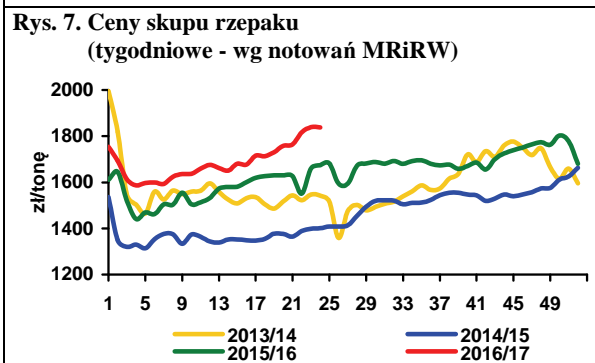
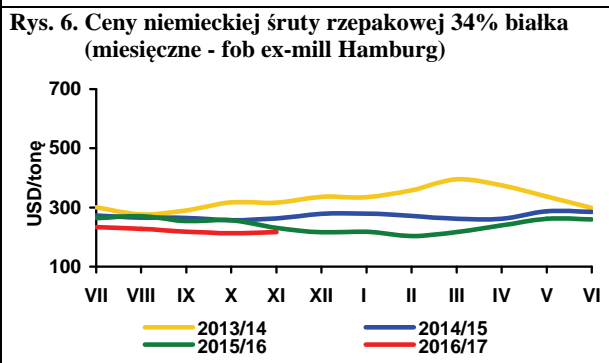
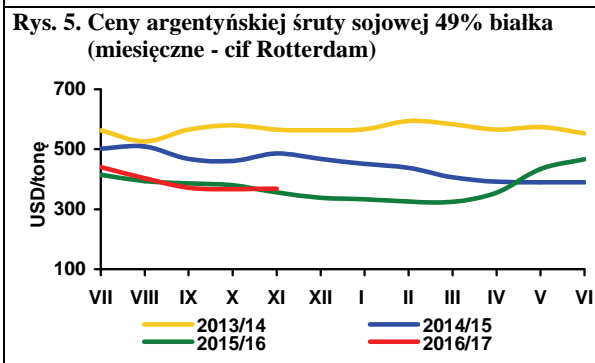
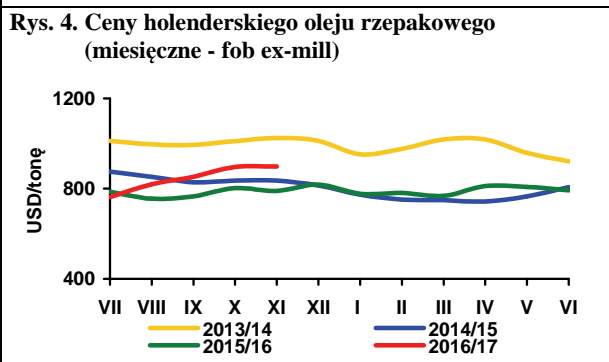
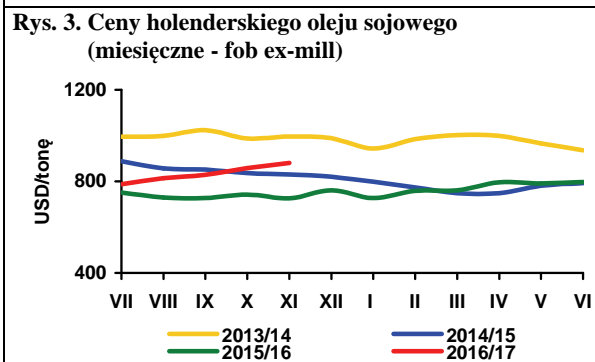
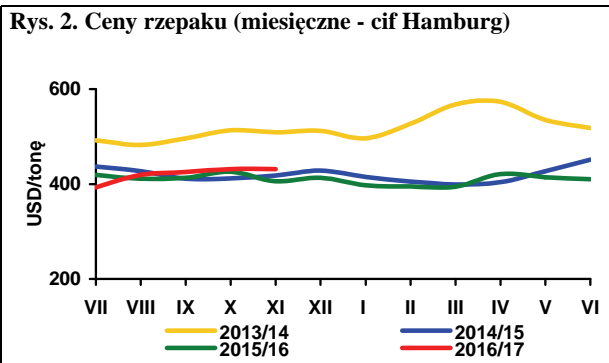
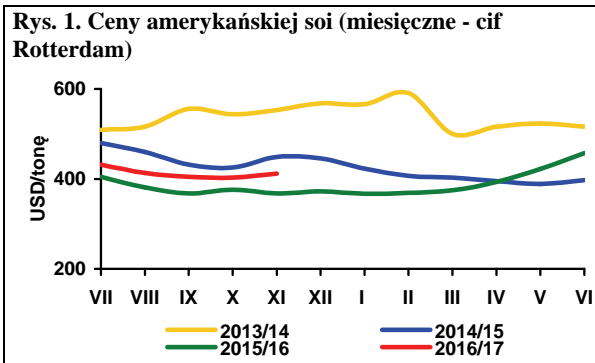
Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	masmix za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2014 I-XII	5,24	6,65	17,05	6,15	6,33	13,80	23,00	7,44
2015 I-XII	5,46	6,38	15,15	5,72	5,90	13,20	20,65	6,88
XI	5,54	6,42	15,24	5,62	5,84	13,03	19,90	6,80
XII	5,43	6,36	15,19	5,59	5,82	12,90	19,90	6,76
2016 I	4,65	6,35	14,95	5,56	5,9	12,95	19,80	6,72
II	4,68	6,32	14,63	5,59	5,18	12,83	19,80	6,64
III	4,71	6,23	14,26	5,58	5,76	12,95	19,50	6,64
IV	4,75	6,15	13,82	5,46	5,81	12,95	19,20	6,60
V	4,68	6,23	13,71	5,45	5,79	12,95	19,10	6,64
VI	4,97	6,30	14,30	5,50	5,81	12,93	19,15	6,52
VII	4,88	6,27	15,48	5,54	5,82	12,93	19,45	6,48
VIII	4,95	6,17	16,33	5,60	5,83	12,88	20,15	6,48
IX	4,87	6,28	17,81	5,64	5,90	12,95	20,95	6,48
X	4,82	6,48	19,05	5,64	5,91	12,98	22,55	6,56
XI	4,96	6,54	19,71	5,66	5,88	13,03	23,50	6,60
Zmiany w %								
<u>XI 2016</u> X 2016	2,9	0,9	3,5	0,4	-0,5	0,4	4,2	0,6
<u>XI 2016</u> XI 2015	-10,5	1,9	29,3	0,7	0,7	0,0	18,1	-2,9
<u>XI 2016</u> XII 2015	-8,7	2,8	29,8	1,3	1,0	1,0	18,1	-2,4

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Wysokie ceny w poprzednim sezonie spowodowały wzrost areału uprawy ziemniaków w Europie Zachodniej i niektórych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. W całej UE powierzchnia uprawy ziemniaków w 2016 r. wyniosła 1,68 mln ha i była o 2% większa niż w roku poprzednim. Plony ziemniaków spadły w Europie Zachodniej, natomiast znaczący ich wzrost nastąpił w krajach środkowo-europejskich. Zbiory ziemniaków w UE-28 zwiększyły się w porównaniu z 2015 r. o prawie 6% i wyniosły 56,2 mln ton, głównie pod wpływem znacznie większych zbiorów ziemniaków w Polsce (o 2,5 mln ton). W 5 krajach mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wlk. Brytania) zbiory ziemniaków zmniejszyły się o ok. 1%, a w odniesieniu do średniej pięcioletniej o 3%. W Niemczech zbiory ziemniaków wyniosły prawie 10,2 mln ton i były o niespełna 2% mniejsze niż przed rokiem. We Francji zbiory spadły o ok. 2% do 6,86 mln ton, w Holandii o 0,5%, do 6,62 mln ton. W Wielkiej Brytanii produkcja ziemniaków wyniosła 5,64 mln ton i była o 0,7% większa niż przed rokiem, a w Belgii 3,80 mln ton (wzrost o 3,7%).

Konsekwencją słabszych zbiorów jest wzrost cen ziemniaków w Europie Zachodniej. Dotyczy to zwłaszcza bulw do przetwórstwa, ale również ziemniaków z przeznaczeniem do bezpośredniej konsumpcji. Ceny ziemniaków jadalnych na rynku niemieckim w okresie przedświątecznym ustabilizowały się na poziomie 177-180 EUR/t, wobec 187 EUR/t w roku ubiegłym i 63 EUR/t w analogicznym okresie 2014 r. Ceny ziemniaków do przetwórstwa z przeznaczeniem na frytki i chipsy były wyższe niż do konsumpcji i w Dolnej Saksonii wynosiły 195-220 EUR/t, wobec 110-130 EUR/t w połowie grudnia poprzedniego roku i zaledwie 10-25 EUR/t dwa lata wcześniej (ziemniaki w obrocie wolnorynkowym poza kontraktacją). W Bawarii ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego były o ok. 50% wyższe niż roku poprzednim i wynosiły 180-200 EUR/t.

We Francji ceny ziemniaków jadalnych w końcu roku były bliskie rekordowych poziomów z sezonu 2012/13. Ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania kosztowały od 285 do 365 EUR/t i były przynajmniej o 50% droższe niż przed rokiem, a w porównaniu z sezonem 2014/15 wzrost ten był ponad 3-krotny. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Various) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg kosztowały od 580 do 750 EUR/t, tj. o ok. 15% więcej niż roku poprzednim i były 2-krotnie droższe niż przed dwoma laty. Ceny ziemniaków do przetwórstwa, w zależności od odmiany, wahały się w przedziale 250-270 EUR/t, wobec 90-115 EUR/t w roku poprzednim i zaledwie ok. 20 EUR/t w 2014 r.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego w obrocie wolnorynkowym w Holandii, w zależności od odmiany, w grudniu wynosiły od 195 do 270 EUR/t. Ceny bulw powyżej 45 mm z przeznaczeniem na eksport osiągały 210-270 EUR/t.

Ceny ziemniaków do przetwórstwa w kontraktach terminowych na kwiecień 2017 r. w grudniu wahały się w przedziale 235-250 EUR/t i były o ok. 50% wyższe niż w roku poprzednim. Do końca sezonu 2016/17 europejski rynek ziemniaków będzie pod presją popytu, zwłaszcza na ziemniaki z przeznaczeniem do przetwórstwa spożywczego na frytki i chipsy.

Główny Urząd Statystyczny powierzchni uprawy ziemniaków w Polsce oszacował na ponad 0,3 mln ha. Plony wyniosły 286 dt/ha i były większe niż w 2015 r. o ok. 76 dt/ha tj. o 36%. Zbiory ziemniaków wyniosły ok. 8,8 mln ton tj. o 39% więcej od zbiorów w 2015 r.

Z powodu zwiększenia produkcji, ceny ziemniaków w Polsce, w przeciwieństwie do zachodnioeuropejskich rynków, są niskie. Średni poziom cen ziemniaków na targowiskach w okresie przedświątecznym, wg danych MRiRW, wyniósł 0,69 zł/kg wobec 0,93 zł/kg i był o 26% niższy niż przed rokiem. Nieco większy spadek cen ma miejsce w obrocie hurtowym ziemniakami. Średni poziom cen ziemniaków na rynkach hurtowych w okresie przedświątecznym wyniósł 0,50 zł/kg, wobec 0,70 zł/kg w analogicznym okresie 2015 r. i 0,37 zł/kg przed dwoma laty. W ostatnim tygodniu grudnia w Broniszach ziemniaki oferowano w cenie 0,28-0,70 zł/kg, w Lublinie 0,60 zł/kg, w Poznaniu 0,40-0,60 zł/kg, w we Wrocławiu 0,40 zł/kg, a w Łodzi 0,33-0,73 zł/kg, a w Kaliszu zaledwie 0,33-0,40 zł/kg. W porównaniu z okresem sprzed miesiąca ceny te nieznacznie wzrosły. Na giełdach towarowych pojawiły się również „młode” ziemniaki importowane w cenie 2,60-3,50 zł/kg. W najbliższych miesiącach może nastąpić sezonowy wzrost cen ziemniaków, a jego skala będzie uzależniona od temperatur i wzrostu zapotrzebowania na ziemniaki z przeznaczeniem na eksport.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
I	31 700	50 300	64 000	62 500	777	140	184	221
II	59 000	48 400	59 400	69 800	-	141	182	274
III	52 200	61 000	75 600	69 500	-	100	270	248
IV	77 400	58 900	74 800	71 800	-	198	257	143
V	68 000	48 300	62 600	45 500	-	268	160	168
VI	42 800	56 700	58 300	58 800	-	77	187	233
VII	43 500	55 900	54 900	48 700	-	114	100	52
VIII	78 100	92 500	86 100	138 800	1 463	2 369	2 673	10 030
IX	225 100	318 100	289 000	349 800	27 800	39 274	36 562	48 727
X	328 200	350 200	328 100	356 000	43 925	46 459	52 406	55 531
XI	172 100	260 800	238 400	321 200	21 775	38 522	38 997	
XII	77 900	113 100	83 800		6 091	8 527	3 636	
RAZEM	1 256 000	1 514 200	1 475 000	1 592 400	101 831	135 808	135 614	115 627

Źródło: Dane GUS
Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze
2009 I-XII	2 673	2 078	35 609	47 156	151	46 568	3 991	108 414	18 167	7 706
2010 I-XII	1 637	1 803	39 794	54 626	134	44 623	10 058	118 614	20 716	7 388
2011 I-XII	2 914	1 703	69 426	34 546	14 325	46 229	10 374	131 809	22 333	9 297
2012 I-XII	2 023	2 457	46 076	72 333	9 917	41 193	14 989	153 610	30 732	17 989
2013 I-XII	1 990	2 887	41 247	61 186	18 468	41 925	16 318	175 920	31 064	16 390
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2015 VII	91	17	584	7 689	1 650	3 508	1 034	16 891	3 349	1 293
VIII	83	2	341	7 381	1 689	2 945	819	15 070	2 848	1 264
IX	73	7	962	8 384	1 491	3 535	950	14 057	3 810	1 771
X	40	2	1 949	7 429	979	3 885	908	13 017	3 122	1 461
XI	31	2	1 065	7 982	1 083	3 879	981	12 047	3 149	1 556
XII	31	2	1 165	6 362	1 613	3 006	1 109	13 139	4 049	1 456
2016 I	46	23	1 320	5 465	834	3 768	717	10 497	2 892	2 172
II	77	23	2 471	5 891	781	4 421	788	11 165	3 067	2 092
III	541	277	1 755	6 543	959	4 775	771	13 748	3 646	1 865
IV	100	301	1 782	9 026	1 069	3 880	938	12 229	3 168	1 369
V	92	3	826	7 965	1 416	3 801	838	14 948	3 807	1 493
VI	557	2	473	10 858	1 479	211	569	16 547	3 137	1 192
VII	125	2	318	6 438	1 398	3 368	821	16 191	3 369	1 042
VIII	54	1	626	5 666	2 055	5 177	824	16 946	3 696	1 365
IX	54	6	1 007	9 465	2 113	6 369	1 596	14 375	3 515	1 850
X	30	2	2 158	11 541	1 564	5 437	871	13 457	2 356	1 619

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze			
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	Susze	
2009	I-XII	42 996	15 660	80 878	10 347	61 991	147 459	75 593	42 315	3 556	1 996
2010	I-XII	48 353	29 761	157 323	9 828	81 482	180 352	63 478	41 595	5 714	875
2011	I-XII	49 240	20 173	174 105	11 235	97 528	242 516	77 888	52 352	8 596	3 103
2012	I-XII	35 670	14 719	76 107	11 466	72 918	257 295	90 269	35 304	8 829	2 661
2013	I-XI	32 728	17 802	55 038	11 817	111 666	233 318	85 496	48 370	8 456	2 972
2014	I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015	I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2015	VII	4	7	6 421	1 166	14 140	19 224	6 588	5 119	827	1 368
	VIII	4	10	1 596	1 375	12 708	12 884	5 523	4 885	766	256
	IX	27	3	6 575	1 963	12 564	16 717	7 160	6 238	606	445
	X	451	3	7 635	1 670	13 046	15 286	6 436	4 768	580	624
	XI	102	522	4 906	2 085	13 409	12 862	6 048	4 499	665	345
	XII	217	470	6 644	1 084	13 832	14 338	7 105	3 842	540	497
2016	I	114	741	7 348	1 249	13 021	13 819	5 618	4 887	580	1 264
	II	898	909	6 502	1 741	12 997	14 114	6 185	4 096	496	1 357
	III	2 426	5 106	8 583	1 446	14 537	17 179	6 934	5 955	523	1 712
	IV	9 665	12 043	16 090	1 149	14 412	17 677	6 661	6 374	736	982
	V	17 559	1 433	22 668	1 067	14 235	16 318	6 910	6 072	809	1 246
	VI	2 857	25	15 350	1 086	8 191	18 358	6 389	6 543	658	580
	VII	9	0	6 455	1 292	13 860	19 135	6 021	7 651	959	1 552
	VIII	16	0	1 738	1 647	14 149	15 146	6 512	6 791	1 100	1 972
	IX	14	0	2 785	1 148	9 940	14 439	7 255	7 265	590	1 126
	X	38	0	187	847	11 509	14 368	6 401	7 012	444	346

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

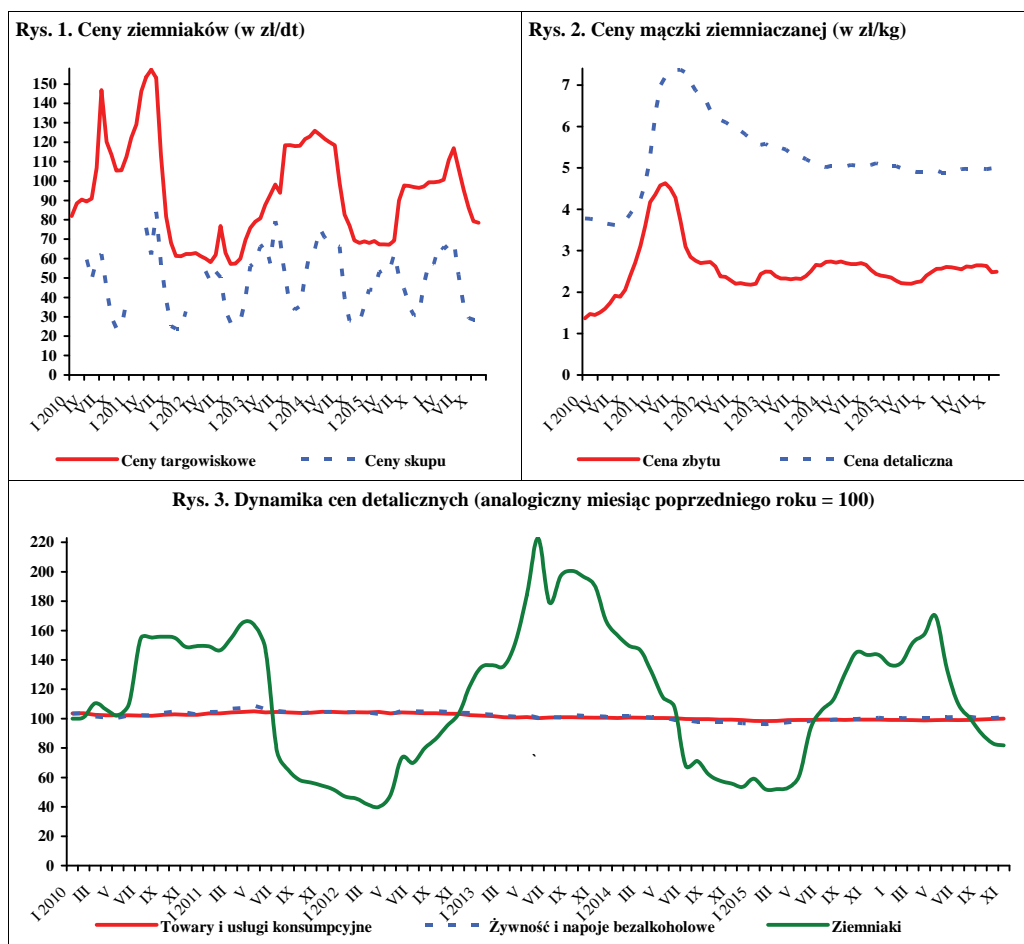
Wyszczególnienie	Rodzaj	XI	IX	X	XI	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny zł/dt	2015 zł/dt	2016 zł/dt	2016 zł/dt	2016 zł/dt	roczny %	miesięcz. %
Ziemniaki	skupu	31,0	29,3	28,4	28,3	91,3	99,6
	targowiskowa	96,5	86,2	79,3	78,5	81,3	99,0
	detaliczna (zł/kg)	1,18	1,06	0,97	0,98	83,1	101,0
	importowa	89,3	88,2	320,9	.	400,7	363,9
	eksportowa	71,2	69,2	48,0	.	49,7	69,4
Relacje cen	skup / targowisko	0,32	0,34	0,36	0,36	112,2	100,7
	targowisko / detal	0,82	0,81	0,82	0,80	97,9	98,0
	skup / detal	0,26	0,28	0,29	0,29	109,9	98,6
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,56	2,63	2,48	2,49	97,3	100,4
	detaliczna (zł/kg)	4,94	4,97	4,99	5,01	101,4	100,4
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,32	8,42	8,38	8,40	101,0	100,2
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,00	35,20	35,30	35,40	101,1	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	9,98	9,80	9,86	9,80	98,2	99,4

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2015		2016		wsk. zmian cen	
		listopad	wrzesień	październik	listopad	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	103,3	102,7	92,5	97,9	94,8	105,9
2	Kujawsko-pomorskie	92,9	86,3	82,7	82,5	88,8	99,7
3	Lubelskie	94,9	83,8	73,6	69,3	73,1	94,2
4	Lubuskie	93,2	100,0	93,9	93,5	100,3	99,6
5	Łódzkie	88,7	74,9	66,7	68,6	77,3	102,8
6	Małopolskie	84,1	77,2	71,7	70,1	83,3	97,7
7	Mazowieckie	111,2	78,1	72,5	72,7	65,3	100,2
8	Opolskie	104,1	91,5	84,7	85,5	82,1	100,9
9	Podkarpackie	88,7	100,6	85,7	87,6	98,7	102,1
10	Podlaskie	106,5	78,4	69,1	66,1	62,1	95,7
11	Pomorskie	97,3	93,3	93,5	86,4	88,8	92,4
12	Śląskie	95,4	83,9	75,6	78,1	81,9	103,4
13	Świętokrzyskie	78,2	70,4	59,2	59,5	76,1	100,4
14	Warmińsko-mazurskie	110,6	101,2	90,5	88,2	79,7	97,5
15	Wielkopolskie	95,6	90,4	89,7	86,6	90,6	96,5
16	Zachodniopomorskie	104,9	107,0	96,8	95,6	91,2	98,8
	maksimum	111,2	107,0	96,8	97,9	X	
	minimum	78,2	70,4	59,2	59,5		
	różnica w %	42,3	51,9	63,4	64,7		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

W grudniu 2016 r., w porównaniu z listopadem br., w skupie na rynku produktów świeżych wyższe były ceny skupu kapusty białej (o 12%) i pieczarek (o 2%), a obniżyły się cebuli i marchwi (po 2%). Stabilne były ceny skupu buraków ćwikłowych. W zakładach przetwórczych spadły ceny skupu cebuli obieranej (o 3%), a wzrosły ceny skupu brokułów różyczkowanych (o 3%), kalafiorów różyczkowanych (o 5%) i marchwi na kostkę (o 4%). Obniżyły się ceny skupu cebuli obieranej (o 3%), a stabilne były ceny kapusty białej i buraków. W firmach skupujących warzywa na eksport wzrosły ceny skupu marchwi (o 2%), porów (o 23%), kapusty pekińskiej (o 13%), a obniżyły się ceny skupu pietruszki (o 1%), kapusty białej (o 3%) i ziemniaków (o 12%). Stabilne były ceny kapusty czerwonej, selerów i cebuli. W handlu hurtowym wzrosły ceny pomidorów spod osłon (o 43%), ogórków spod osłon (o 56%), cebuli (o 7%), kapusty białej (o 10%) i marchwi (o 1%), a jedynie obniżyły się ceny buraków ćwikłowych (o 1%).

W relacji do grudnia 2015 r. na rynku krajowym, w eksporcie i w przetwórstwie (w zależności od kierunku zagospodarowania) obniżyły się ceny buraków (o 36-46%), cebuli (o 40-59%), kapusty białej (o 59-68%) i marchwi (o 24-55%). Na rynkach hurtowych obniżyły się ceny buraków ćwikłowych (o 21%), marchwi i cebuli (po 43%) i kapusty białej (o 52%). Wzrosły ceny hurtowe ogórków spod osłon (o 65%) i pomidorów spod osłon (o 31%).

W listopadzie 2016 r., w stosunku października 2016 r., wzrosły ceny detaliczne kalafiorów (o 21%), pomidorów (o 19%), papryki (o 27%) i kapusty białej (o 1%), a obniżyły się ceny cebuli (o 6%), porów (o 3%), marchwi i buraków ćwikłowych (po 5%) i pieczarek (o 1%). W relacji do cen detalicznych z listopada 2015 r. wzrosły ceny porów i kalafiorów (po 1%), pomidorów (o 3%), a obniżyły się ceny kapusty białej (o 26%), pieczarek (o 1%), papryki i buraków ćwikłowych (po 11%), cebuli i selerów (po 20%) i marchwi (o 29%).

W październiku 2016 r., w stosunku do października 2015 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych obniżyła się produkcja warzyw mrożonych (o 6%), marynat (o 26%), soku pomidorowego (o 27%), a konserw warzywnych (o 16%).

Eksport warzyw świeżych w październiku 2016 r. wyniósł 37,8 tys.t, a jego wartość 23,5 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2015 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 2%, a jego wartość zmniejszyła się o 11%. Do spadku wolumenu eksportu przyczyniło się zmniejszenie sprzedaży ogórków

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

(o 31%), kapusty (o 11%), pomidorów (o 10%) i cebuli (o 4%). W tym samym czasie wyeksportowano 56,5 tys t przetworów warzywnych o wartości 44,1 mln EUR. W stosunku do października 2015 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych zmalał o 11%, a jego wartość zmniejszyła się o 8%. W porównaniu z październikiem 2015 r. mniej sprzedano konserw (o 27%), w tym kapusty kwaszonej o 8%, a także marynat o 7% i mrożonek o 9%.

W październiku 2016 r. zaimportowano 21,9 tys.t warzyw świeżych o wartości 21,6 mln EUR. W relacji do października 2015 r. import warzyw świeżych obniżył się o 24%, a jego wartość zmniejszyła się o 8%. Spadek wolumenu importu spowodowany był zmniejszeniem przywozu kapusty białej (o 99%), marchwi (o 89%), cebuli (o 56%) i pomidorów (o 7%). Zaimportowano 20,8 tys. t przetworów warzywnych o wartości 21,7 mln EUR. W stosunku do października 2015 r. wolumen importu przetworów warzywnych spadł o 22%, a jego wartość obniżyła się o 15%. Mniej zakupiono za granicą konserw (o 4%), mrożonek (o 33%), suszy (o 70%) i koncentratu pomidorowego (o 26%).

Saldo handlu zagranicznego całego sektora warzywniczego było więc dodatnie i wyniosło w październiku 2016 r. 24,3 mln EUR. Dodatkowo zarejestrowano zarówno w obrocie świeżymi warzywami (1,9 mln EUR), jak i w obrocie przetworami warzywnymi (22,4 mln EUR). W okresie I-X 2016 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami zmalało do 19,0 mln euro, z 26,4 mln euro w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zwiększyła się o 13,3 mln euro do 630,8 mln euro, a wartość importu wzrosła o 20,7 mln euro do 611,8 mln euro.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania ^c	Ogórki do kwaszenia ^c	Pomidory gruntowe ^c	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2015 XII	0,95	1,90	0,87	1,14	0,77	-	-	-	3,90	1,89	4,66
2015 I-XII	0,85	1,62	0,85	1,29	0,65	2,30	1,65	1,02	3,93	1,88	4,94
2016 I	0,93	1,89	0,94	1,22	0,75	-	-	-	-	-	4,75
II	1,02	1,90	1,04	1,27	0,79	-	-	-	-	-	4,56
III	1,04	1,87	0,89	1,25	0,77	-	-	-	10,00	-	4,57
IV	1,18	1,88	0,85	1,25	0,77	-	-	-	7,42	-	4,53
V	1,26	1,94	0,84	1,35	0,82	-	-	-	3,30	-	4,63
VI	1,35	2,21	0,83	1,38	0,90	-	-	-	2,32	-	4,92
VII	1,18	2,37	0,50	1,09	0,78	1,53	0,88	-	2,39	2,13	4,78
VIII	0,74	2,10	0,30	0,64	0,55	1,55	0,92	-	2,45	2,16	5,45
IX	0,59	1,73	0,34	0,57	0,50	-	1,64	-	2,21	1,67	5,08
X	0,41	1,46	0,28	0,53	0,48	-	-	-	3,17	1,74	5,23
XI	0,40	1,36	0,25	0,52	0,45	-	-	-	3,86	2,90	4,93
XII	0,39	1,37	0,28	0,51	0,45	-	-	-	-	-	5,01
<u>XII 2016</u> <u>XI 2016</u>	98	101	112	98	100	x	x	x	x	x	102
<u>XII 2016</u> <u>XII 2015</u>	41	72	32	45	58	x	x	x	x	x	108

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, * za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparag. ^a	Brokuly różyczk. ^a	Kalafiori różyczk. ^a	Ogórki do konserw. ^a	Pomidory do mrożenia ^a	Pomidory do tłoczenia ^a
2015 XII	1,22	0,77	0,34	0,46	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,07	0,59	0,31	0,41	1,15	0,74	1,74	1,20	2,14	0,64	0,35
2016 I	1,30	-	-	0,47	-	-	-	-	-	-	-
II	1,35	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
III	1,15	-	-	0,48	-	-	-	-	-	-	-
IV	1,16	0,98	0,29	0,50	-	-	-	-	-	-	-
V	1,14	0,94	0,30	0,45	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,11	-	-	-	1,14	-	1,80	1,35	1,90	-	-
VII	0,98	-	-	-	1,22	0,77	1,83	1,34	1,88	-	-
VIII	0,77	-	-	0,25	-	0,76	1,72	1,23	1,32	0,58	0,37
IX	0,61	0,20	0,27	0,25	-	0,73	1,67	1,18	-	0,58	0,30
X	0,63	0,21	0,25	0,25	-	-	1,68	1,22	-	0,61	-
XI	0,62	0,25	0,25	0,25	-	-	1,74	1,15	-	-	-
XII	0,60	0,25	0,26	0,25	-	-	1,80	1,21	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
<u>XII 2016</u> <u>XI 2016</u>	97	100	104	100	x	x	103	105	x	x	x
<u>XII 2016</u> <u>XII 2015</u>	49	32	76	54	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2015 X	4,04	-	1,10	0,74	1,35	3,50	-	-	1,95	0,78	1,75	0,54	0,50
XI	4,20	-	0,96	0,74	1,30	-	1,05	2,70	1,85	0,77	1,80	0,50	0,40
XII	-	-	1,03	0,73	1,30	-	1,07	2,87	1,85	0,78	1,80	0,55	0,55
2015 I-XII	2,84	1,41	1,28	0,72	0,91	3,82	1,10	2,23	1,59	0,74	1,74	0,50	0,41
2016 I	-	-	1,34	0,83	1,59	-	1,08	3,00	2,04	0,85	2,28	0,62	0,58
II	-	-	1,50	0,91	1,70	-	1,09	3,02	2,20	0,89	2,75	0,59	0,58
III	-	-	1,54	0,85	1,70	-	1,10	3,00	2,20	0,89	2,75	0,58	0,58
IV	5,17	-	1,99	0,74	1,60	-	1,10	3,00	2,20	0,88	2,75	0,60	0,58
V	3,08	-	1,08	1,05	-	-	1,16	-	-	0,89	-	0,62	0,63
VI	2,50	1,00	1,01	0,66	0,80	-	1,16	-	-	0,99	-	0,63	-
VII	2,17	0,94	1,45	0,40	0,80	6,50	0,80	-	-	1,18	-	0,59	-
VIII	2,84	1,01	1,41	0,38	0,70	4,31	0,70	-	-	0,80	-	0,52	-
IX	2,41	1,05	0,93	0,34	0,80	2,86	0,51	1,00	0,98	0,39	-	0,40	0,50
X	2,98	-	0,61	0,31	0,80	3,44	0,47	1,07	0,89	0,38	-	0,35	0,42
XI	-	-	0,61	0,31	0,68	-	0,49	1,01	0,90	0,37	1,34	0,35	0,43
XII	-	-	0,69	0,30	0,68	-	0,50	1,00	0,90	0,37	1,65	0,35	0,38
Wskaźnik zmian w %													
XII 2016 XI 2016	x	x	113	97	100	x	102	99	100	100	123	100	88
XII 2016 XII 2015	x	x	67	41	52	x	47	35	49	47	92	64	69

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne*	Marynaty
2015 X	3 082	72 137	27 156	6 487
XI	2 903	59 341	26 597	4 279
XII	1 949	43 353	18 156	2 877
2015 I-XII	37 658	567 432	249 629	61 881
2016 I	2 689	39 092	14 369	2 398
II	2 887	42 638	16 544	2 908
III	3 531	36 935	15 576	3 355
IV	2 902	34 163	13 534	2 954
V	3 168	27 167	12 758	1 934
VI	2 444	43 901	15 321	2 816
VII	2 497	56 217	16 625	12 125
VIII	3 100	74 658	26 099	13 101
IX	2 778	89 439	26 297	6 750
X	2 033	83 657	22 107	4 966
Wskaźnik zmian w %				
X 2016 X 2015	73	94	84	74

*/w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016												X 2016 X 2015 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
Warzywa	46076	42543	38567	30712	26871	469533	30842	32504	32681	30351	36362	48666	41164	50848	46949	37829	98								
Cebula	8369	8999	9692	10945	8848	122124	11349	13738	11900	10143	9376	5773	5992	8695	8607	9320	96								
Kapusta	2146	1737	3060	3632	3276	64895	3262	3330	4075	3609	2697	1753	1508	2093	2620	2723	89								
Marchew	1651	1365	1661	1499	1995	30482	1849	1037	1559	1752	1660	1193	1733	1446	1820	2124	128								
Ogórki	1908	1037	396	157	450	8685	515	280	653	578	1536	2823	3321	2185	1386	272	69								
Pomidory	15622	14917	10516	4703	2609	97698	1162	898	607	4532	10809	22353	13824	13874	12303	9480	90								
Kalafiory	4623	2525	2921	2230	581	27534	514	509	406	376	749	5292	5671	4218	4346	3691	126								
Przetwory	47875	59396	63508	64809	53484	674418	51933	60079	58681	57217	46893	49124	44982	49658	55334	56492	89								
Susze	2388	4997	3360	4768	3174	37714	3100	3557	2977	2741	2664	2844	2281	3143	2647	3963	118								
Marynaty	3263	4401	4600	5370	4578	46959	3473	3958	4368	4088	3669	3819	3347	3769	3937	4283	93								
Konserwy	4362	6052	6826	6385	4869	59467	3590	3972	4778	4107	4000	4129	3442	3715	4621	4979	73								
-kapusta kwasz.	366	619	917	1033	1068	9953	682	717	726	641	648	587	381	414	646	847	92								
Mrożonki	31264	37496	41003	39869	32197	437799	34430	40292	38459	38047	28726	29368	28204	32413	37802	37194	91								
Pieczarki i ich	20300	22880	25376	26135	26824	294015	25061	26215	30134	29477	26775	25665	22148	23315	24801	26614	105								
przetwory																									
Warzywa	26973	32770	26278	16614	15333	253050	15792	15843	16490	17670	26020	30317	26490	30854	28341	23487	89								
Cebula	3461	3689	4210	4586	3999	45887	4425	5316	4679	4134	5078	2816	2761	3206	3090	3683	87								
Kapusta	560	607	906	1042	1101	14322	1167	1200	1486	1253	1021	639	442	487	642	740	82								
Marchew	585	510	669	542	841	10397	736	386	614	694	628	458	630	454	487	566	85								
Ogórki	1424	872	389	174	363	7121	468	323	742	726	1327	1758	1928	1374	923	292	75								
Pomidory	9017	15134	10754	3661	2488	77403	1132	869	670	4231	8035	13450	9299	10035	9146	8593	80								
Kalafiory	2715	1683	1993	1280	352	15810	433	403	341	438	654	3056	4415	2832	2772	2277	114								
Przetwory	35413	42671	47910	48104	39628	492540	39944	42782	42799	41669	37896	39361	33857	36743	40324	44149	92								
ogółem	4360	5185	5494	5366	4634	57683	5355	5831	5277	4662	4720	4627	4100	5029	5059	6537	119								
Susze	2924	4191	4334	4943	4390	43313	3305	3519	3990	3833	3406	3418	2969	3362	3773	4322	100								
Marynaty	4532	6074	6998	6541	5195	61873	4048	4272	5166	4735	4572	4963	3816	4126	4820	5467	78								
Konserwy	259	443	691	790	839	6736	487	564	554	499	485	454	286	280	461	583	84								
-kapusta kwasz.	16645	20183	23069	22778	18514	236511	19725	21020	19858	20423	16867	17136	15436	17720	20330	20755	90								
Mrożonki																									
Pieczarki i ich	30777	34749	37534	37721	37491	427239	36764	35052	40497	39304	37024	35117	30190	31644	34642	37528	100								
przetwory																									

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016												X 2016 X 2015 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
	15603	18627	28640	49468	60249	534723	59899	62939	71979	81752	55979	37731	20017	14774	11651	21891									
Warzywa ogółem	2808	3699	7027	5253	4920	72803	4148	5485	7760	6873	8327	11207	5784	3513	3443	3106	76								
Cebula	596	3937	2694	317	186	18447	436	798	1831	12104	1797	162	17	19	10	22	44								
Kapusta	75	521	1098	1211	2369	34433	4053	4386	7044	7841	7748	8013	503	70	122	134	12								
Marchew	4958	2285	3751	6967	8060	55530	7659	6853	5332	2891	1701	1688	2343	3120	1477	4580	122								
Ogórki	2954	2612	3653	13640	20076	144295	18866	17471	20159	18809	14418	6799	4405	4040	3112	3408	93								
Pomidory	643	497	2286	5779	5847	52756	4991	5380	5053	7043	6696	4558	2633	511	368	2587	113								
Papryka	148	808	397	507	440	6283	415	593	710	1307	1024	659	352	479	490	476	120								
Czosnek	17626	23678	26873	25066	26288	250022	18884	27018	24685	26120	23418	20612	19653	21264	23361	20833	78								
Przetwory ogółem	3232	5052	5496	4997	5130	46785	4689	4872	5178	4682	4056	4609	4186	4320	4426	3656	67								
Mrożonki	1673	1941	3355	2449	1991	20051	2073	2641	2299	4862	3591	2511	2673	1802	1927	993	30								
Susze	1175	1420	1894	2000	1606	16340	1074	1075	1281	1145	1240	1222	1015	1015	1236	1898	100								
Marynaty	2672	4110	5361	6256	5795	48404	2604	3763	3529	4355	3380	3348	3537	3596	4140	5141	96								
Konserwy																									
-kukurydza																									
Konserw.	839	1743	2680	3186	2499	19589	939	1761	1397	1287	1114	795	1223	1608	1891	2728	102								
Koncentrat pomid.	5007	6512	6877	5625	7337	74139	5216	10981	7950	6344	6330	5430	4725	6601	7200	5121	74								
Warzywa ogółem	9744	11939	23379	42931	54384	484821	51914	55982	68348	76252	53252	25552	16095	12588	9469	21588	92								
Cebula	634	806	1278	1123	966	15465	1206	2005	2937	1993	1996	2451	1181	786	584	536	42								
Kapusta	182	584	297	60	60	5824	161	243	978	4647	751	78	5	9	3	15	5								
Marchew	66	249	379	421	792	14239	1490	1511	2592	2220	2824	2538	247	97	191	115	30								
Ogórki	1903	1064	2841	5426	5624	40305	5621	6386	4631	2434	1275	788	1143	1536	659	3525	124								
Pomidory	2573	3270	5727	13976	21411	161521	18122	17592	22075	22809	14972	5843	4189	4420	3984	5351	93								
Papryka	762	460	3314	6429	7035	78390	7474	9433	10714	13459	12644	7584	5071	906	383	2926	88								
Czosnek	383	1152	742	1018	1014	9856	904	1340	1394	2061	1766	872	780	1488	941	1052	142								
Przetwory ogółem	17874	24544	25458	24135	25907	261117	17942	24526	23028	24386	23043	22426	20027	20084	23667	21699	85								
Mrożonki	2424	3732	4115	3564	3672	34797	3323	3238	3629	3503	3149	3405	3165	3161	3249	2773	67								
Susze	2541	3091	3264	3284	3108	37227	2530	3152	3711	5604	4797	4376	4003	2823	4033	2886	88								
Marynaty	1312	1580	2003	2276	1813	18550	1227	1236	1252	1242	1392	1426	1199	1235	1338	1867	93								
Konserwy	3675	5624	6343	6767	7153	61631	3504	4150	3626	4959	4617	5514	5136	4900	5499	6554	103								
-kukurydza																									
Konserw.	862	1696	2581	2990	2391	19257	937	1590	1257	1321	1093	749	1270	1516	1801	2976	115								
Koncentrat pomid.	4602	6054	6122	5035	6196	68646	4613	9630	7114	5131	4990	4472	3576	4777	5555	3852	63								

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2015 VIII	0,41	0,26	0,35	0,75	0,58	0,59	1,58	0,89	0,71	0,45
IX	0,41	0,35	0,37	0,84	1,01	0,67	1,58	0,92	0,72	0,36
X	0,43	0,30	0,40	0,98	1,02	0,68	1,54	0,90	0,75	0,39
XI	0,42	0,29	0,36	1,11	0,78	0,57	1,51	0,86	0,76	0,37
XII	0,45	0,34	0,42	0,81	0,95	0,61	1,47	0,91	0,79	0,31
2015 I-XII	0,39	0,26	0,37	0,93	0,89	0,62	1,49	0,89	0,68	0,43
2016 I	0,39	0,36	0,40	0,91	0,97	0,84	1,47	0,90	0,71	0,47
II	0,39	0,36	0,37	1,16	0,97	0,79	1,34	0,87	0,79	0,37
III	0,39	0,36	0,39	1,14	1,10	0,84	1,34	0,86	0,76	0,34
IV	0,41	0,35	0,40	1,26	0,93	1,17	1,33	0,88	0,78	0,37
V	0,54	0,38	0,38	0,86	0,74	0,87	1,38	0,89	0,75	0,51
VI	0,49	0,36	0,38	0,62	0,60	0,58	1,37	0,84	0,77	0,42
VII	0,46	0,29	0,36	0,58	0,67	0,78	1,36	0,83	0,75	0,34
VIII	0,37	0,23	0,31	0,63	0,72	0,67	1,36	0,84	0,68	0,47
IX	0,36	0,24	0,27	0,67	0,74	0,64	1,40	0,87	0,71	0,41
XI	0,40	0,27	0,27	1,07	0,91	0,62	1,41	0,90	0,69	0,45
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2016</u> <u>X 2016</u>	110	111	100	161	122	97	101	104	96	110
<u>XI 2016</u> <u>XI 2015</u>	94	94	74	97	116	108	93	105	91	122

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntowe ^a
2015 VII	1,57	1,57	1,92	1,06	1,94	-	2,05	2,07	1,70
VIII	1,20	0,98	1,37	0,98	2,47	2,00	2,50	1,73	2,44
IX	1,17	1,21	1,39	0,94	2,01	1,35	2,67	3,05	3,05
X	1,24	1,14	1,34	0,92	-	-	3,35	4,32	4,25
XI	1,26	0,97	1,29	0,93	-	-	4,50	3,78	-
XII	1,26	0,94	1,32	0,92	-	-	6,17	4,76	-
2015 I-XII	1,11	1,09	1,43	0,85	3,82	1,68	5,20	4,71	2,72
2016 I	1,28	1,30	1,45	1,08	-	-	12,33	-	-
II	1,29	1,30	1,43	1,00	-	-	12,40	-	-
III	1,27	1,20	1,39	0,97	-	-	6,92	13,18	-
IV	1,32	1,14	1,36	0,97	-	-	4,55	6,90	-
V	1,28	1,06	1,46	0,98	-	-	2,96	3,67	-
VI	1,46	1,12	1,51	1,19	1,65	-	1,65	2,88	2,47
VII	1,40	1,00	1,23	1,03	1,42	-	1,09	2,67	2,97
VIII	1,03	0,83	0,95	0,79	1,56	1,64	1,39	2,50	2,93
IX	0,80	0,66	0,81	0,76	-	1,22	1,75	2,62	2,78
X	0,67	0,41	0,75	0,71	-	-	5,17	3,34	2,48
XI	0,67	0,41	0,74	0,74	-	-	6,56	4,37	-
XII	0,72	0,45	0,75	0,73	-	-	10,15	6,25	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>XII 2016</u> <u>XI 2016</u>	107	110	101	99	x	x	156	143	x
<u>XII 2016</u> <u>XII 2015</u>	57	48	57	79	x	x	165	131	x

^{xa} ceny za sztukę Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Kecup	Sok pomidorowy ^a
2015 XI	3,77	9,95	3,51	3,10	3,57	4,84	2,14
XII	3,79	9,97	3,45	3,09	3,57	4,68	2,13
2015 I-	3,58	10,38	3,44	3,00	3,42	4,95	2,13
I	3,82	9,94	3,29	3,17	3,61	4,69	2,59
II	3,80	9,87	3,35	3,21	3,64	4,68	2,02
III	3,80	9,79	3,22	3,17	3,51	4,69	2,02
IV	3,73	9,81	3,20	3,15	3,48	4,63	2,06
V	3,71	9,76	3,21	3,16	3,48	4,69	2,03
VI	3,68	9,80	3,29	3,20	3,55	4,65	2,03
VII	3,67	9,73	3,23	3,31	3,56	4,60	2,01
VIII	3,63	9,76	3,24	3,32	3,57	4,67	2,02
IX	3,58	9,73	3,38	3,38	3,59	4,69	2,03
X	3,54	9,70	3,32	3,31	3,60	4,80	2,21
XI	3,59	9,80	3,40	3,36	3,61	4,82	1,89
Wskaźnik zmian w %							
<u>XI 2016</u> X 2016	101	101	102	102	100	100	86
<u>XI 2016</u> XI 2015	95	98	97	108	101	100	88

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły*	Pieczarki
2015 VIII	2,42	2,65*	2,53	1,99	5,59	5,11	5,71	3,08	3,37	3,09	7,56
IX	2,20	1,94	2,40	1,87	5,37	4,97	5,16	4,14	3,72	4,10	7,79
X	2,19	1,85	2,33	1,83	4,93	5,09	5,69	5,51	4,73	4,36	7,64
XI	2,19	1,83	2,32	1,81	4,72	5,04	8,23	5,62	-	4,51	7,58
XII	2,20	1,83	2,25	1,80	4,66	5,02	8,59	6,61	-	4,36	7,65
2015 I-XII	2,07	1,64	2,45	1,72	4,35	5,02	9,19	5,99	4,18	5,05	7,54
I	2,24	1,93	2,34	1,88	4,66	5,34	10,53	7,51	-	5,60	7,64
II	2,31	2,00	2,42	1,89	4,62	5,30	12,18	7,43	-	6,08	7,47
III	2,31	1,97	2,39	1,89	4,59	5,48	14,32	7,69	-	7,08	7,41
IV	2,32	2,01	2,45	1,89	4,77	5,88	14,66	8,57	-	8,35	7,41
V	2,46	2,02	2,58	1,93	5,75	6,44	13,01	6,37	6,10	7,55	7,34
VI	2,87	1,97	2,74	2,55	6,67	6,82	12,43	4,47	4,11	3,87	7,43
VII	3,04	1,89	2,59	2,30	6,66	6,42	12,34	4,13	2,98	3,90	7,44
VIII	2,47	1,74	2,10	1,92	5,40	6,00	6,19	3,88	2,66	3,90	7,50
IX	2,09	1,73	1,83	1,76	4,40	5,33	5,04	4,13	3,14	3,77	7,56
X	1,88	1,35	1,72	1,69	4,03	5,27	5,75	4,89	5,47	3,76	7,59
XI	1,76	1,36	1,64	1,61	3,78	5,10	7,32	5,80	-	4,56	7,51
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2016</u> X 2016	94	101	95	95	94	97	127	119	x	121	99
<u>XI 2016</u> XI 2015	80	74	71	89	80	101	89	103	x	101	99

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2015 IX	5,57	14,50	8,48	9,40	8,48	10,50	3,79	6,25	9,00	4,22
X	5,61	14,65	8,40	9,50	8,48	10,45	3,80	6,23	9,11	4,21
XI	5,62	14,55	8,48	9,36	8,40	10,45	3,80	6,23	8,97	4,19
XII	5,66	14,65	8,50	9,48	8,26	10,40	3,77	6,10	8,77	4,14
2015 I-XII	5,58	14,71	8,50	9,41	8,43	10,45	3,80	6,26	9,01	4,18
I	5,96	14,65	8,46	9,50	8,72	10,55	3,79	6,20	8,97	4,14
II	5,99	14,95	8,44	9,48	8,78	10,70	3,79	6,23	9,00	4,08
III	6,01	14,95	8,44	9,60	8,40	10,75	3,77	6,23	8,89	4,10
IV	5,99	15,00	8,38	9,68	8,50	10,80	3,75	6,30	8,91	4,09
V	6,01	15,15	8,46	9,74	8,56	10,75	3,74	6,35	9,00	4,05
VI	5,99	15,00	8,48	9,78	8,54	10,75	3,73	6,38	9,06	4,02
VII	5,96	15,00	8,42	9,68	8,56	10,80	3,74	6,33	9,06	4,04
VIII	5,97	15,05	8,34	9,66	8,54	10,70	3,74	6,35	9,06	4,05
IX	5,94	15,05	8,34	9,56	8,48	10,80	3,69	6,33	9,00	4,07
X	6,03	15,15	8,34	9,60	8,48	10,80	3,71	6,38	9,09	4,03
XI	6,04	15,30	8,36	9,66	8,54	10,75	3,71	6,38	9,06	3,95
Wskaźnik zmian w %										
XI 2016 X 2016	100	101	100	101	101	100	100	100	100	98
XI 2016 XI 2015	107	105	99	103	102	103	98	102	101	94

^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg: do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

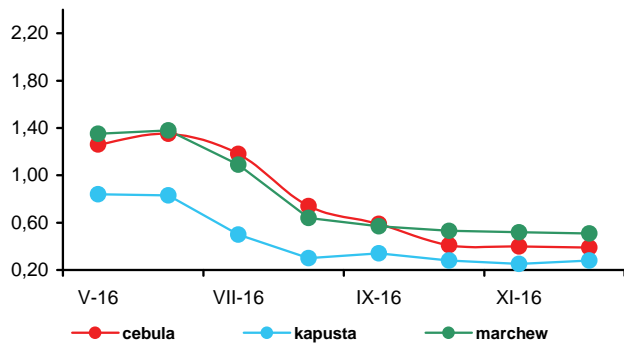
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

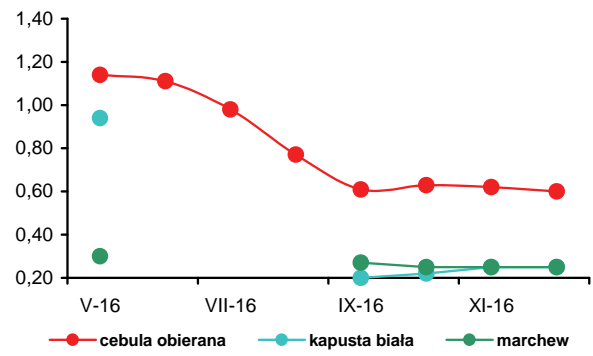
Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2015 VII	88	88	81	49	65	61
VIII	89	86	82	51	-	-
IX	88	91	81	50	-	-
X	81	87	76	53	-	-
XI	79	80	75	48	-	-
XII	81	85	77	55	-	-
2016 I	85	88	78	51	-	-
II	87	89	79	54	65	-
III	89	91	80	55	70	-
IV	91	87	85	56	75	69
V	89	79	78	54	69	59
VI	92	81	81	49	70	55
VII	90	78	77	50	70	57
VIII	85	80	80	54	-	-
IX	87	75	76	55	-	-
X	85	74	75	58	-	-
XI	79	68	72	55	-	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i Markt Woche Großhandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agramarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy

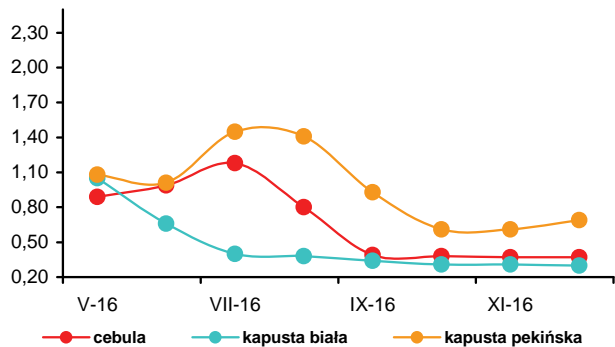
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

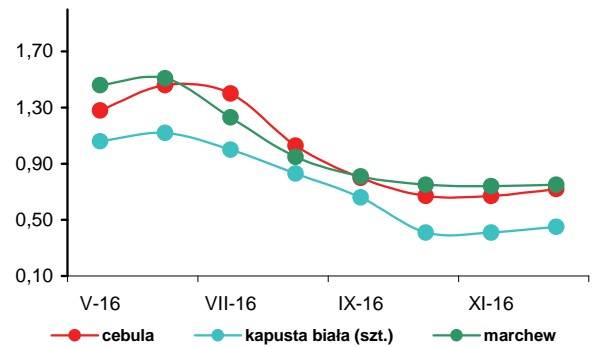
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

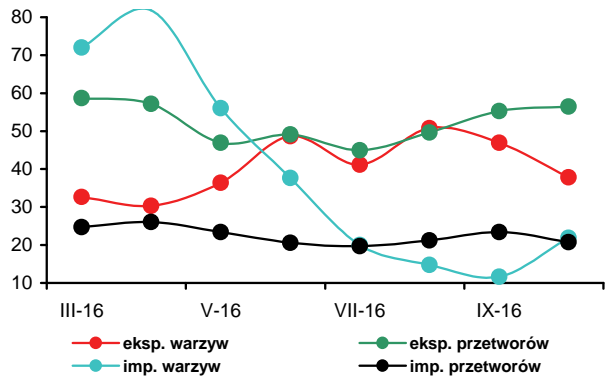
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

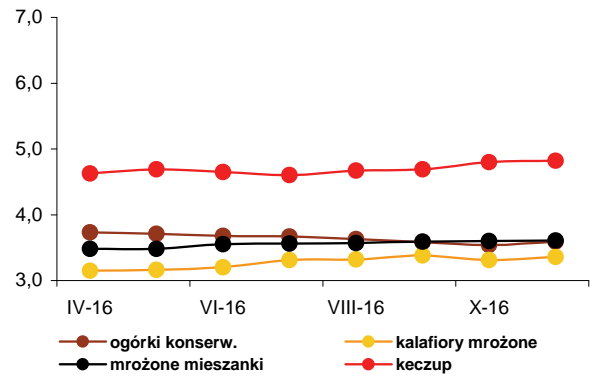
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

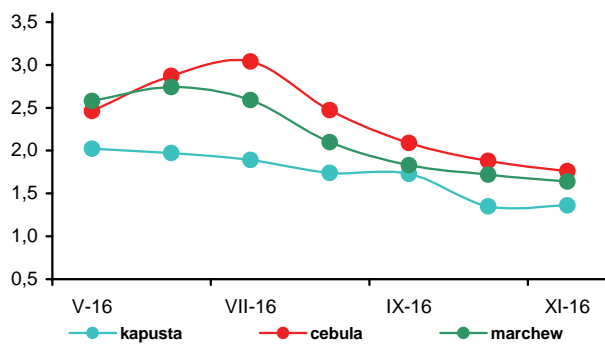
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)

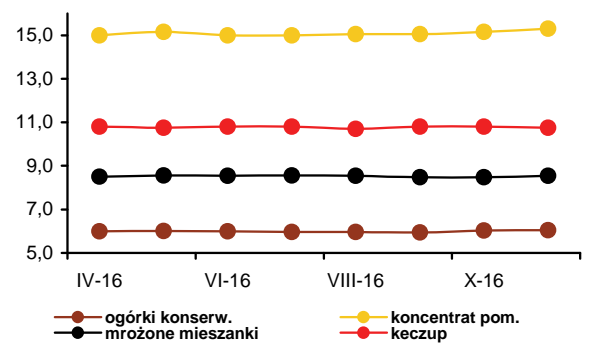
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Wg ostatecznych danych GUS zbiory owoców z drzew w 2016 r. były większe niż w poprzednim roku o ok. 13%, a owoców z krzewów i plantacji jagodowych o ok. 10%. Wzrost zbiorów (szczególnie jabłek), przy nieco (około 5%) większym eksporcie, głównie do Białorusi, krajów Afryki Płn. i na Bliski Wschód oraz utrzymanie przez Rosję embarga na import żywności z UE, przyczyniły się do spadku cen jabłek. W grudniu 2016 r., w porównaniu z grudniem

poprzedniego roku, średnie ceny oferowane za jabłka na rynkach hurtowych były niższe o 22%, w spółdzielniach ogrodniczych o 15%, a w firmach eksportujących o 11%. Gruszki deserowe na rynku hurtowym podrożały o 6%, a skupowane w spółdzielniach ogrodniczych oraz na eksport o 1%. Na rynkach hurtowych podrożały także pomarańcze (o 19%) i winogrona (o 10%). Potaniały natomiast cytryny (o 26%), mandarynki (o 6%) oraz banany (o 5%). Zakłady przetwórcze, w wyniku dużej podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,33 zł/kg (mniej o 24%). W grudniu br. w porównaniu z listopadem 2016 r. nie zmieniły się ceny jabłek na rynkach hurtowych i w skupie do przerobu, a wzrosły o 6% oferowane przez spółdzielnie ogrodnicze oraz o 11% przez firmy eksportujące. Gruszki podrożały na wszystkich poziomach rynku od 1 do 11%. Na rynkach hurtowych wzrosły ceny winogron (o 39%) oraz bananów (o 1%). Potaniały pomarańcze (o 15%), cytryny (o 12%), a także mandarynki (o 11%).

Średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów w listopadzie 2016 r. w relacji do listopada 2015 r. podniosły się o 0,4%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 1,2%. Podrożały owoce jagodowe (o 16,5%), przetwory owocowe (o 4,7%), banany (o 1,3%), a także owoce suszone i orzechy (o 0,1%). Obniżyły się ceny jabłek (o 12,8%), owoców mrożonych (o 2,2%) oraz owoców pestkowych (o 1,3%). Nie zmieniły się ceny owoców cytrusowych.

W firmach średnich i dużych, zatrudniających co najmniej 50 osób, produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych w październiku 2016 r. w relacji do października 2015 r. była o 12% mniejsza. Produkcja soków pitnych z jabłek zmniejszyła się o 23%, soków pitnych z owoców cytrusowych o 6%, a pozostałych so-

ków pitnych warzywnych i owocowo-warzywnych o 5%. Produkcja soków zagęszczonych była mniejsza o 9%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 3% mniejsza. Zwiększyła się produkcja mrożonek o 3%, a także dżemów o 6%. W miesiącach I-X br. produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była większa w relacji do analogicznego okresu 2015 r. o 17% i wyniosła 634,1 tys. ton. Zwiększyła się produkcja soków pitnych wytwarzanych z jabłek (o 44%), pozostałych soków pitnych warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 8%), cytrusowych (o 6%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych (o 15%). Produkcja dżemów zmniejszyła się natomiast o 13%, soków zagęszczonych o 11%, a owoców mrożonych o 4%. Średnie ceny zbytu pitnych soków jabłkowych w listopadzie 2016 r. wzrosły o 6% wobec listopada 2015 r., a pitnych soków pomarańczowych obniżyły się o 3%. Ceny zbytu dżemów produkowanych z czarnych porzeczek obniżyły się o 2%, a z truskawek podniosły się o 14%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w październiku 2016 r. wobec października 2015 r. był większy o 42%, a nie zmienił się przetworów owocowych. O wzroście eksportu owoców świeżych zadecydowało zwiększenie zagranicznej sprzedaży jabłek (o 49%) oraz gruszek (o 50%). W wyniku spadku cen eksportowych większości owoców, w tym zwłaszcza jabłek (o 18%) wpływy ze sprzedaży owoców świeżych zwiększyły się jedynie o 1% do 30,5 mln euro. Z powodu spadku cen eksportowych skoncentrowanego soku jabłkowego (o 13%), wpływy z eksportu przetworów owocowych obniżyły się o 5% do 108,2 mln euro. Import owoców świeżych zmniejszył się o 4% do 104,9 tys. ton, w wyniku zmniejszonego przywozu owoców cytrusowych (o 4%). Większy był natomiast import przetworów owocowych o 5% (33,7 tys. ton). W październiku br. ujemne saldo obrotów owocami i ich przetworami poprawiło się do 4,6 mln euro, z -24,7 mln euro w październiku 2015 r. W miesiącach I-X 2016 r. dodatnie saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 16,1 mln euro, wobec ujemnego 122,1 mln euro w analogicznym okresie roku poprzedniego. Wartość eksportu zwiększyła się o 5% do 1517,2 mln euro, a importu zmniejszyła się o 4% do 1501,1 mln euro.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2015 X	1,13	2,17	-	-	-	-	2,66
XI	1,11	2,37	-	-	-	-	3,03
XII	1,10	2,37	-	-	-	-	-
2015 I-XII	1,34	2,80	3,52	3,88	4,02	1,73	2,23
2016 I	1,08	2,42	-	-	-	-	-
II	1,05	2,44	-	-	-	-	-
III	1,05	2,63	-	-	-	-	-
IV	1,03	2,63	-	-	-	-	-
V	1,01	2,74	5,46	-	-	-	-
VI	0,99	2,85	4,40	-	-	-	-
VII	0,97	1,80	7,43	3,38	5,86	2,83	2,5
VIII	1,20	1,83	10,17	3,25	4,71	2,23	1,68
IX	0,91	1,78	8,75	-	3,08	-	1,29
X	0,78	2,02	-	-	-	-	2,01
XI	0,88	2,34	-	-	-	-	-
XII	0,93	2,37	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2016</u> XI 2016	106	101	x	x	x	x	x
<u>XII 2016</u> XII 2015	85	100	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg) ^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2015 X	0,51	-	-	-	-	10,15	-	-	-	1,73
XI	0,44	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,43	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2015 I-XII	0,38	2,65	1,64	1,65	0,71	7,72	0,84	1,70	1,17	1,44
2016 I	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,30	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,24	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,24	-	1,17	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,23	3,49	2,16	1,69	0,69	5,32	-	-	-	-
VII	0,33	4,30	-	1,80	0,64	5,44	-	1,76	1,31	-
VIII	0,25	-	-	-	-	4,94	0,76	1,24	0,83	1,24
IX	0,26	-	-	-	-	4,65	0,62	-	-	0,82
X	0,25	-	-	-	-	4,53	-	-	-	0,72
XI	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>XII 2016</u> XI 2016	100	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XII 2016</u> XII 2015	76	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi w wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Śliwki
2015 X	0,92	1,35	1,15	0,86	0,86	0,97	0,95	1,83	2,13	-	-	2,38
XI	0,94	1,41	1,26	0,93	0,91	0,98	0,94	2,00	2,50	-	-	-
XII	0,94	1,59	1,35	0,95	0,92	0,97	0,99	2,13	2,50	-	-	-
2015 I-XII	1,18	1,64	1,40	1,24	1,22	1,24	1,18	2,04	2,26	7,84	6,85	1,89
2016 I	0,93	1,54	1,35	0,90	0,89	0,95	0,98	2,17	2,50	-	-	-
II ^a	0,95	1,52	1,36	0,86	0,89	0,95	0,98	2,22	2,50	-	-	-
III ^a	0,88	1,41	1,35	0,89	0,87	0,94	0,98	-	-	-	-	-
IV ^a	0,85	1,33	1,13	0,78	0,81	0,84	0,84	-	-	-	-	-
V ^a	0,95	1,34	1,15	0,80	0,82	0,86	0,86	-	-	7,00	-	-
VI ^a	0,90	1,23	1,15	0,76	0,77	0,82	0,84	-	-	5,00	5,50	-
VII ^a	0,84	1,12	1,13	0,73	0,68	0,73	0,81	-	-	5,25	4,47	-
VIII	0,84	-	-	0,82	0,65	0,83	0,83	1,78	-	8,67	4,50	1,30
IX	0,65	1,13	1,00	-	-	-	0,63	1,89	1,82	8,50	-	1,04
X	0,64	1,07	0,94	0,64	0,61	0,62	0,61	2,03	1,90	-	-	2,20
XI	0,76	1,21	1,16	0,74	0,76	0,76	0,76	2,18	2,06	-	-	-
XII	0,84	1,24	1,22	0,76	0,80	0,81	0,82	2,20	2,20	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)												
XII 2016 XI 2016	111	102	105	103	105	107	108	101	107	x	x	x
XII 2016 XII 2015	89	78	90	80	87	84	83	103	88	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2015 IX	21 674	11 123	37 539	44 874	32 899	3 285	4 733
X	28 297	10 847	31 794	84 478	19 268	3 140	4 897
XI	21 675	11 323	28 166	65 288	15 994	1 646	5 553
XII	15 820	14 309	26 532	12 968	14 084	1 483	4 627
2015 I-XII	170 371	131 006	360 027	315 266	413 129	34 449	54 576
2016 I	7 598	8 992	23 844	7 383	14 327	1 627	4 227
II	13 843	8 477	21 669	7 544	16 818	1 666	4 666
III	12 520	14 312	38 792	7 742	16 080	3 672	5 014
IV	12 056	12 112	29 131	9 733	16 287	3 090	5 326
V	12 367	10 460	26 269	10 454	14 281	2 468	5 478
VI	10 012	10 209	23 822	15 385	69 036	3 218	4 928
VII	8 855	11 014	62 661	16 213	102 369	2 409	5 929
VIII	74 408	13 073	36 169	24 272	60 536	3 031	5 732
IX	18 232	12 896	38 092	50 793	36 903	2 783	4 971
X	21 731	10 235	30 280	77 046	19 849	3 330	4 751
Wskaźniki zmian (%)							
X 2016 IX 2016	119	79	79	152	54	120	96
X 2016 X 2015	77	94	95	91	103	106	97

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego), b/ ze względu na zmiany w klasyfikacji GUS dane z 2011 r. nie są porównywalne z danymi w latach poprzednich Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016*												X 2016 X 2015 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X									
Owoce świeże	40 566	38 431	51 450	77 679	89 116	1 175 502	111 380	151 083	162 952	176 071	145 797	118 851	74 407	45 482	49 370	73 008									
Jabłka	15 563	19 151	38 430	57 398	62 169	945 873	90 235	131 741	146 656	163 855	135 493	95 119	40 109	18 139	28 216	57 118									
Gruszki	585	2 639	3 803	4 453	3 803	28 763	6 497	6 298	5 128	3 456	1 916	417	418	860	4 233	5 701									
Truskawki	408	265	335	363	119	17 436	140	305	356	845	2 123	8 874	715	602	366	171									
Śliwki	2 932	2 721	521	34	8	6 893	9	22	19	14	10	4	137	3 371	4 343	618									
Maliny	4 387	5 109	1 045	330	144	17 880	179	124	98	255	133	947	4 088	4 660	4 522	933									
Wiśnie	3 115	97	30	6	43	12 790	126	198	167	163	47	497	5 882	1 789	20	31									
Przetwory owocowe	77 067	75 162	84 372	86 990	65 089	944 152	67 085	70 988	81 595	86 774	81 994	82 733	87 077	91 025	85 820	84 653									
Zagęszczony sok jabłkowy	17 522	17 093	28 798	30 389	18 694	290 888	19 045	18 070	20 525	24 133	26 360	26 028	22 706	23 624	25 146	30 387									
Truskawki w puszkach	895	642	680	738	608	8 131	702	607	961	887	984	929	1 053	1 065	680	899									
Wiśnie w puszkach	748	352	408	464	240	5 256	347	279	670	456	398	407	677	547	455	478									
Dżemy	2 864	3 458	2 916	2 586	2 389	30 310	2 200	2 504	2 944	2 752	2 954	2 858	2 671	2 663	2 808	2 296									
Mrożonki	33 572	30 873	29 056	29 831	21 199	368 772	27 658	29 804	32 428	34 334	29 804	29 484	35 553	35 491	31 391	27 095									
Owoce świeże	54 450	48 674	30 261	35 334	40 047	567 392	41 759	52 792	54 514	56 978	51 091	50 358	56 440	49 707	39 356	30 481									
Jabłka	5 323	6 299	12 547	19 046	20 644	299 495	26 728	38 421	41 498	46 684	41 344	27 967	12 239	5 890	7 936	16 231									
Gruszki	351	1 401	2 031	2 220	1 940	15 417	2 734	3 089	2 567	1 477	885	205	236	518	2 134	2 743									
Truskawki	1 042	279	329	289	117	17 503	161	317	345	336	1 604	9 186	1 285	1 369	738	422									
Śliwki	1 676	1 699	416	28	10	4 504	18	34	32	22	15	4	96	1 684	2 214	419									
Maliny	8 855	13 896	3 403	1 237	533	39 339	631	372	278	590	346	1 739	6 648	7 251	7 880	2 514									
Wiśnie	1 867	69	29	5	48	7 909	116	174	140	160	46	420	4 163	1 202	23	28									
Przetwory owocowe	97 772	105 977	113 883	106 072	79 451	1 133 438	88 498	90 194	96 946	104 855	103 112	100 161	112 524	118 563	110 638	108 245									
Zagęszczony sok jabłkowy	15 433	16 503	31 197	32 564	20 949	266 064	22 626	20 743	23 613	28 071	30 409	29 326	24 379	25 576	27 266	28 684									
Truskawki w puszkach	1 163	846	1 020	1 022	833	11 388	985	903	1 264	1 275	1 390	1 330	1 580	1 495	896	1 292									
Wiśnie w puszkach	784	475	494	561	365	6 535	405	339	770	613	502	481	767	624	548	570									
Dżemy	5 243	7 571	5 513	4 746	3 978	52 514	4 023	3 508	4 083	3 864	4 744	5 169	4 432	3 983	4 369	4 759									
Mrożonki	41 760	41 039	38 795	37 084	26 770	451 925	35 987	36 594	37 326	41 244	37 053	33 651	41 435	43 463	40 765	35 698									

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2015												2016*										X 2016 X 2015 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X							
Owoce świeże	155 166	101 694	109 236	122 121	158 043	1 474 449	119 485	114 849	112 777	110 628	108 671	108 644	130 715	138 033	104 884	104 892	96						
Banany	33 975	23 425	33 180	35 005	35 040	379 904	27 016	35 841	35 070	38 004	33 394	25 391	25 691	26 436	25 805	33 597	101						
Owoce cytrusowe	14 321	15 186	30 647	52 195	95 766	491 466	69 354	55 425	49 035	34 027	25 257	14 984	14 737	14 143	17 345	29 468	96						
Brzoskwinie i nekt.	36 185	16 103	1 824	26	8	112 466	13	88	101	200	3 724	15 359	29 253	31 920	16 972	2 033	111						
Winogrona	17 215	19 968	16 811	9 770	5 516	101 827	3 877	2 740	3 808	5 825	3 639	1 983	6 561	17 037	17 547	16 741	100						
Arbuzy	32 073	7 561	1 249	850	385	123 059	329	351	1 797	4 918	15 584	30 080	33 669	28 204	10 236	834	67						
Jablka	2 804	1 559	3 785	2 013	797	29 154	642	570	986	948	1 039	1 413	1 700	1 580	558	2 332	62						
Przetwory razem	30 761	37 569	32 154	33 680	30 801	381 385	32 743	24 606	29 692	29 834	26 088	26 470	33 722	30 245	32 556	33 748	105						
Soki zagęszczone	12 649	16 267	13 763	14 666	12 658	181 071	18 882	9 206	12 449	12 760	12 007	13 999	13 092	12 216	13 830	13 848	101						
-sok pomarańczowy	2 492	2 366	2 191	2 588	3 660	31 778	2 082	2 366	3 401	3 197	2 619	2 343	2 196	2 654	2 140	1 870	85						
Mrożonki	6 694	8 321	5 030	4 865	4 054	55 525	3 392	3 668	4 696	4 910	3 520	3 468	10 068	7 602	6 546	6 746	134						
Susze	1 256	1 921	2 287	2 667	1 840	17 056	784	848	892	912	683	829	988	1 269	2 034	2 348	103						
Dżemy	1 073	1 086	880	988	831	10 463	995	973	874	832	1 060	941	1 072	824	1 062	882	100						
Przetwory puszkow. -ananas	9 000	9 799	9 908	10 309	11 193	115 244	8 496	9 829	10 606	10 213	8 714	7 155	8 393	8 234	8 852	9 711	98						
-brzoskwinie	886	1 543	912	1 066	1 520	15 212	1 458	906	1 856	1 156	1 458	1 033	1 201	1 589	1 376	1 218	134						
	1 850	2 233	2 077	2 886	2 924	24 554	1 007	2 067	2 297	1 499	1 457	1 088	1 143	1 331	2 053	1 639	79						
Owoce świeże	110 805	96 500	106 584	108 707	123 036	1 246 026	96 690	96 752	101 669	113 481	115 398	97 774	108 385	111 301	92 676	94 332	89						
Banany	19 565	14 663	18 546	17 573	18 547	246 638	18 035	25 497	26 231	28 880	23 197	17 173	16 727	16 217	14 827	15 975	86						
Owoce cytrusowe	17 378	16 366	28 817	36 129	61 948	345 538	44 768	34 670	33 211	26 953	25 891	20 171	21 460	17 870	17 514	23 957	83						
Brzoskwinie i nekt.	22 992	10 633	1 246	12	12	79 787	16	138	186	363	4 578	14 087	22 318	23 348	12 239	1 424	114						
Winogrona	14 354	17 883	17 875	12 351	8 778	123 746	6 325	4 870	6 624	9 717	6 028	3 573	8 310	15 116	14 931	15 709	88						
Arbuzy	6 628	1 634	418	462	254	35 621	237	296	1 037	2 770	7 698	9 235	7 993	5 213	1 557	516	124						
Jablka	1 355	889	1 192	1 267	639	16 589	545	482	758	923	880	936	1 014	796	531	886	74						
Przetwory razem	55 244	68 431	62 212	59 263	54 379	661 372	52 395	39 418	55 793	51 410	41 469	38 578	49 781	45 395	49 377	49 035	79						
Soki zagęszczone	14 339	18 103	15 611	16 478	16 239	183 803	21 036	11 929	15 444	15 855	15 058	15 780	16 303	14 845	15 870	14 164	91						
-sok pomarańczowy	4 705	4 100	3 859	4 498	6 520	57 130	3 814	3 923	5 738	5 578	4 535	3 826	3 690	4 234	4 036	3 155	82						
Mrożonki	11 036	13 581	9 060	8 502	7 151	98 993	6 190	6 730	8 578	8 444	5 876	5 778	16 273	11 913	10 011	9 898	109						
Susze	3 952	6 417	7 919	8 588	5 611	58 577	2 883	3 285	2 799	3 550	2 862	3 081	2 870	3 833	5 614	6 631	84						
Dżemy	1 805	1 784	1 501	1 544	1 406	17 899	1 265	1 337	1 533	1 364	1 695	1 767	1 958	1 656	2 295	1 884	126						
Przetwory puszkow. -ananas	23 948	28 148	27 542	23 718	23 584	297 692	20 519	15 925	27 015	21 792	15 779	11 973	12 106	12 885	15 055	15 993	58						
-brzoskwinie	1 057	1 770	1 119	1 344	1 898	17 467	1 639	1 074	2 104	1 314	1 701	1 210	1 310	1 807	1 567	1 673	150						
	1 460	1 806	1 624	2 410	2 400	19 876	840	1 604	1 803	1 258	1 205	846	909	1 016	1 729	1 316	81						

*) dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERIGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagyszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2015 IX	0,33	0,52	1,05	0,35	2,72	0,71	1,29	0,79	0,96	1,32	1,35
X	0,34	0,52	0,98	1,00	3,26	0,94	1,15	0,72	1,08	1,50	1,21
XI	0,34	0,49	0,80	0,35	3,75	-	1,13	0,69	1,07	1,38	1,21
XII	0,34	0,50	1,00	-	3,70	1,11	1,30	0,69	1,13	1,36	1,51
2015 I-XII	0,32	0,53	0,98	0,52	2,20	0,61	1,14	0,75	0,91	1,40	1,24
2016 I	0,30	0,42	1,15	0,49	3,53	0,92	1,19	0,80	1,19	1,40	1,17
II	0,29	0,49	1,04	0,43	2,99	-	1,19	0,71	1,15	1,49	1,21
III	0,28	0,50	0,97	0,41	2,83	-	1,09	0,63	1,15	1,31	1,15
IV	0,28	0,43	0,40	0,41	2,31	-	1,10	0,70	1,16	1,44	1,34
V	0,31	0,46	0,76	0,48	2,60	-	1,12	0,78	1,15	1,41	1,26
VI	0,29	0,49	1,04	0,39	1,84	0,85	1,06	0,72	1,13	1,43	1,18
VII	0,31	0,56	1,80	0,38	1,63	0,71	1,20	0,69	1,07	1,50	1,13
VIII	0,32	0,60	2,27	0,43	1,56	0,67	1,23	0,64	1,08	1,40	1,14
IX	0,28	0,50	2,02	0,43	1,74	1,16	1,34	0,65	1,08	1,32	1,20
X	0,28	0,48	2,47	0,44	2,69	0,92	1,30	0,68	0,94	1,44	1,19
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2016</u> IX 2016	100	96	122	102	155	79	97	105	87	109	99
<u>X 2016</u> X 2015	82	92	252	44	83	98	113	94	87	96	98

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jablka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2015 XI	1,64	1,62	1,65	1,63	1,62	2,85	-	-	-	4,01	3,91	6,79	5,51	5,01	6,35
XII	1,54	1,52	1,55	1,54	1,55	2,83	-	-	-	-	3,92	6,50	4,60	4,01	8,86
2015 I-XII	1,70	1,57	1,64	1,62	1,59	2,98	8,38	3,33	7,66	2,76	4,36	6,19	5,18	4,16	9,07
2016 I	1,50	1,52	1,54	1,56	1,52	2,79	-	-	-	-	4,50	6,59	4,39	3,66	10,29
II	1,49	1,50	1,51	1,55	1,48	2,87	-	-	-	-	4,81	6,55	4,44	3,66	10,80
III	1,44	1,42	1,47	1,48	1,45	2,82	-	-	-	-	4,95	6,35	4,62	3,72	11,82
IV	1,42	1,41	1,45	1,47	1,40	3,00	-	-	-	-	4,95	6,93	4,31	5,25	10,25
V	1,49	1,45	1,49	1,51	1,48	2,95	12,04	-	-	-	4,73	9,90	4,84	4,27	11,01
VI	1,46	1,44	1,47	1,48	1,46	3,18	4,61	5,83	7,92	-	4,75	11,29	5,27	4,72	12,29
VII	1,52	-	-	-	-	2,92	9,07	3,40	6,51	2,74	4,71	11,93	7,91	6,35	9,18
VIII	1,49	-	-	-	-	2,94	9,36	-	8,14	2,21	4,47	11,40	7,08	6,33	7,08
IX	1,47	1,39	1,55	1,57	1,55	2,83	9,48	2,13	-	1,85	4,04	8,43	6,79	5,79	5,86
X	1,29	1,25	1,32	1,38	1,31	2,62	11,75	-	-	2,84	3,83	5,61	5,91	5,63	5,69
XI	1,20	1,16	1,25	1,23	1,20	2,72	-	-	-	3,36	3,71	5,42	4,85	5,64	7,02
XII	1,20	1,15	1,23	1,24	1,21	3,01	-	-	-	-	3,73	4,78	4,31	4,78	9,74
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XII 2016</u> XI 2016	100	99	98	101	101	111	x	x	x	x	101	88	89	85	139
<u>XII 2016</u> XII 2015	78	76	79	81	78	106	x	x	x	x	95	74	94	119	110

^a truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jabłkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2015 VIII	8,30	9,03	2,00	2,63
IX	8,27	9,17	1,99	2,61
X	8,07	8,90	2,08	2,64
XI	8,10	8,67	2,14	2,62
XII	8,07	8,37	2,18	2,59
2015 I-XII	8,23	8,89	2,03	2,62
2016 I	8,30	8,60	2,22	2,59
II	8,20	9,03	2,27	2,60
III	8,03	9,23	2,25	2,59
IV	7,97	9,47	2,26	2,59
V	7,90	9,47	2,30	2,60
VI	7,90	9,53	2,31	2,65
VII	7,93	9,43	2,31	2,61
VIII	7,97	9,50	2,29	2,63
IX	8,00	9,67	2,31	2,64
X	8,00	9,70	2,27	2,64
XI	7,93	9,87	2,27	2,53
Wskaźniki zmian cen (%)				
<u>XI 2016</u> X 2016	99	102	100	96
<u>XI 2016</u> XI 2015	98	114	106	97

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2015 IX	2,99	4,97	3,80	-	-	18,82	6,42	4,48	5,87	10,0	8,64
X	2,81	4,74	4,64	-	-	-	7,04	4,68	5,81	8,52	8,23
XI	2,70	4,84	-	-	-	-	8,44	4,50	5,50	7,34	6,43
XII	2,66	4,89	-	-	-	-	11,48	4,40	4,77	7,08	4,98
2015 I-XII	2,74	5,45	4,58	18,88	9,47	17,82	10,91	4,91	5,05	7,31	6,58
2016 I	2,64	5,09	-	-	-	-	12,71	4,79	4,73	7,55	5,23
II	2,65	5,09	-	-	-	-	13,46	5,38	4,64	7,67	5,68
III	2,62	5,21	-	-	-	-	14,34	5,54	4,60	7,90	6,18
IV	2,60	5,29	-	-	-	-	13,65	5,50	4,86	8,18	6,30
V	2,58	5,47	-	-	14,72	-	12,59	5,31	5,08	10,94	6,06
VI	2,62	5,70	-	15,91	6,43	39,40	13,80	5,27	5,42	12,95	6,68
VII	2,76	6,09	6,14	10,41	11,28	21,42	12,03	5,19	5,77	13,54	8,17
VIII	2,78	5,89	3,81	-	13,48	20,28	8,04	4,97	5,86	14,06	8,76
IX	2,52	4,97	3,24	-	-	20,06	6,57	4,81	5,75	12,01	8,74
X	2,32	4,55	4,32	-	-	-	6,94	4,62	6,01	7,99	8,00
XI	2,35	4,68	-	-	-	-	8,54	4,51	5,90	7,07	5,81
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2016</u> X 2016	101	103	x	x	x	x	123	98	98	88	73
<u>XI 2016</u> XI 2015	87	97	x	x	x	x	101	100	107	96	90

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2015 IX	13,31	3,63	4,35	15,84	8,04	6,16
X	13,25	3,67	4,35	15,88	8,14	6,16
XI	13,31	3,67	4,28	16,00	8,26	6,14
XII	13,28	3,63	4,28	15,70	8,26	6,06
2015 I-XII	13,39	3,69	4,37	16,00	7,78	6,20
2016 I	13,17	3,66	4,32	15,74	8,38	6,16
II	13,31	3,65	4,33	15,72	8,40	6,26
III	13,19	3,63	4,29	15,84	8,42	6,14
IV	13,25	3,65	4,28	15,64	8,44	6,16
V	13,14	3,62	4,27	15,88	8,40	6,21
VI	13,17	3,63	4,22	15,76	8,46	6,25
VII	13,08	3,67	4,29	15,76	8,52	6,25
VIII	13,19	3,71	4,34	15,60	8,56	6,24
IX	13,17	3,64	4,38	15,62	8,64	6,27
X	13,17	3,61	4,22	15,46	8,72	6,31
XI	12,94	3,64	4,26	15,54	8,86	6,39
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XI 2016</u> X 2016	98	101	101	101	102	101
<u>XI 2016</u> XI 2015	97	99	100	97	107	104

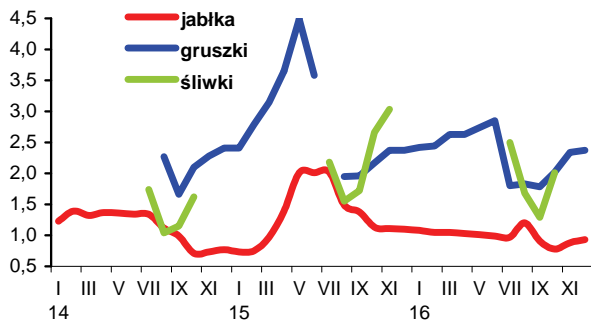
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

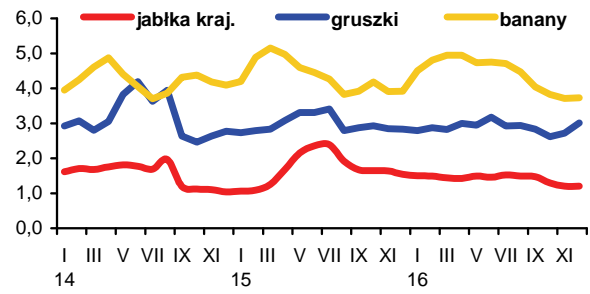
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
2015 V	88	78	75	46	55	-
VI	79	75	-	48	48	42
VII	-	66	68	45	59	42
VIII	-	68	-	44	55	42
IX	66	74	-	42	53	48
X	73	72	-	45	58	-
XI	68	70	-	40	54	-
XII	59	73	-	50	54	-
2016 I	57	75	-	51	58	-
II	51	77	-	59	73	-
III	48	74	-	65	82	-
IV	49	72	-	69	87	-
V	51	73	-	72	89	-
VI	53	75	81	75	90	-
VII	56	78	86	77	91	49
VIII	61	77	-	79	96	56
IX	64	78	-	81	94	44
X	66	81	-	85	92	45
XI	59	80	-	86	94	49
XII	61	83	-	88	95	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i Markt Woche Grosshandelsabgabepreise Obst und Gemüse – Agramarkt Informations-Gesellschaft mbH (AMI) z poszczególnych miesięcy.

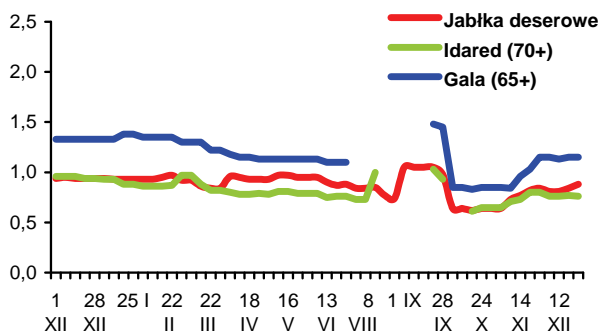
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2014 - 2016 r. (zł/kg)

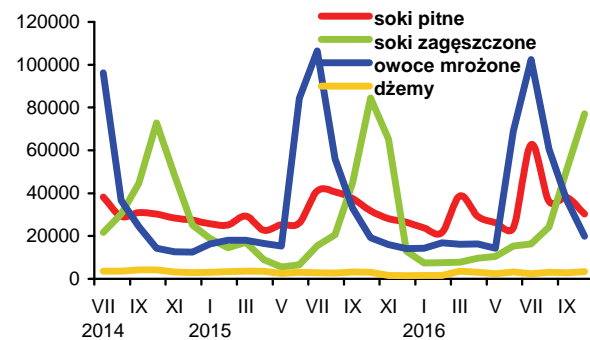
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2014 -2016 (zł/kg)

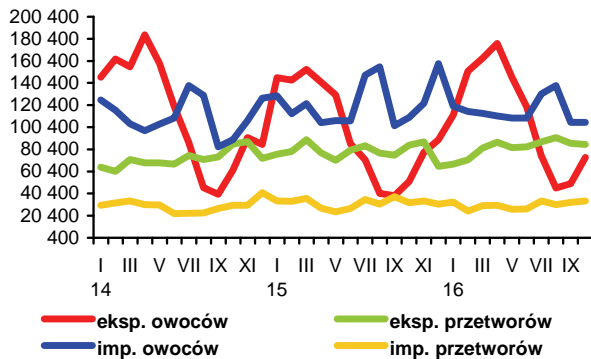
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XII. 2015 r. do XII. 2016 r. (zł/kg)

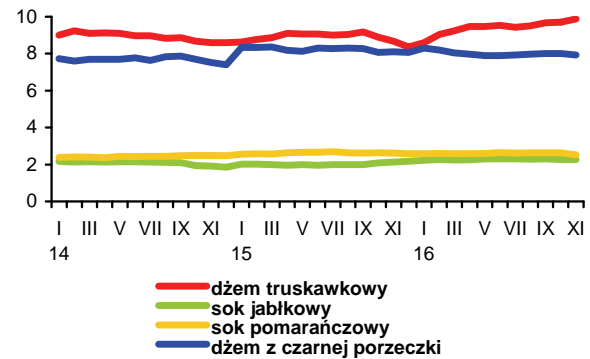
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2014 - 2016 r. (tony)

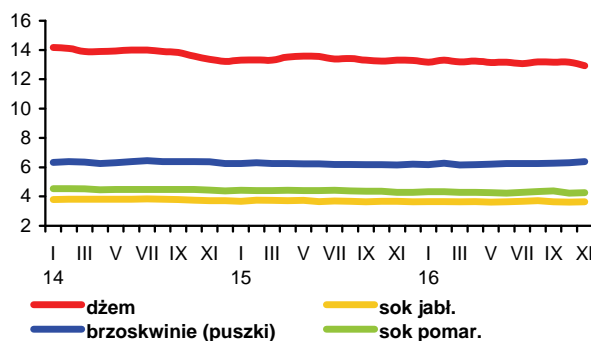
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2014 - 2016 r. (tony)

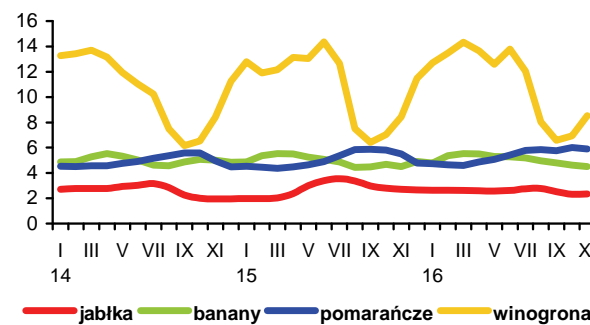
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2014 - 2016 r. (zł/kg)

W drugim półroczu 2016 r. wyraźnie poprawiła się koniunktura na światowym rynku mleka, o czym świadczy wzrost cen podstawowych artykułów mlecznych na giełdach towarowych. Na giełdach europejskich ceny masła zwiększyły się o 39% w stosunku do drugiego półroczu 2015 r. Chude mleko w proszku podrożało o 17%, a pełny proszek mleczny o 25%. Ceny sera Cheddar na rynkach Unii Europejskiej wzrosły w tym okresie średnio o 1%. W całym 2016 r., w stosunku do 2015 r., przeciętny poziom cen masła podniósł się o 8% do 3161 EUR/t, natomiast chude i pełne mleko w proszku potaniało po 2% (odpowiednio do 1776 i 2265 EUR/t), a ser Cheddar o 8% do 2840 EUR/t.

Wobec rosnących cen przetworów mlecznych na rynku międzynarodowym, w listopadzie ub. roku odnotowano dalszy znaczący wzrost cen na krajowym rynku mleka. Przeciętna cena skupu mleka wyniosła 129,69 zł/hl i była o 7,8% wyższa niż w październiku oraz o 14,6% wyższa niż w listopadzie 2015 r. Tym samym powróciła do poziomu z połowy 2014 r. Przełożyło się to na wzrost targowiskowych cen jałówek do 2204 zł/szt., tj. o 1,6% w skali miesiąca i o 14,3% w skali roku, przy spadku cen krów dojnych do 2950 zł/szt., tj. odpowiednio o 2,7 i 3,1%. W okresie styczeń-listopad 2016 r. przeciętny poziom cen skupu mleka wyniósł 108,25 zł/hl i był o 4,3% niższy niż w analogicznym okresie 2015 r. W tym czasie średni poziom cen jałówek podniósł się o 3,0% do 2003 zł/szt., a krów dojnych obniżył się o 0,2% do 3089 zł/szt.

Wg wstępnych danych ceny zbytu przetworów mlecznych wzrosły w listopadzie średnio o ok. 2% w relacji do października. Przede wszystkim podrożały przetwory trwałe, tj. chude i pełne mleko w proszku (odpowiednio o 3,7 i 6,8%), masło w blokach (o 4,2%), masło konfekcjonowane (o 3,5%), masło z dodatkiem oleju (o 2,6%) oraz sery dojrzewające (o 2,7-2,9%). Podrożały również przetwory świeże z wyjątkiem serków homogenizowanych zwykłych i smakowych (spadek cen po 0,1%), tłustego mleka świeżego w folii oraz jogurtu naturalnego (ceny stabilne). Najbardziej wzrosły ceny jogurtu owocowego (o 3,4%), mleka UHT (o 2,6-3,6%), śmietany o zawartości 30 i 12% tłuszczu (o 1,4-2,1%) oraz półtłustego mleka świeżego w kartonie (o 1,5%). Ceny zbytu pozostałych świeżych przetworów mlecznych zwiększyły się o 0,2-0,8%.

W okresie styczeń-listopad 2016 r. przeciętny poziom cen zbytu przetworów mlecznych był już tylko o ok. 1% niższy niż w tym samym okresie 2015 r., w efekcie utrzymującego się od pół roku dynamicznego wzrostu cen przetworów trwałych. Średni poziom cen masła w blokach podniósł się o 6,3%, masła konfekcjonowanego o 4,5%, masła z dodatkiem oleju o 3,2%, a serów Edam i Gouda o 0,2-2,0%. Natomiast średni poziom cen zbytu chudego i pełnego mleka w proszku, wobec mniejszej dynamiki miesięcznych podwyżek, był odpowiednio o 4,1 i 5,1% niższy niż w jedenastu miesiącach 2015 r.

Na rynku detalicznym przetwory mleczne drożeją wolniej niż w zbycie. W listopadzie nabiał podrożał średnio o 0,7% w porównaniu z październikiem, o czym zdecydował wzrost cen serów dojrzewających i topionych oraz śmietany (po 1,8%), a także pełnotłustego mleka świeżego (o 0,8%) i twarogów (o 0,4%). Pozostałe przetwory mleczne potaniały od 0,1% (chude mleko świeże) do 0,8% (mleko zagęszczone i w proszku). Ceny detaliczne masła podniosły się w tym czasie o 3,8%. W jedenastu miesiącach 2016 r. przeciętny poziom cen detalicznych nabiału i masła był odpowiednio o 2,3 i 2,4% niższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Skup mleka w listopadzie 2016 r. wyniósł 828,9 mln l i był o 4,3% mniejszy niż w październiku, ale o 1,1% większy niż w listopadzie roku poprzedniego. Od stycznia do listopada ub.

Jadwiga Seremak-Bulge

Teresa Zdziarska

roku mleczarnie skupiły ok. 9,9 mld l mleka, tj. o 2,3% więcej niż w tym samym okresie 2015 r.

W ciągu dziesięciu miesięcy 2016 r., w porównaniu z tym samym okresem 2015 r., pod wpływem dużego eksportu i ożywienia krajowego popytu przemysł mleczarski zwiększył produkcję masła i tłuszczów mlecznych (o 8%), a także serów dojrzewających, twarogów i serów topionych (o 3-5%), przy nieznacznie mniejszej produkcji serów pleśniowych i proszkowanych. Wzrosła również produkcja fermentowanych napojów mlecznych innych niż jogurty (o 7%), stymulowana zwiększoną konsumpcją krajową, oraz produkcja przetworzonego mleka płynnego, łącznie z mlekiem „przerzutowym” (o 5%), z uwagi na stale rosnący eksport. Mimo mniejszego eksportu produkcja suszonej serwatki zwiększyła się o 3%, a chudego mleka w proszku pozostała na poziomie 2015 r. Ograniczono natomiast wytwarzanie mleka zagęszczonego (o 15%), jogurtów i pełnego mleka w proszku (o 6-8%) oraz śmietany (o 2,5%).

Wyniki handlu zagranicznego branży mleczarskiej w okresie styczeń-październik 2016 r. były gorsze niż w analogicznym okresie 2015 r., przy czym wyniki wartościowe pogorszyły się bardziej niż ilościowe, za sprawą niższych cen uzyskanych w eksporcie najważniejszych grup towarowych. Eksport przetworów mlecznych zmniejszył się ilościowo o 5% do 3,13 mld l w ekwiwalencie mleka surowego, a jego wartość spadła o 8% do 1,28 mld EUR. W tym czasie import zwiększył się ilościowo o 13% do 1,47 mld l w przeliczeniu na mleko surowe, a jego wartość wzrosła o 10% do 726,5 mln EUR. W konsekwencji ilościowa nadwyżka eksportu nad importem zmalała o 16% do 1,66 mld l ekwiwalentu mleka surowego, natomiast wartość dodatniego salda wymiany handlowej była mniejsza o 25% i wyniosła 553,8 mln EUR.

O zmniejszeniu wolumenu eksportu zdecydowało ograniczenie wywozu mleka w proszku (o 25%), jogurtów i innych fermentowanych napojów mlecznych (o 11%) oraz lodów i serwatki (o 6-8%). Zwiększono natomiast wywóz mleka płynnego i śmietany (o 15%), masła (o 12%), serów i twarogów (o 4%), a także kazeiny (o 31%).

Zwiększenie wolumenu importu było efektem przede wszystkim silnego wzrostu przywozu jogurtów i innych fermentowanych napojów mlecznych (o 61%). Znacznie wzrósł także import kazeiny (o 37%) oraz mleka płynnego i śmietany (o 22%). Przywóz innych przetworów mlecznych zwiększył się o 9 14%. Zmalał tylko import serwatki (o 15%), głównie z uwagi na pogorszenie opłacalności reeksportu.

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 litrów)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2014 I-XII	10 326,3	137,11	.
2015 I-XII	10 558,4	113,40	.
2015 X	871,7	112,03	116,01
XI	819,8	113,20	116,49
XII	868,1	112,89	117,52*
2016 I	886,9	111,80	114,76
II	854,5	109,54	112,60
III	921,5	105,89	110,45
IV	941,7	102,35	105,16
V	981,5	100,19	102,76
VI	927,5	99,97	101,75
VII	937,3	101,28	102,42
VIII	920,4	104,88	107,26
IX	871,7	111,81	114,21
X	866,1	120,29	121,95
XI	828,9	129,69	130,00
Wskaźnik zmian w %			
<u>XI 2016</u> X 2016	95,7	107,8	106,6
<u>XI 2016</u> XI 2015	101,1	114,6	111,6

Źródło: Dane GUS i ZSRIR. * cena uwzględnia premie wypłacone dostawcom.

Tab.2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2014 I-XII	2 882,2	179,5	56,6	420,0	378,1	179,6	406,0	301,3
2015 I-XII	3 123,0	161,6	46,0	412,5	359,2	191,4	429,9	309,5
2015 ^a IX	249,5	12,5	4,0	32,7	27,1	14,8	34,0	26,3
X	252,4	12,1	3,1	32,7	28,0	17,1	35,6	26,1
XI	249,8	8,5	3,3	31,2	26,0	15,2	35,9	25,8
XII	264,8	13,3	4,2	28,8	28,2	17,4	33,7	26,3
2016 ^a I	251,7	14,1	3,8	33,0	26,3	19,3	34,7	26,1
II	244,2	13,2	3,6	33,9	25,8	15,5	36,7	25,2
III	278,8	15,6	3,8	34,6	29,6	18,8	39,1	25,9
IV	267,3	17,5	3,0	32,6	28,5	19,0	35,8	24,6
V	262,1	18,2	3,8	32,7	31,7	19,2	37,7	26,2
VI	246,7	15,6	2,6	34,4	31,2	15,0	35,0	26,4
VII	267,1	13,7	2,1	32,8	30,4	16,5	34,4	26,1
VIII	265,8	12,1	2,3	31,3	29,8	16,5	36,7	27,6
IX	260,0	9,1	2,8	30,2	27,5	14,3	38,2	25,3
X	258,7	7,8	2,3	29,3	28,1	16,0	37,8	27,6
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>X 2016</u> IX 2016	99,5	85,6	81,2	97,0	102,0	112,1	98,9	108,7
<u>X 2016</u> X 2015	102,5	64,7	72,4	89,6	100,4	93,3	106,2	105,5

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników.

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2015 IX	1,89	1,80	7,50	10,49	13,40	14,84	0,86	5,53	9,92	11,40
X	1,89	1,81	7,74	10,79	13,89	15,05	0,85	5,54	9,92	11,71
XI	1,89	1,81	7,78	10,88	13,93	15,24	0,84	5,53	9,89	11,96
XII	1,90	1,80	7,58	10,82	13,89	15,19	0,84	5,53	9,82	11,87
2016 I	1,89	1,83	7,47	10,78	13,63	14,95	0,89	5,51	9,93	11,62
II	1,89	1,82	7,41	10,68	13,23	14,63	0,89	5,49	9,90	11,32
III	1,87	1,80	7,35	10,55	12,67	14,26	0,89	5,43	9,83	11,00
IV	1,87	1,80	7,29	10,11	12,29	13,82	0,88	5,42	9,84	10,50
V	1,86	1,78	7,30	10,08	12,13	13,71	0,89	5,36	9,83	10,38
VI	1,85	1,76	7,32	10,15	12,93	14,30	0,88	5,39	9,81	11,04
VII	1,85	1,78	7,50	10,24	14,14	15,48	0,89	5,38	9,77	11,77
VIII	1,86	1,81	7,76	10,31	14,97	16,33	0,88	5,45	9,78	12,84
IX	1,87	1,87	8,20	10,73	16,66	17,81	0,88	5,53	9,86	13,91
X	1,89	1,92	8,35	11,17	18,38	19,05	0,88	5,70	9,96	14,97
XI	1,89	1,99	8,66	11,93	19,16	19,71	0,91	5,74	10,04	15,41
XII ^a	1,89	1,96	8,58	11,96	18,96	19,75	.	5,27	9,13	14,83
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2016</u> X 2016	100,0	103,6	103,7	106,8	104,2	103,5	103,4	100,7	100,8	102,9
<u>XI 2016</u> XI 2015	100,0	109,9	111,3	109,7	137,5	129,3	108,3	103,8	101,5	128,8

^a ceny 1 kg produktu wg ZSRIR notowane w dniach 19-25 XII 2016 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mleczarskich (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2015 IX	2,59	2,85	17,19	3,38	3,96	0,71	1,20	1,67	14,14	18,41
X	2,59	2,83	17,11	3,38	3,97	0,71	1,20	1,65	14,05	18,33
XI	2,57	2,77	16,98	3,38	3,98	0,72	1,20	1,67	14,08	18,26
XII	2,54	2,80	16,79	3,35	3,98	0,72	1,20	1,65	13,94	17,98
2016 I	2,54	2,80	16,85	3,37	3,96	0,72	1,19	1,67	13,88	17,85
II	2,51	2,76	17,00	3,37	3,96	0,72	1,19	1,65	13,81	17,80
III	2,51	2,75	17,04	3,36	3,90	0,72	1,19	1,65	13,87	17,53
IV	2,48	2,71	16,92	3,38	3,84	0,72	1,18	1,64	13,83	17,33
V	2,48	2,72	17,00	3,37	3,82	0,72	1,19	1,63	13,69	17,11
VI	2,48	2,69	16,84	3,35	3,83	0,72	1,18	1,63	13,83	17,02
VII	2,47	2,69	16,89	3,34	3,89	0,72	1,16	1,63	13,67	17,32
VIII	2,49	2,70	16,95	3,35	4,03	0,72	1,16	1,63	13,63	17,75
IX	2,49	2,70	16,62	3,34	4,19	0,72	1,16	1,63	13,62	18,45
X	2,51	2,70	16,71	3,34	4,51	0,72	1,17	1,63	13,87	19,17
XI	2,52	2,74	16,65	3,32	4,70	0,73	1,16	1,65	13,90	20,08
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2016</u> X 2016	100,4	101,5	99,6	99,4	104,2	101,4	99,1	101,2	100,2	104,7
<u>XI 2016</u> XI 2015	98,1	98,9	98,1	98,2	118,1	101,4	96,7	98,8	98,7	110,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)

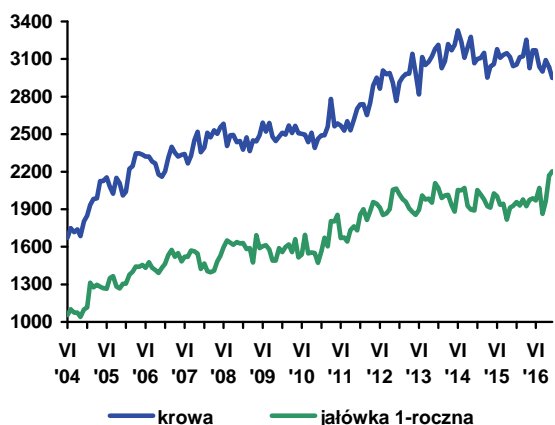
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	157,7	207,5	35,7	385,5	110,2	118,5	65,6	14,9	191,2	34,2
2015 I-XII	142,4	223,2	41,3	525,8	101,5	106,4	76,2	13,7	212,4	38,7
2015 IX	10,8	20,4	3,2	45,5	8,0	8,8	7,0	1,6	22,0	3,0
X	7,8	19,7	2,6	50,4	8,1	8,9	7,6	1,4	17,9	3,2
XI	8,1	19,3	3,3	45,2	7,7	8,7	7,1	1,3	16,7	3,6
XII	11,8	18,2	3,1	46,9	7,2	11,3	5,9	1,1	17,9	3,3
2016 I	10,9	17,2	2,8	32,5	7,8	12,4	5,9	0,9	19,0	3,4
II	8,2	17,9	4,9	48,2	8,1	11,5	6,0	1,0	10,1	3,6
III	8,7	19,7	4,3	51,7	8,9	12,7	6,8	0,8	16,5	6,6
IV	11,5	18,2	5,2	53,7	6,9	10,7	6,9	0,9	17,9	6,5
V	10,0	21,3	5,5	54,3	7,1	8,8	7,9	1,0	23,2	5,9
VI	9,6	19,9	4,1	51,0	7,9	9,3	7,2	1,0	24,5	5,8
VII	9,8	19,1	3,2	55,8	7,4	7,5	7,2	1,9	26,8	4,2
VIII	8,6	20,8	3,4	48,9	7,5	8,6	7,4	1,7	34,4	4,3
IX	8,4	20,3	3,2	52,4	7,8	7,7	8,2	1,9	24,4	4,0
X	6,1	18,2	2,6	50,1	7,5	8,0	6,7	1,6	19,4	7,0
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)										
$\frac{X\ 2016}{IX\ 2016}$	72,2	90,0	80,6	95,6	96,6	103,0	81,5	86,1	79,7	175,0
$\frac{X\ 2016}{X\ 2015}$	78,0	92,4	98,4	99,4	93,0	89,2	87,3	113,7	108,4	219,5

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)

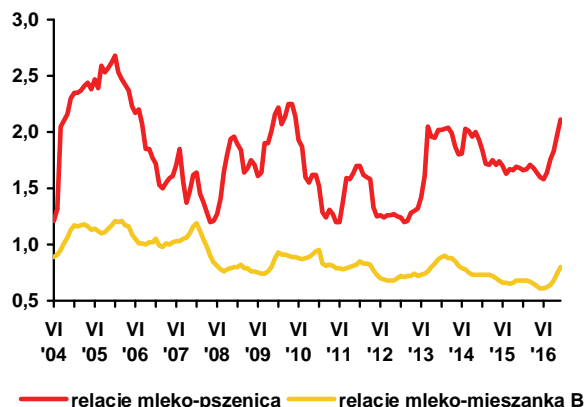
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
2014 I-XII	2 775	3 195	3 416	698	1 200	1 889	3 756	4 008	469	1 548
2015 I-XII	1 972	2 677	2 924	506	1 098	2 289	3 442	3 531	409	1 330
2015 IX	1 927	2 590	2 896	473	1 125	2 650	3 242	3 340	338	1 268
X	1 760	2 635	2 893	459	1 121	2 650	3 299	3 429	458	1 241
XI	1 973	2 764	2 907	476	1 117	2 207	3 498	3 553	448	1 437
XII	1 957	2 731	2 911	452	1 118	1 930	3 451	3 611	467	1 339
2016 I	1 881	2 646	2 897	470	1 130	1 769	3 131	3 646	519	1 327
II	1 924	2 501	2 617	426	1 062	1 872	3 045	3 344	517	1 228
III	1 783	2 478	2 544	359	1 078	1 630	2 945	3 479	465	1 143
IV	1 691	2 457	2 477	353	1 165	1 867	3 306	3 472	378	1 174
V	1 352	2 517	2 518	382	1 128	1 985	3 165	3 215	516	1 145
VI	1 616	2 448	2 625	430	1 088	2 221	3 075	3 191	370	1 157
VII	1 755	2 486	2 589	438	1 089	2 003	3 136	3 355	599	1 133
VIII	1 728	2 625	3 144	442	1 085	1 963	3 280	3 412	410	1 124
IX	1 630	2 710	2 910	506	1 128	2 350	3 375	3 688	494	1 144
X	1 822	2 960	3 637	525	1 145	2 533	3 507	4 076	516	1 037
Wskaźnik zmian w %										
$\frac{X\ 2016}{IX\ 2016}$	111,8	109,2	125,0	103,8	101,5	107,8	103,9	110,5	104,5	90,6
$\frac{X\ 2016}{X\ 2015}$	103,5	112,3	125,7	114,4	102,1	95,6	106,3	118,9	112,7	83,6

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie wstępnych danych MF.

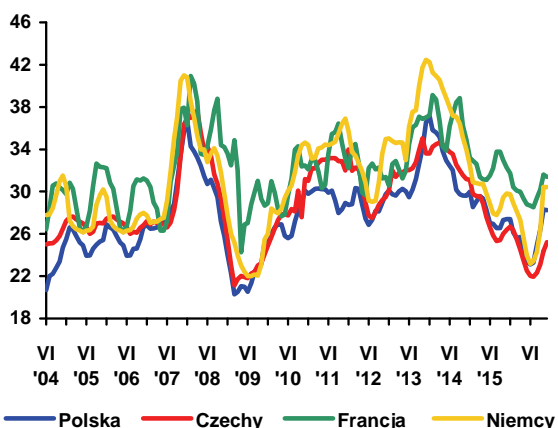
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

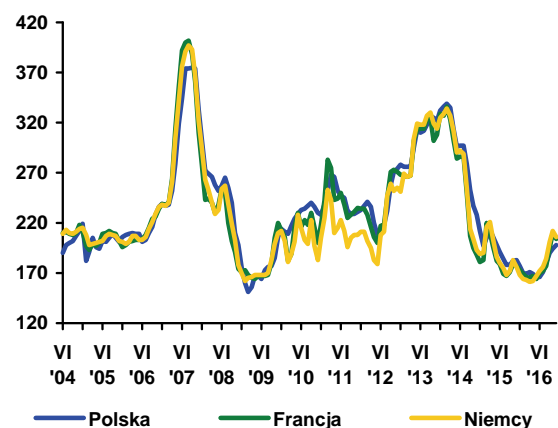
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

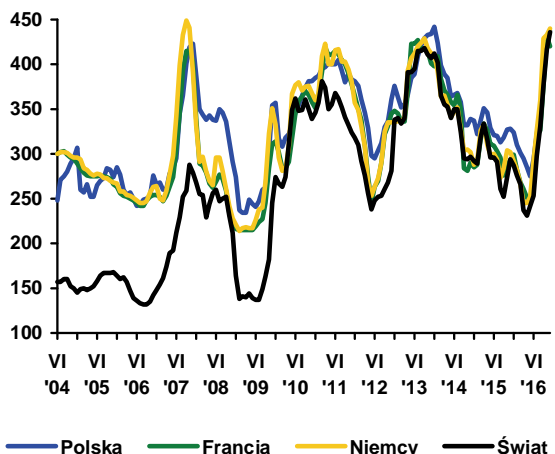
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

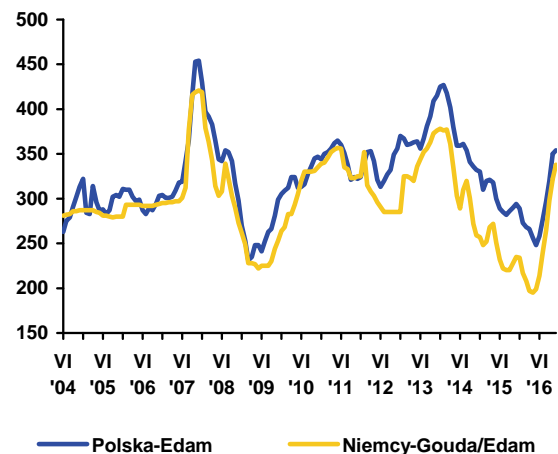
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ - PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

Dorota Pasińska

W pierwszych jedenastu miesiącach 2016 r. po raz pierwszy od kilku lat skupiono o 0,8% mniej bydła w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (558,5 tys. ton wagi żywej). Było to jednak o 46,7% więcej niż w 2012 r. W pierwszych jedenastu miesiącach br. w przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników wytworzono 169 tys. ton wołowiny, tj. o 6,6% mniej niż przed rokiem, ale o 2,4% więcej niż w bardzo słabym pod tym względem 2012 r.

W ciągu jedenastu miesięcy 2016 r. średnia cena skupu bydła w Polsce była niższa niż przed rokiem o około 3,0% i wynosiła 5,92 zł/kg. W listopadzie cena ta wzrosła o 1,4% do 5,94 zł/kg w. Ż. Ceny skupu młodego bydła były podobne jak przed miesiącem i wynosiły 6,30 zł/kg w. Ż. Relacje cen żywca: mieszanka dla opasów w I kwartale 2016 r. zaczęły się zawężać na skutek spadku cen bydła. W kolejnych miesiącach relacje te były korzystniejsze i zbliżyły się do poziomu sprzed roku, a w sierpniu i we wrześniu nawet je przewyższyły.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen zakupu bydła przez ubojnię oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu grudnia 2016 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu bydła zanotowano w regionie północnym (5,52 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym (6,56 zł/kg). Ceny ćwierci z krów były najtańsze w regionie południowym (10051 zł/tonę), byków w regionie centralnym (13023 zł/tonę), a ćwierci z byków do dwóch lat i krów były najwyższe w regionie północnym (odpowiednio 13646 zł/tonę i 10495 zł/tonę).

Polska wołowina w br. jest nadal konkurencyjna cenowo. W okresie 12-18.12.2016 przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z¹ klasy R3² była w Polsce o ok. 16% niższa niż średnia w UE (312,90 i 373,89 EUR/tonę), tusz młodego bydła w wieku 8-12 miesięcy (kategorii Z klasy U+R+O) o 20% niższa (308,11 i 383,31 EUR/tonę), a tusz młodego męskiego bydła w wieku 12-24 miesiące (kategorii A klasy U+R+O) o 16% niższa (312,93 i 373,13 EUR/tonę). Tusze kategorii A/C/Z klasy R3 również były droższe u naszych głównych odbiorców tj. we Włoszech o 22%, w Niemczech o 18%, Hiszpanii o 18%, Francji o 7% i Wielkiej Brytanii o 12%.

Od stycznia do listopada 2016 r. mięso wołowe na poziomie detalu zdrożało średnio o 0,4%, a cielęce o 1,2%. W listopadzie 2016 r. cena detaliczna wołowiny była średnio wyższa o 0,17%, a cielęciny – o 0,02% niż w poprzednim miesiącu. W porównaniu ze styczniem 2016 r. ceny detaliczne mięsa wołowego z kością (rostbef lub antrykot) wzrosły na rynku krajowym z 26,03 do 26,33 zł/kg, mięsa cielęcego z kością z 28,24 do 28,32 zł/kg, mięsa wołowego z kością (szponder) z 18,57 do 18,62 zł/kg, podczas gdy ceny mięsa wołowego bez kości z udźca spadły z 32,68 do 32,17 zł/kg a mięsa cielęcego bez kości z 47,10 do 46,99 zł/kg.

Eksport żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w pierwszych dziesięciu miesiącach 2016 r. był o 3,3% mniejszy niż w roku poprzednim w analogicznym okresie. Było to wypadkową spadku eksportu mięsa świeżego o 1%, mięsa mrożonego o 11%, mięsa solonego o 5%, bydła o 16% i wzrostu wywozu przetworów o 2%. Dominującą pozycję w eksporcie, podobnie jak przed rokiem, miało mięso wołowe świeże, schłodzone i mrożone, którego udział w strukturze ilościowej wywozu wyniósł około 90%.

Import żywca wołowego, mięsa oraz przetworów wołowych w tym okresie został zwiększony o 5%. Było to wypadkową wzrostu przywozu mięsa schłodzonego o 20%, przetworów o 9%, przy 8% zmniejszeniu mięsa mrożonego oraz stabilizacji przywozu bydła.

Przy spadku eksportu i wzroście importu żywca wołowego, mięsa i przetworów wołowych dodatnie saldo obrotów handlu zagranicznego sektora wołowego w pierwszych dziesięciu miesiącach zmalało o 5% do ok. 948 mln EUR.

Eksperti KE (prognoza z grudnia 2016 r.) przewidują, że produkcja wołowiny w UE w 2017 r. prawie nie zmieni się, co będzie wypadkową zwiększenia produkcji w UE-15 (o 0,8%), przy spadku produkcji w UE-13 (o 5,5%). Konsumpcja tego gatunku mięsa będzie nieco mniejsza jak w 2016 r., zadecyduje o tym wzrost konsumpcji w UE-13 o 2,5% oraz zmniejszenie o 0,2% w UE-15. Więcej wołowiny będzie konsumował nadal mieszkaniec UE-15 (ok. 12,6 kg) niż mieszkaniec UE-13 (4,1 kg w wadze detalicznej). Ocenia się, że zarówno eksport jak i import wołowiny wzrosną (odpowiednio o 2,4% i 2,9%). Pogłowie krów mlecznych zmniejszy się o 1,4%, a pogłowie krów mamek wzrośnie o 0,7%. Światowe i unijne ceny wołowiny będą niższe niż przed rokiem odpowiednio o ok. 14,2% i 11,3% ze względu na presję podaży (w szczególności ze strony Brazylii). Jednakże spadek cen wołowiny będzie złagodzony korzystniejszą koniunkturą na rynku mleka. USDA przewiduje wzrost światowej produkcji wołowiny w 2017 r. Warunki eksportu wołowiny z Polski będą więc w 2017 r. trudniejsze niż przed rokiem. Może to wywierać presję na ceny żywca wołowego w kraju. Europejscy eksporterzy muszą się liczyć z większą konkurencją ze strony Brazylii w handlu z krajami arabskimi, bowiem Arabsko-Brazylijska Izba Handlowa (CCAB) podpisała umowę o współpracy ze Stowarzyszeniem Eksporterów Mięsa Brazylijskiego (Abiec). Współpraca ma dotyczyć imprez promocyjnych, badań rynkowych, wymiany informacji handlowych.³

1. A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

2. U – klasa uformowania tuszy, tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R – klasa uformowania tuszy, tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O – klasa uformowania tuszy, tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 – ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim otłuszczeniem, poza udźcem i łopatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złożki tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

3. <http://www.abiec.com.br/noticia.asp?id=1511#.WGN0xFPhCUk> (data pobrania 28.12.2016)

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ¹	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone	Ogółem	Żywiec	Mięso świeże, schłodzone i mrożone
2014	I-XII	675,0	354,8	20,4	308,8	70,0	42,2	25,1
2015	I-XII	832,1	410,4	19,2	370,0	56,3	31,8	2,7
2015	XI	33,9	35,1	1,3	32,1	4,9	2,2	2,5
	XII	32,0	34,1	1,5	30,7	4,9	3,0	1,8
2016	I	29,9	29,2	1,2	26,5	5,3	2,5	2,7
	II	31,9	31,7	1,4	28,7	4,6	2,8	1,6
	III	37,5	35,0	1,5	31,6	5,0	2,6	2,3
	IV	32,7	34,7	1,4	31,3	5,6	3,7	1,7
	V	31,2	30,9	1,3	27,8	5,3	3,0	2,2
	VI	33,8	35,2	1,8	31,5	4,5	2,2	2,1
	VII	30,8	34,0	1,6	30,6	4,1	2,3	1,6
	VIII	30,5	32,2	1,3	28,8	4,6	2,5	1,9
	IX	31,2	33,8	1,0	31,3	4,9	2,5	2,2
	X	30,6	33,2	1,4	30,2	5,2	2,5	2,6
	XI	33,3	-	-	-	-	-	-
w % skupu	sprzed roku	98,2	-	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	108,8	-	-	-	-	-	-

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

¹ Dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością* w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2015	VIII	5,86	9,52	24,82	25,96	4,24	4,43
	IX	5,83	9,57	24,80	26,01	4,25	4,46
	X	5,91	9,56	24,87	26,02	4,21	4,40
	XI	6,11	9,59	25,02	26,12	4,09	4,27
	XII	6,16	9,84	25,08	26,05	4,07	4,23
2016	I	6,10	9,56	25,07	26,03	4,11	4,27
	II	5,96	8,77	25,11	26,06	4,21	4,37
	III	5,50	9,28	25,11	26,21	4,57	4,77
	IV	5,94	9,24	25,02	26,03	4,21	4,38
	V	6,09	9,33	25,02	25,93	4,11	4,26
	VI	6,11	9,17	25,02	25,94	4,09	4,25
	VII	5,96	10,72	25,10	26,12	4,21	4,38
	VIII	6,08	9,10	25,11	26,18	4,13	4,31
	IX	6,07	9,11	25,12	26,24	4,14	4,32
	X	5,86	9,11	25,21	26,32	4,30	4,49
	XI	5,94	9,08	25,21	26,33	4,24	4,43
w % ceny	sprzed roku	97,2	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	101,4	-	-	-	-	-

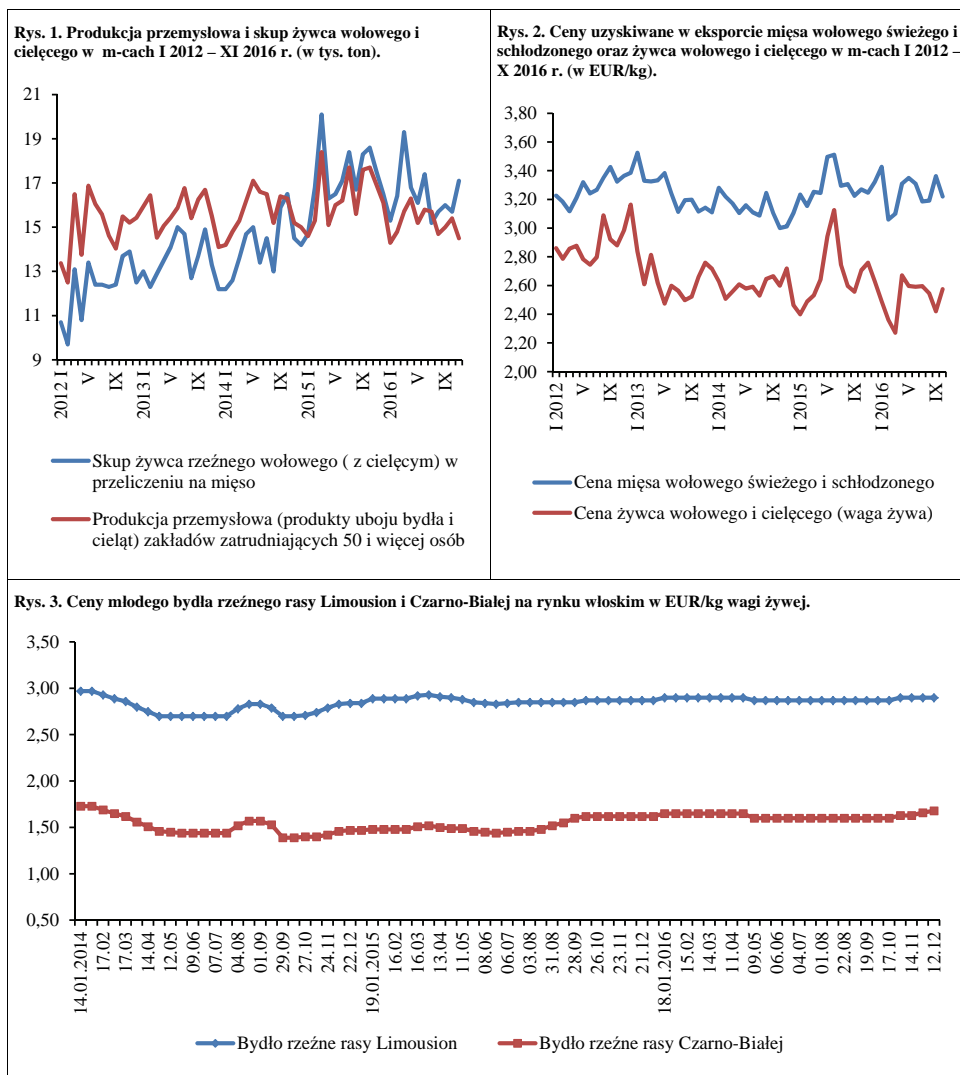
* obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

Wyszczególnienie	III 2016	IV 2016	V 2016	VI 2016	VII 2016	VIII 2016	IX 2016	X 2016	XI 2016	XI 2016
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,11	6,04	6,14	6,28	5,99	6,08	6,22	6,04	6,21	6,38
Byki do 2 lat	6,93	6,83	6,92	7,02	6,86	7,05	7,16	7,00	7,14	7,29
Krowy	4,70	4,64	4,69	4,83	4,58	4,47	4,60	4,49	4,63	4,75
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	10,95	11,26	11,11	11,40	11,58	11,40	11,67	11,80	11,76	12,00
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	12608	12219	12453	12462	12749	12708	13103	12759	13208	13266
ćwierci z krów rzeźnych	9775	9640	9802	10157	9278	9218	9631	9435	9708	10237
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	374,23	367,06	361,20	362,01	356,04	361,16	363,98	359,35	367,38	373,89
Polska	307,62	303,35	299,00	302,71	297,13	315,16	316,65	312,39	306,82	312,90

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF, FAMMU.

Po trwającej dwa i pół roku spadkowej tendencji cen skupu trzody, w wyniku której doszło do dużej redukcji pogłowia, w połowie 2016 r. ceny te zaczęły rosnąć. W rezultacie już w drugim kwartale cena skupu trzody wynosząca 4,50 zł/kg była o 3% wyższa niż rok wcześniej, a w trzecim (5,30 zł/kg) o prawie 19% wyższa. W czwartym kwartale, na skutek normalnego w tym okresie sezonowego spadku cen, przeciętna cena (5,02 zł/kg) była o 5% niższa niż w poprzednim kwartale, ale w stosunku do ceny sprzed roku – wyższa o 27%. W grudniu 2016 r., a więc w ostatnim miesiącu IV kwartału cena trzody wyniosła 5,12 zł/kg i była o 33% wyższa niż w grudniu 2015 r.

Poprawa opłacalności chowu, wynikająca ze wzrostu cen nastąpiła w trzecim kwartale 2016 r., w którym relacja cen trzody do targowiskowych cen żyta wynosząca 1:9,0 była o 18% szersza niż rok wcześniej, a relacja cen trzody do cen jęczmienia o 22% (1:7,8). W czwartym kwartale relacja cen trzody do targowiskowych cen żyta wynosząca 1:8,4 była o 25% szersza niż rok wcześniej, a relacja cen trzody do cen jęczmienia o 28% szersza (1:7,6). Relacje te były na tyle dobre, że w grudniu 2016 r. stopa spadku pogłowia w stosunku do poprzedniego roku była prawdopodobnie mniejsza niż w dwu poprzednich okresach spisowych i mogła wynieść 5-7%, a pogłowiem ok. 10 mln sztuk.

Przeszkodą dla realizacji takiego scenariusza mogło być jednak rozprzestrzenianie się choroby ASF. Zazwyczaj pierwszym sygnałem świadczącym o zwiększeniu zainteresowania chowem trzody jest wzrost cen prosiąt. Początkowo był on jednak prawie niezauważalny. Dopiero we wrześniu roczna stopa wzrostu tych cen podniosła się do 8,6%, w październiku do 10,6%, a w listopadzie do 17,3%. W porównaniu ze wzrostem cen trzody był to relatywnie mały wzrost i mógł świadczyć o niewielkim popycie na prosięta, wynikającym z obaw rolników przed konsekwencjami choroby ASF. Udział prosięcia w finalnej cenie tuczniaka pozostał więc relatywnie wysoki. Relacja

cen prosiąt do cen żywca wieprzowego w trzecim kwartale zawężała się co prawda o 13% (z 1:34,4 w III kwartale 2015 r. do 1:29,8), ale w IV kwartale tylko o 8% (z 1:36,5 w IV kwartale 2015 r. do 1:33,5).

Tymczasem w Unii Europejskiej, wzrost cen prosiąt był w tym okresie większy niż cen trzody. W III kwartale przeciętna cena prosiąt wynosząca 43,65 EUR/sztukę była o 27% wyższa niż rok wcześniej, podczas gdy cena trzody (163,55 EUR/100 kg) o 13%. W IV kwartale cena prosiąt wyniosła 47,45 EUR/sztukę i była o 32% wyższa niż w IV kwartale 2015 r. Cena trzody wyniosła natomiast 154,90 EUR/100 kg i była o 16% wyższa niż rok wcześniej. Świadczyć to może zarówno o dużym wzroście popytu na prosięta, jak i o małej ich podaży. Rośnie bowiem popyt na prosięta w związku z relatywnie niskimi cenami zbóż i pasz, a jednocześnie redukcje pogłowia macior w wielu krajach, wykazane w grudniu 2015 r. i w czerwcu 2016 r., wpływają niewątpliwie na ograniczenie podaży prosiąt.

Spodziewać się można, że w 2017 r. roczne stopy wzrostu cen trzody tak w Polsce jak i w całej Unii Europejskiej będą stopniowo malały. W Polsce, w pierwszym półroczu ceny trzody mogą jeszcze być wyższe niż w pierwszym półroczu 2016 r. nawet o kilkanaście procent, ale w drugim półroczu ich roczny wzrost nie powinien przekroczyć kilku procent. Jeśli po żniwach 2017 r. ceny zbóż pozostaną na poziomie zbliżonym do obecnego, to w końcu 2017 r. może dojść do niewielkiego (ok. 2%) zwiększenia. Ewentualny wzrost cen zbóż i pasz przy słabych zbiorach może pogłębić i przedłużyć dotychczasową tendencję spadkową pogłowia.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	Wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2015	I	116,7	123,9	60,7	90,9	53,5	100,9	7,2
	II	100,9	120,5	55,5	109,1	50,5	112,0	5,0
	III	134,6	125,0	63,5	127,1	66,3	118,8	-2,8
	IV	106,3	92,9	55,8	100,9	53,8	93,2	2,0
	V	116,7	127,7	59,6	96,3	56,8	115,0	2,8
	VI	118,2	123,6	62,0	121,6	57,6	109,9	4,4
	VII	117,1	111,5	64,9	113,7	60,9	113,2	4,0
	VIII	108,5	106,4	61,9	105,5	58,8	108,9	3,1
	IX	117,3	100,9	67,6	99,3	63,3	115,3	4,4
	X	131,1	109,2	69,5	99,4	61,7	98,2	9,4
	XI	128,9	115,0	65,8	103,8	57,5	111,0	7,9
	XII	135,0	113,3	58,5	99,5	60,9	106,1	-2,4
2016	I	126,5	108,4	58,8	96,9	52,7	98,5	6,1
	II	126,5	125,3	65,7	118,4	53,8	106,5	11,9
	III	131,7	97,8	63,0	99,2	68,3	103,0	-5,3
	IV	119,9	112,8	66,8	119,7	55,9	103,9	10,9
	V	122,5	105,0	66,1	110,9	56,3	99,1	9,8
	VI	119,2	100,8	71,0	114,5	52,8	91,7	18,2
	VII	111,3	95,0	57,3	88,3	54,7	89,8	2,6
	VIII	125,0	115,2	65,2	105,3	62,2	105,8	0,8
	IX	123,5	105,3	67,2	99,4	58,4	92,3	8,8
	X	129,7	105,1	65,6	94,4	59,0	95,6	6,6
	XI	131,6	102,1	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku= 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, CIHZ i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, mieszanki T-2, Prowitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki T-2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T-2	Cena Prowitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Prowit	Cena prosiąt w zł/szt.	
		żyta	jęczmienia						
2015	I	4,05	6,8	5,6	137,46	2,9	264,24	1,5	153
	II	4,44	7,8	6,2	137,12	3,2	264,13	1,7	152
	III	4,38	7,6	6,0	136,95	3,2	264,19	1,7	159
	IV	4,40	7,6	6,1	136,49	3,2	264,57	1,7	164
	V	4,23	7,4	6,0	136,14	3,1	263,85	1,6	163
	VI	4,43	7,9	6,5	135,96	3,3	263,34	1,7	158
	VII	4,41	7,7	6,4	135,18	3,3	263,00	1,7	154
	VIII	4,38	7,5	6,4	134,91	3,2	262,76	1,7	155
	IX	4,61	7,6	6,5	135,41	3,4	262,64	1,8	151
	X	4,38	7,3	6,2	135,71	3,2	261,84	1,7	151
	XI	3,87	6,5	5,5	136,53	2,8	261,29	1,5	146
	XII	3,84	6,3	5,4	136,76	2,8	261,17	1,5	144
2016	I	3,96	6,4	5,5	136,37	2,9	260,16	1,5	143
	II	4,10	6,9	5,7	137,95	3,0	258,05	1,6	139
	III	4,20	7,1	5,9	136,91	3,1	255,47	1,6	146
	IV	4,10	7,0	5,8	136,81	3,0	254,47	1,6	147
	V	4,50	7,6	6,4	136,59	3,3	252,96	1,8	153
	VI	4,90	8,2	7,0	137,30	3,6	253,06	1,9	151
	VII	5,30	8,8	7,6	137,31	3,9	253,46	2,1	155
	VIII	5,31	9,3	8,0	137,36	3,9	253,98	2,1	155
	IX	5,29	8,8	7,8	136,31	3,9	254,17	2,1	164
	X	5,02	8,6	7,5	137,21	3,7	252,89	2,0	167
	XI	4,91	8,3	7,2	135,82	3,6	252,25	1,9	171

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu			
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	
2015	I	5,32	12,50	19,88	12,62	14,34	24,34	15,58	114,7	122,4	123,5
	II	5,83	12,38	19,81	12,48	13,98	24,18	15,50	112,9	122,1	124,2
	III	5,75	12,50	19,88	12,57	14,02	24,22	15,50	112,2	121,8	123,3
	IV	5,76	12,49	19,86	12,55	14,07	24,34	15,32	112,7	122,6	122,1
	V	5,54	12,44	19,92	12,56	13,96	24,46	15,40	112,2	122,8	122,6
	VI	5,80	12,47	19,95	12,55	13,81	24,42	15,41	110,7	122,4	122,8
	VII	5,78	12,46	19,94	12,54	13,84	24,27	15,46	111,1	121,7	123,3
	VIII	5,74	12,46	19,90	12,51	13,89	24,22	15,39	111,5	121,7	123,0
	IX	6,04	12,65	19,94	12,52	14,00	24,24	15,50	110,7	121,6	123,8
	X	5,74	12,63	19,88	12,61	14,09	24,09	15,44	111,6	121,2	122,4
	XI	5,07	12,42	19,83	12,55	13,98	24,22	15,31	112,6	122,1	122,0
	XII	5,03	12,39	19,83	12,50	13,79	24,01	15,41	111,3	121,1	123,3
2016	I	5,19	12,32	19,78	12,36	13,69	23,92	15,37	111,1	120,9	124,4
	II	5,37	12,23	19,70	12,30	13,65	24,08	15,27	111,6	122,2	124,1
	III	5,50	12,27	19,71	12,33	13,49	24,09	15,26	109,9	122,2	123,8
	IV	5,37	12,25	19,72	12,26	13,55	24,12	15,20	110,6	122,3	124,0
	V	5,89	12,56	19,76	12,28	13,62	24,04	15,09	108,4	121,7	122,9
	VI	6,41	12,84	19,82	12,34	13,89	24,43	15,31	108,2	123,3	124,1
	VII	6,94	13,10	20,07	12,53	14,25	24,65	15,10	108,8	122,8	120,5
	VIII	6,95	13,18	20,21	12,38	14,46	24,92	15,53	109,7	123,3	125,4
	IX	6,91	13,27	20,26	12,64	14,50	24,86	15,59	109,3	122,7	122,7
	X	6,55	13,17	20,34	12,71	14,57	25,04	14,57	110,6	123,1	123,1
	XI	6,41	13,10	20,30	12,71	14,41	25,08	15,93	110,0	123,5	125,3

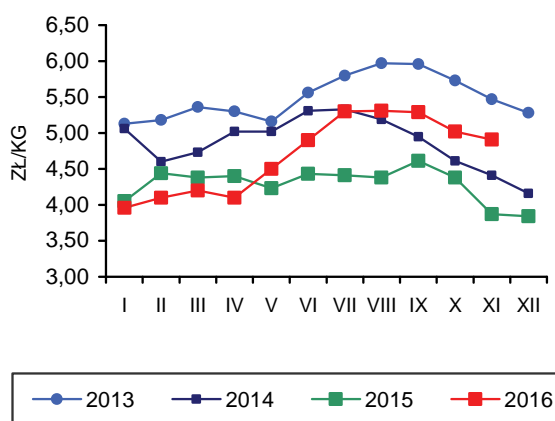
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

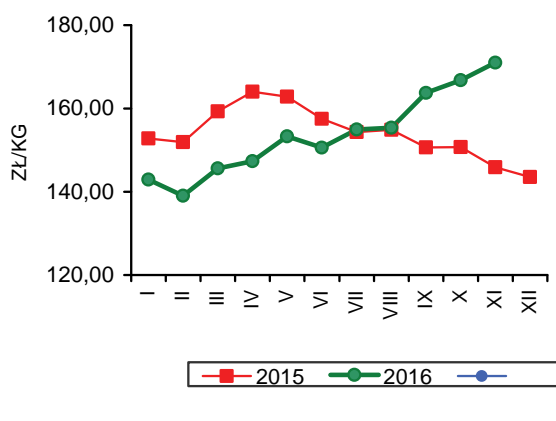
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:			
					UE-27	Niemczech	Danii	
2015	I	130,12	126,28	132,28	124,34	97,0	95,5	101,6
	II	137,02	139,91	143,73	122,84	102,1	97,3	113,9
	III	141,13	141,61	145,69	129,28	100,3	97,2	109,5
	IV	144,04	146,61	148,78	131,37	101,8	98,5	111,6
	V	142,03	139,59	146,34	135,63	98,3	95,4	102,9
	VI	146,44	143,84	150,88	136,05	98,2	95,3	105,7
	VII	144,25	140,56	144,07	135,09	97,4	97,6	104,0
	VIII	142,82	138,70	141,28	129,47	97,1	98,2	107,1
	IX	146,65	145,41	149,22	131,07	99,2	97,4	110,9
	X	141,97	137,94	145,67	132,84	97,2	94,7	103,8
	XI	132,07	123,47	134,04	129,09	93,5	92,1	95,6
	XII	126,21	119,77	128,77	124,40	94,5	93,0	96,3
2016	I	127,45	122,08	132,89	121,82	95,6	91,9	100,2
	II	127,66	126,29	133,20	121,81	98,9	94,8	103,7
	III	127,29	130,92	131,93	120,13	102,9	99,2	109,0
	IV	127,57	127,53	131,85	123,73	100,0	96,7	103,1
	V	136,85	136,86	143,89	128,84	100,0	95,1	106,2
	VI	151,40	150,30	157,84	140,85	99,3	95,2	106,7
	VII	161,54	161,22	168,60	149,63	99,8	95,6	107,7
	VIII	163,46	163,28	169,78	147,14	99,9	96,2	111,0
	IX	165,64	164,76	172,77	150,90	99,5	95,4	109,2
	X	158,01	155,69	161,21	147,49	98,5	96,6	105,6
	XI	151,55	149,12	157,48	142,51	98,4	94,7	104,6

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

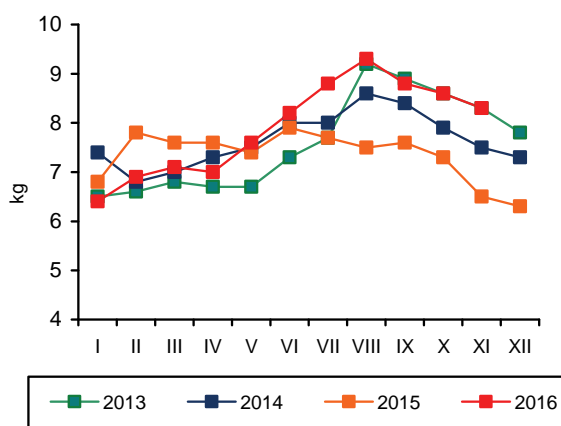
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

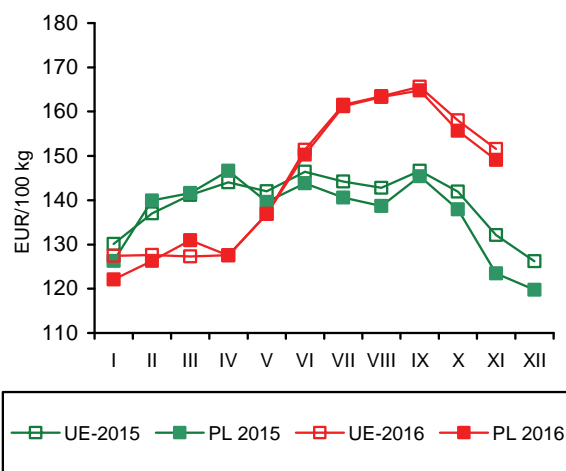
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

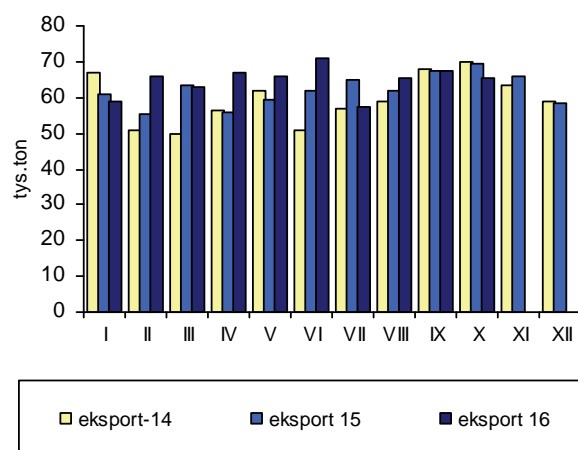
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

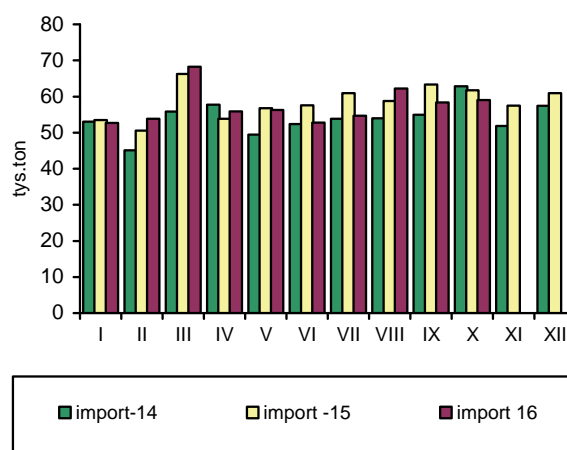
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły w listopadzie 2016 r. ok. 220 tys. ton tego mięsa, a więc o 1,4% więcej niż przed miesiącem i o 16,4%, tj. o 31 tys. ton więcej niż przed rokiem. W ciągu jedenastu miesięcy 2016 r. produkcja mięsa drobiowego w dużych i średnich zakładach zwiększyła się o ok. 322 tys. ton, tj. o 16,6% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku.

Głównym czynnikiem sprawczym rozwoju całej branży drobiarskiej była nadal sprzedaż zagraniczna. W październiku 2016 r. sprzedano za granicę o 6,4%, tj. o ok. 5,4 tys. ton więcej mięsa drobiowego niż w roku poprzednim i o 3,5% więcej niż przed miesiącem. Import zwiększył się o 30% w relacji do poprzedniego roku i o 14% w porównaniu z wrześniem. W ciągu dziesięciu miesięcy 2016 r. łączny eksport mięsa drobiowego wzrósł o 18,2%, tj. o ok. 123,5 tys. ton, natomiast import był większy o 12,4%, tj. o 3,7 tys. ton. Eksport stanowił 35,6% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego wytwarzanej w średnich i dużych zakładach przemysłowych.

W okresie dziesięciu miesięcy 2016 r. nieznacznie obniżyły się przeciętne koszty pasz w chowie drobiu rzeźnego. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt potaniały o 0,5%, natomiast dla indyków o 1,7% w relacji do analogicznego okresu przed rokiem. W październiku br., w porównaniu z październikiem 2015 r., pasze dla kurcząt były średnio o 2%, a dla indyków o 2,5% tańsze.

W całym 2016 r. przeciętne miesięczne ceny skupu kurcząt obniżyły się o 4,6%, a indyków o 11,2% w relacji do roku poprzedniego. Było to następstwem dużej podaży drobiu rzeźnego na rynku. W grudniu ceny skupu kurcząt były o 0,7% niższe w porównaniu do poprzedniego miesiąca i o 2% niższe w relacji rok do roku. Ceny skupu indyków rzeźnych były o 0,2% niższe niż przed miesiącem i aż o 13,8% niższe niż przed rokiem. W październiku 2016 r. średnia relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła 1:2,51 wobec 1:2,68 przed rokiem, a na rynku indyków 1:3,82 wobec 1:4,49. Opłacalność produkcji kurcząt i indyków w 2016 r. znacząco się pogorszyła w porównaniu z poprzednim rokiem. Na rynku kurcząt relacja cen żywiec/pasza kształtuje się blisko poziomu granicznego. Na rynku indyków, mimo silnego spadku cen skupu, rentowność chowu utrzymuje się jeszcze, choć jest znacząco niższa. Można przypuszczać, że w końcu roku relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt spadła poniżej 2,5, a więc poniżej relacji granicznej.

Przeciętne ceny uzyskiwane przez przemysłowe ubojnie za tuszki kurcząt obniżyły się w grudniu 2016 r. średnio o 6,2% w relacji do poprzedniego mie-

siąca i o 2,2% w relacji rok do roku. Średnie ceny zbytu uzyskiwane za tuszki indyków były o 8,4% niższe niż przed rokiem, ale o 3,8% przewyższyły poziom z poprzedniego miesiąca. Przeciętna cena zbytu kurcząt w całym 2016 r. była o 2% niższa niż przed rokiem, a indyków o 4,6% niższa. Przeciętna cena detaliczna kurczęcia patroszonego w okresie styczeń-listopad 2016 r. wyniosła 6,89 zł/kg i była o 2% niższa niż w tym samym okresie poprzedniego roku. W listopadzie cena detaliczna tuszki brojlera kurzego obniżyła się o 1% w porównaniu do poziomu z października i była o 3,2% niższa niż przed rokiem.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim poprawiły się jeszcze. W listopadzie 2016 r. średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 62% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 53%. Jest to w dużym stopniu efektem osłabienia złotego. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE-28 obniżyła się w tym czasie o 4,1%, podczas gdy cena polska była niższa o 9,5%. Spadek cen notowano w większości monitorowanych krajów członkowskich z wyjątkiem Niemiec i Francji. Najsilniejszy spadek cen miał miejsce w Holandii i na Węgrzech.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jednego mieszkańca w gospodarstwach domowych wyniosła w pierwszym kwartale br. 1,55 kg i była o 0,6% większa niż w roku poprzednim. Konsumpcja wędlin drobiowych nie zmieniła się i wyniosła 0,18 kg na mieszkańca. W drugim kwartale spożycie bezpośrednie mięsa drobiowego było takie samo jak przed rokiem i wyniosło 1,51 kg. Łącznie w pierwszym półroczu br. w gospodarstwach domowych konsumowano 1,53 kg na mieszkańca mięsa drobiowego, tj. o 0,3% więcej niż przed rokiem. Spożycie wędlin drobiowych było o 2,9% wyższe i wyniosło 0,18 kg.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
I	133,0	146,0	162,0	174,0	195,0
II	122,0	131,0	142,0	159,0	188,0
III	136,0	148,0	157,0	174,0	198,0
IV	126,0	157,0	169,0	171,0	218,0
V	137,0	151,0	163,0	182,0	196,0
VI	137,0	144,0	145,0	173,0	206,0
VII	132,0	157,0	169,0	174,0	201,0
VIII	139,0	151,0	154,0	165,0	206,0
IX	134,0	150,0	171,0	172,0	211,0
X	156,0	175,0	179,0	201,0	217,0
XI	142,0	162,0	163,0	189,0	220,0
XII	133,0	155,0	156,0	190,0	
RAZEM	1627,0	1827,0	1930,0	2124,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016
I	2575	2956	63125	71195
II	2863	2741	62351	74600
III	2945	2601	70419	79630
IV	2868	3089	68222	84755
V	2936	3729	67352	81830
VI	3127	2687	69631	81483
VII	3206	3904	67535	76994
VIII	2908	3545	59144	77011
IX	3156	3997	68213	86556
X	3500	4558	84202	89615
XI	2727		80319	
XII	1818		78917	
RAZEM	34629		839430	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finisz (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1304	1318	3,39	3,14	6,55	6,63	6,90	6,82
II	1321	1310	3,45	3,27	6,51	6,58	6,91	6,64
III	1322	1290	3,56	3,38	6,67	6,55	6,95	6,84
IV	1311	1278	3,40	3,28	6,57	6,45	6,96	6,67
V	1299	1264	3,53	3,48	6,53	6,92	6,75	7,05
VI	1279	1293	3,62	3,44	6,77	6,55	7,10	6,96
VII	1272	1313	3,73	3,55	6,66	6,97	7,12	7,12
VIII	1289	1300	3,69	3,53	6,57	6,83	7,28	7,23
IX	1291	1288	3,57	3,37	7,01	6,33	7,39	7,06
X	1295	1269	3,47	3,18	6,73	6,68	7,00	6,74
XI	1296	-	3,32	3,10	6,66	6,49	6,89	6,67
XII	1305	-	3,14	3,08	6,23	6,09	6,60	-

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KR-D-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1433	1377	1350	5,78	6,02	5,91	8,84	8,85	8,83
II	1434	1395	1331	5,71	6,02	5,73	8,51	8,74	8,73
III	1451	1393	1347	5,68	5,97	5,65	8,60	9,68	9,78
IV	1442	1361	1325	5,72	5,99	5,48	9,57	8,75	8,50
V	1443	1342	1328	5,86	5,97	5,38	8,70	8,86	8,85
VI	1448	1337	1332	6,01	5,99	5,36	8,83	8,94	8,67
VII	1451	1343	1355	5,94	5,99	5,17	8,78	8,86	8,10
VIII	1410	1339	1336	6,00	5,96	5,09	8,89	8,97	8,19
IX	1416	1325	1317	6,04	5,94	5,03	8,83	8,96	8,06
X	1336	1333	1300	6,03	5,98	4,97	8,80	8,96	7,91
XI	1319	1338	-	6,10	5,97	5,01	9,26	8,81	8,68
XII	1329	1350	-	6,06	5,94	5,00	9,56	9,84	9,01

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

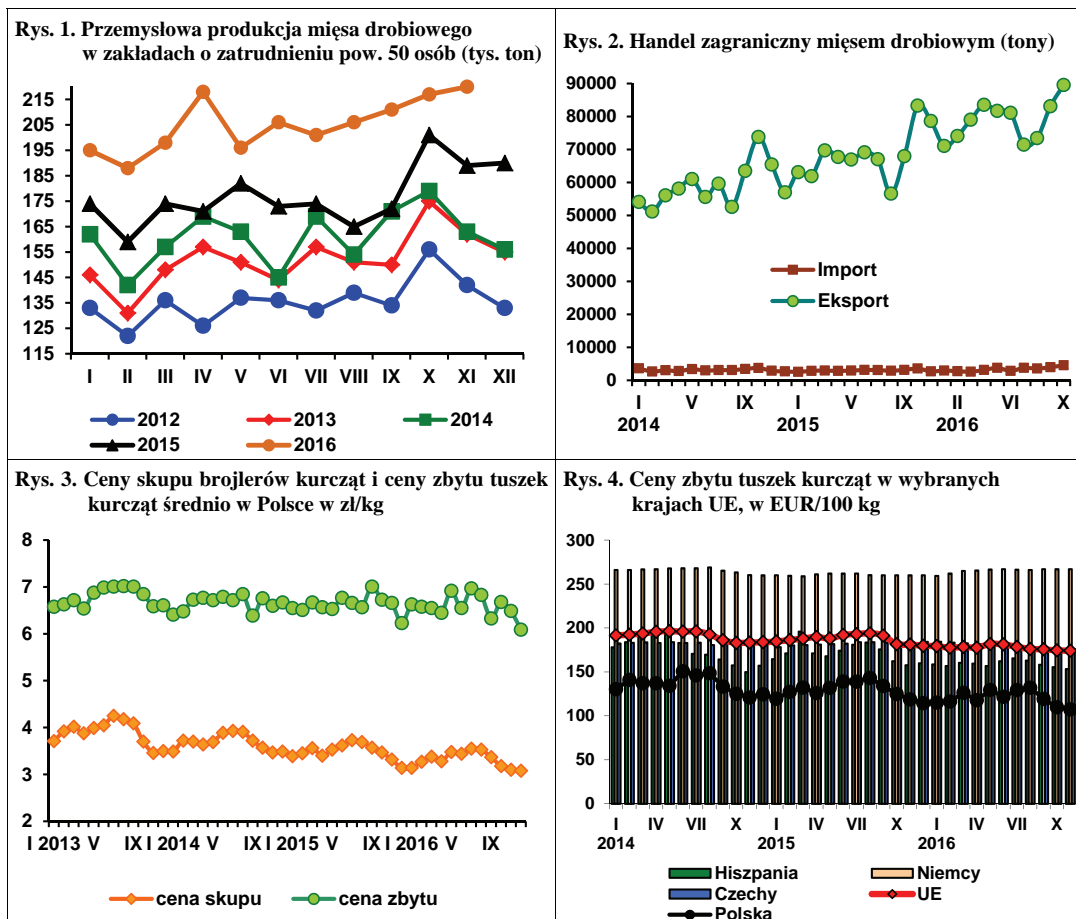
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2014 I	130,39	266,00	182,49	168,23	225,00	200,84	178,00	191,63
II	141,02	266,00	183,21	163,63	225,00	205,64	183,85	193,19
III	137,24	266,71	183,76	162,18	227,87	208,80	192,08	193,80
IV	137,13	267,00	182,97	163,23	230,00	209,00	194,20	195,73
V	137,00	267,87	183,79	163,30	221,97	210,29	194,11	194,81
VI	150,81	268,00	183,10	163,95	220,00	211,00	182,96	195,94
VII	146,05	268,00	183,44	161,95	220,00	211,00	170,59	196,20
VIII	148,64	268,90	180,54	159,77	220,00	208,74	169,64	192,79
IX	133,21	265,17	181,87	159,19	219,43	206,00	164,36	187,60
X	125,12	263,39	181,39	161,23	215,00	201,96	157,49	184,70
XI	121,10	260,20	180,50	164,10	215,00	197,50	149,90	183,90
XII	124,70	260,00	180,50	158,60	212,70	196,00	157,10	183,30
2015 I	121,10	260,00	178,20	155,60	210,00	196,00	165,00	185,50
II	127,60	259,30	180,20	157,10	214,80	196,00	171,10	186,10
III	132,40	259,00	180,70	157,30	217,70	196,00	171,00	188,00
IV	125,10	261,20	181,21	157,86	220,00	196,00	171,24	187,90
V	131,90	262,00	181,70	154,80	222,00	196,00	167,90	188,10
VI	138,67	262,00	182,30	153,30	225,00	196,00	174,30	192,12
VII	138,98	262,00	183,95	153,92	225,00	201,00	180,93	192,50
VIII	142,74	260,13	183,86	151,94	225,00	201,00	183,58	191,81
IX	132,94	260,00	183,52	151,98	225,00	201,00	175,70	189,31
X	125,02	260,00	183,51	152,47	225,00	198,90	162,16	186,84
XI	118,85	260,00	183,70	150,15	225,00	193,59	157,70	181,58
XII	114,62	260,00	184,36	149,45	225,00	188,10	159,94	179,85
2016 I	115,10	259,32	184,38	149,17	225,00	186,00	158,60	179,56
II	11651	262,10	183,28	148,55	225,00	186,00	156,73	177,61
III	126,21	265,00	182,71	148,59	225,00	186,00	160,46	179,01
IV	117,85	265,43	181,69	146,45	225,00	186,00	159,55	177,68
V	129,49	266,52	180,98	142,14	225,00	186,00	156,69	181,83
VI	121,68	267,00	178,18	142,80	225,00	186,00	162,25	181,41
VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	186,00	165,52	178,59
VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	182,13	163,04	176,24
IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	181,20	158,18	175,79
X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	179,71	155,47	174,54
XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	174,33	153,32	174,17

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
I	1,49	1,54	1,55	0,20	0,18	0,18
II	1,51	1,51	1,51	0,18	0,17	0,18
III	1,47	1,47	-	0,19	0,18	-
IV	1,63	1,61	-	0,19	0,17	-

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

W 2016 r. średnia cena jaj wszystkich klas wagowych, sprzedawanych przez zakłady pakujące, wyniosła 32,55 zł za 100 sztuk i była o 5,7% niższa niż w roku poprzednim. W grudniu ubr. cena ta obniżyła się o 3,1% w porównaniu do listopada, jednak w relacji rok do roku jaja wszystkich klas wagowych były droższe. Jaja bardzo duże, klasy XL, o 7,5%. Jaja średnie, klasy M, o 19,8%. Jaja małe klasy S, o 39,1%, a duże, klasy L o 5,9%. W relacji do poprzedniego miesiąca wzrosły ceny jaj klasy S o 5,5% oraz klasy XL o 1,4%. Jaja klasy L i M potaniały o odpowiednio o 7 i 10,8%. Przyczyną drożenia jaj w końcu 2016 r. był nagły spadek podaży spowodowany koniecznością wycofania z rynku części jaj należących do jednego z największych polskich producentów, w następstwie wykrycia przypadków salmonelli.

W październiku 2016 r. przeciętne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla kur niosek obniżyły się w relacji do września o 2,2%, a w relacji do października 2015 roku o 2,9%. Ceny jaj sprzedawanych przez fermy wzrosły o ok. 4% w relacji do poprzedniego miesiąca, ale nadal były o 16% niższe niż w 2015 r. W listopadzie 2016 r. pod wpływem mniejszej podaży ceny uzyskiwane

przez producentów jaj wzrosły o 15,4% w relacji miesiąc do miesiąca i były takie same jak przed rokiem. Przyczyniło się to do poprawy opłacalności produkcji jaj, która w ostatnich miesiącach była bardzo niska. W ciągu jedenastu miesięcy 2016 r. średnie ceny jaj były jednak o 10,3% niższe niż w tym samym okresie 2015 r.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przemysłowego przerobu, które od kwietnia 2016 r. utrzymywały się na bardzo niskim poziomie, w listopadzie wzrosły o 28,7%, a w grudniu o dalsze 5,5% i były o 5,4% wyższe niż w grudniu poprzedniego roku. Średnio w 2016 r. ceny jaj przerobowych były o 20% niższe niż w poprzednim roku.

Przeciętne miesięczne ceny detaliczne jaj konsumpcyjnych utrzymywały się od maja 2016 r. na poziomie 0,49 zł za sztukę. W okresie styczeń-listopad ubr. przeciętna cena detaliczna jaj spożywczych była o 2,6% niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W grudniu mogło nastąpić podrożenie jaj w handlu detalicznym z uwagi na niższą podaż i wzmożony popyt.

W większości obserwowanych państw członkowskich UE ceny jaj konsumpcyjnych wykazywały do lipca 2016 r. silne spadki.

Od sierpnia miał miejsce znaczący wzrost cen jaj. W listopadzie w relacji rok do roku ich poziom był wyższy w Niemczech o 4,1%, we Francji o 9,4% oraz w Polsce o 4,5%. W Holandii ceny jaj obniżyły się w tym czasie o 10,9%, w Czechach o 8,6%, a w całej UE przeciętnie o 6,1%. Relacje średnich cen sprzedaży jaj w Polsce i we wspólnocie pogorszyły się. W listopadzie 2016 r. ceny polskich jaj w przeliczeniu na euro były o 15,6% wyższe niż przeciętnie w UE, podczas gdy dwanaście miesięcy wcześniej tylko o 3,9% wyższe.

W ciągu dziesięciu miesięcy 2016 r. eksport jaj konsumpcyjnych z Polski był o 3,8% większy niż przed rokiem, a import o 7,5% większy. Eksport przetworów z jaj wzrósł o 27%, natomiast ich import o 43,3%. W październiku sprzedano za granicę o 15,5% mniej jaj w skorupkach, ale o 26,2% więcej przetworów z jaj niż przed rokiem, natomiast import jaj świeżych zmniejszył się o 19,3%, a przetworów z jaj zwiększył o ok. 134,5%. W relacji do września eksport jaj świeżych był w październiku

ubr. o 5,1% większy, a przetworzonych o 15% większy. Import jaj w skorupkach wzrósł w tym czasie o 36,7%, a przetworów z jaj był o 3,5% mniejszy.

W pierwszym kwartale 2016 r. bezpośrednie spożycie jaj w gospodarstwach domowych wyniosło 12,6 sztuk na mieszkańca miesięcznie, tj. było o 4% większe niż w analogicznym kwartale 2015 r. Wzrost ten wynikał jednak w dużym stopniu z faktu, że w br. Wielkanoc, która jest okresem wzmożonej konsumpcji jaj, przypadała w marcu, podczas gdy w 2015 r. w kwietniu. W drugim kwartale spożycie to wyniosło 10,85 sztuk i było o 8,6% mniejsze niż przed rokiem. W pierwszym półroczu br. konsumpcja bezpośrednia jaj zmniejszyła się w relacji rok do roku o 2,2%.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiąc	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	1893	1476	15496	24163	416	383	1496	1655
II	1176	1095	16305	22660	420	530	995	2224
III	1806	1646	18972	22253	473	396	1174	2271
IV	1232	1701	18863	19219	431	380	1694	2062
V	1370	1601	20713	21492	387	665	1992	2848
VI	1343	1775	19663	18766	454	575	2412	2259
VII	905	1900	22014	18156	394	712	1783	1629
VIII	1485	1744	19535	18285	407	641	1700	2000
IX	1421	1164	19615	16617	450	880	1720	2084
X	1971	1591	20684	17468	362	849	1899	2396
XI	1137		21339		567		1900	
XII	1088		20815		283		1583	
RAZEM	16787		234014		5044		20348	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)^a

Miesiąc	XL		L		M		S	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
I	44,20	40,64	36,20	34,64	32,10	30,99	28,90	30,06
II	42,80	41,00	35,80	36,69	33,40	32,70	27,20	23,66
III	43,00	40,38	33,60	35,23	29,80	31,29	27,00	28,62
IV	42,20	39,01	34,10	33,13	31,10	30,61	28,10	26,01
V	41,90	33,91	33,20	33,13	29,50	29,42	24,00	23,03
VI	43,10	36,88	37,50	31,29	33,00	30,77	24,90	24,90
VII	43,10	37,78	38,30	29,42	33,80	21,61	29,40	18,92
VIII	45,60	39,12	35,60	33,14	30,10	32,20	28,00	24,30
IX	45,10	38,30	39,70	36,50	32,80	31,70	29,10	25,70
X	43,50	37,30	36,80	34,10	31,60	32,90	30,20	20,40
XI	43,28	42,40	37,90	38,40	32,65	38,00	28,56	28,99
XII	40,00	43,00	33,70	35,70	28,30	33,90	22,00	30,60

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

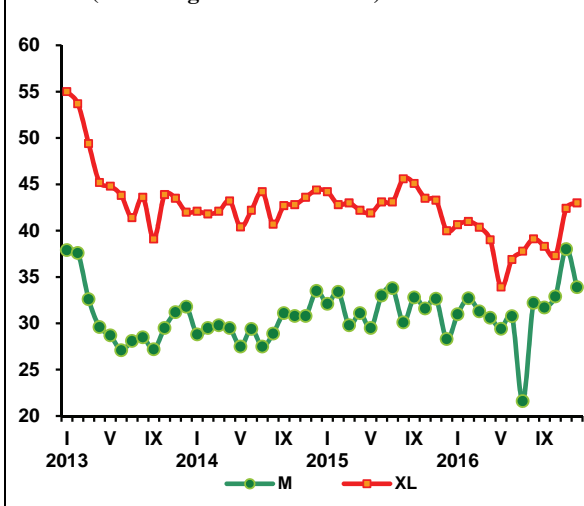
Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2014 I	119,32	103,61	112,75	103,78	91,68	127,30
II	123,06	102,44	121,69	98,75	96,71	128,29
III	119,16	108,00	123,78	102,57	102,00	129,25
IV	121,37	107,93	119,22	95,45	93,47	125,22
V	119,43	99,66	104,84	94,54	90,16	120,76
VI	121,40	94,09	107,55	101,45	100,47	123,48
VII	124,02	93,99	104,57	107,72	100,24	125,44
VIII	124,10	94,69	96,62	102,06	89,97	122,29
IX	128,93	100,17	106,98	110,02	100,67	127,13
X	130,42	111,33	107,80	104,88	138,84	128,95
XI	132,73	115,76	112,40	116,94	141,94	133,80
XII	136,39	120,82	125,23	129,56	150,18	139,32
2015 I	133,31	115,82	119,06	119,34	107,90	132,75
II	137,02	114,19	123,86	111,98	109,00	131,08
III	134,41	112,82	135,98	112,85	108,94	132,43
IV	133,80	102,30	112,89	104,40	97,67	124,08
V	133,60	102,30	112,90	104,40	97,67	124,32
VI	129,91	94,29	100,83	96,43	95,87	116,64
VII	142,16	104,90	122,89	128,29	123,39	134,02
VIII	136,15	107,01	118,93	123,71	115,90	132,20
IX	142,02	107,79	118,91	128,27	118,83	133,80
X	134,32	114,39	112,24	115,66	113,39	129,35
XI	135,47	114,40	113,41	117,64	112,63	130,34
XII	131,67	114,73	118,84	121,44	109,55	129,56
2016 I	124,47	104,87	117,10	110,19	99,77	120,52
II	124,22	104,07	132,76	103,95	100,93	120,49
III	133,35	104,46	129,03	113,48	102,81	121,85
IV	124,71	96,87	103,79	109,35	86,60	111,33
V	120,24	90,43	96,79	89,22	76,26	104,93
VI	118,88	83,85	94,15	96,98	82,70	105,70
VII	104,86	79,45	86,91	102,17	84,74	103,42
VIII	123,98	79,02	86,67	93,14	78,84	102,77
IX	126,46	88,40	96,80	104,79	87,07	108,66
X	132,12	91,35	102,80	111,09	94,65	112,64
XI	141,55	104,53	118,08	128,73	105,83	122,43

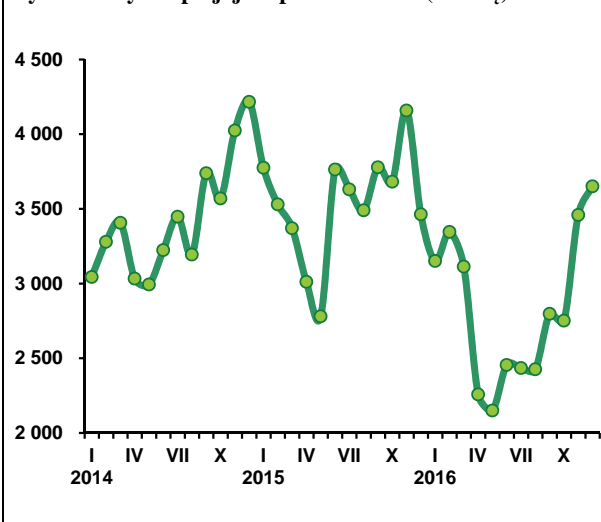
*Na podstawie danych tygodniowych.

Źródło: Dane MRiRW.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL -/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Rok 2016 nie był zbyt dobry dla polskich producentów żywca baraniego. Ceny skupu wprawdzie oscylowały wokół cen z poprzedniego roku, ale ich spadki były relatywnie głębokie, a wzrosty niewielkie. W pierwszym kwartale b.r. cena skupu wyniosła 7,01 zł/kg, a w drugim 6,62 zł/kg. Ceny te były niższe niż w analogicznych kwartałach poprzedniego roku odpowiednio o 3% i 7%. W III kwartale wyniosła ona 7,23 zł/kg i była o prawie 1% wyższa niż przed rokiem, w tym we wrześniu wyższa o 4,4%. W listopadzie cena skupu owiec była taka sama jak rok wcześniej (6,52 zł/kg), a w grudniu ponownie o kilka procent spadła. W rezultacie w okresie I-XI przeciętna cena skupu owiec była o 4% niższa niż rok wcześniej i wyniosła 6,90 zł/kg, wobec 7,19 zł/kg w 2015 r. Jej spadek byłby głębszy gdyby nie deprecjacja złotego względem euro, działająca korzystnie na ich poziom.

Spadek cen na polskim rynku był jak zwykle pochodną spadku cen na rynku unijnym. Z danych Komisji Europejskiej wynika, że przeciętna roczna cena polskich owiec ciężkich wyrażona w euro była w 2016 r. o 7% niższa niż w 2015 r. W I kwartale 2016 r. cena ta wyniosła 382 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 4% niższa niż rok wcześniej. W II kwartale cena obniżyła się do 362 EUR/100 kg wbc i w stosunku do II kwartału 2015 r. była niższa o 12%. W III kwartale cena owiec wyniosła 353,03 EUR, a w IV kwartale 345 EUR/100 kg wbc. Ceny te były niższe niż rok wcześniej odpowiednio o 7,2% i 7,5%, w tym w grudniu o 11%.

W najnowszej ocenie z 15 września 2016 r., Komisja Europejska przewiduje, że w 2017 r. produkcja baraniny zwiększy się w niewielkim stopniu (o 0,4%). Wzrosnąć też prawdopodobnie import baraniny (o 1%). Tym niemniej konsumpcja baraniny pozostanie na poziomie z 2016 r. (1,9 kg/mieszkańca), ze względu na przyrost liczby ludności. Wnioskować więc można, że w 2017 r. ceny żywca baraniego będą oscylować wokół poziomów z 2016 r., a ich roczny poziom będzie zbliżony lub nieco wyższy od ubiegłorocznego. Wskazuje na to także prognoza cen przedstawiona przez Komisję Europejską w grudniu 2016 r.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	Zmiana w % 2016/2015
I półrocze	928	609	664	109
II półrocze	876	478	526	110
Rok	1 804	1 087	1 190	109,5

a) prognoza IERiGŻ-PIB. Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2015	46,2	88,7	204,5	116,6	131,3	139,5	80,3	115,1	103,0	122,8	74,5	92,0	1314
2016	130,4	94,2	284,5	178,7	150,7	135,5	125,5	78,9	97,1	44,5	x	x	1570 ^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	282,3	106,2	139,1	153,3	114,8	97,1	156,3	68,5	94,3	36,2	x	x	119,5
Import 2015	98,3	59,4	115,9	116,6	100,6	98,8	237,1	80,6	128,3	136,5	90,0	66,0	1303
2016	50,7	108,4	130,5	142,0	102,1	93,4	125,9	45,9	88,4	89,9	x	x	1370 ^{b)}
miesiąc roku poprzedniego = 100	51,5	182,5	112,6	121,8	101,5	94,5	53,1	56,9	68,9	65,9	x	x	105,1

a) prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CIHZ

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2014/15	8,79	6,36	6,80	8,59	6,67	7,21	7,51	7,31	7,27	6,98	7,05	6,50
2015/16	8,01	6,48	5,97	8,59	5,86	6,89	7,10	7,96	6,45	7,29	6,75	6,52
miesiąc roku poprzedniego = 100	91,1	101,9	87,8	100,0	87,9	95,6	94,5	108,9	88,7	104,4	95,7	100,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
IX 2015	7,9	16,8	1,87	3,98
X	7,6	16,2	1,79	3,82
XI	7,7	16,4	1,81	3,85
XII	8,8	18,8	2,06	4,38
I 2016	8,2	17,4	1,86	3,95
II	7,7	16,4	1,76	3,72
III	8,2	17,4	1,90	4,04
IV	7,2	15,3	1,67	3,56
V	8,1	17,2	1,83	3,89
VI	7,9	16,9	1,80	3,83
VII	7,7	16,5	1,76	3,74
VIII	7,7	16,4	1,78	3,78
IX	7,6	16,2	1,76	3,74
X	7,6	16,2	1,76	3,74
XI	7,4	15,7	1,70	3,61

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2014/2015	53,35	52,41	52,32	51,72	51,82	52,61	52,71	53,41	52,97	53,17	52,40	54,08
2015/2016	54,47	55,18	54,51	54,90	55,73	55,46	55,35	55,14	55,43	54,38	54,95	55,17
miesiąc roku poprzedniego = 100	102,1	105,3	104,2	106,1	107,5	105,4	105,0	103,2	104,6	102,3	104,9	102,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-28												
2014/2015	660,9	656,7	632,8	619,4	617,1	576,7	567,9	590,3	611,7	636,2	639,2	635,5
2015/2016	619,3	604,4	575,8	578,8	562,1	544,9	543,9	555,6	585,2	598,9	619,9	629,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	93,7	92,0	91,0	93,4	91,1	94,5	95,9	94,1	95,7	94,1	97,0	99,1
Włochy												
2014/2015	693,9	596,3	545,9	627,5	621,6	570,9	581,9	601,3	610,4	640,9	659,2	663,9
2015/2016	657,5	596,3	552,3	594,0	530,1	517,7	539,9	572,1	578,2	601,7	633,6	680,2
miesiąc roku poprzedniego = 100	94,8	100,0	101,2	101,0	85,3	90,7	92,8	95,1	94,7	93,9	96,1	102,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-28												
2014/2015	517,5	531,5	541,9	572,4	560,0	542,2	517,9	480,4	476,5	485,8	477,0	495,1
2015/2016	498,9	508,3	520,2	531,7	526,2	522,1	504,3	491,8	493,6	489,4	469,0	468,9
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,4	95,6	96,0	92,9	94,0	96,3	97,4	102,4	103,6	100,7	98,3	94,7
Wielka Brytania												
2014/2015	524,5	544,4	564,8	608,4	582,9	556,3	546,2	478,4	466,6	472,4	455,4	484,9
2015/2016	500,6	511,8	536,7	546,6	529,6	549,9	525,6	496,3	483,2	471,9	430,6	438,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,4	94,0	95,0	89,8	90,9	98,8	96,2	103,7	103,6	99,9	94,6	90,5

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014/2015 NZD/szt. 15 kg	63,95	69,00	60,37	59,67	53,12	69,49	75,40	70,20	68,08	67,30	69,92	61,66
2015/2016 NZD/szt. 15 kg	56,74	60,03	49,93	48,81	48,55	62,40	61,03	61,15	61,34	63,26	65,85	63,26
miesiąc roku poprzedniego = 100	88,7	87,0	82,7	81,8	91,4	89,8	80,9	87,11	90,09	94,00	99,9	102,6

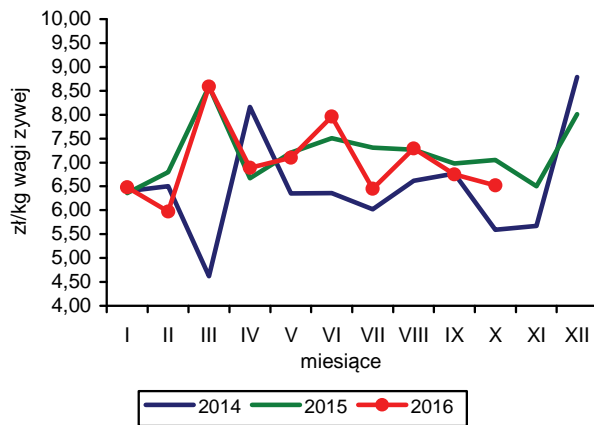
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków AGRIfax weekly NZ.

Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii

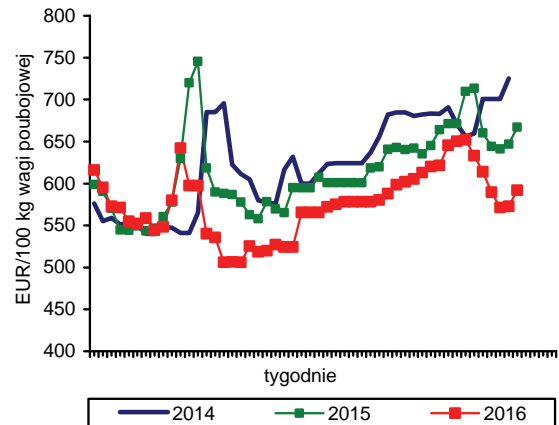
Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2014/2015 AUD/100 kg cwe	550	547	519	541	575	586	586	484	549	495	511	516
2015/2016 AUD/100 kg cwe	526	538	515	538	555	613	626	614	608	693	537	510
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,6	98,4	99,2	99,4	96,5	104,6	106,8	126,9	110,7	140,0	105,1	98,8

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

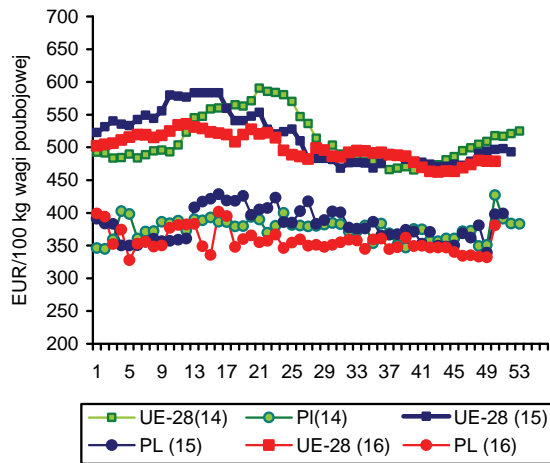
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

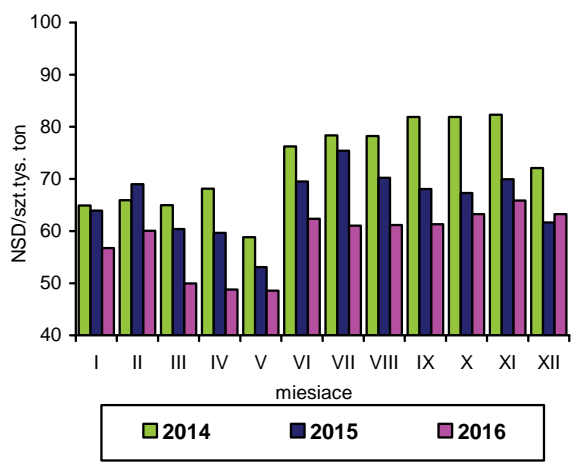
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

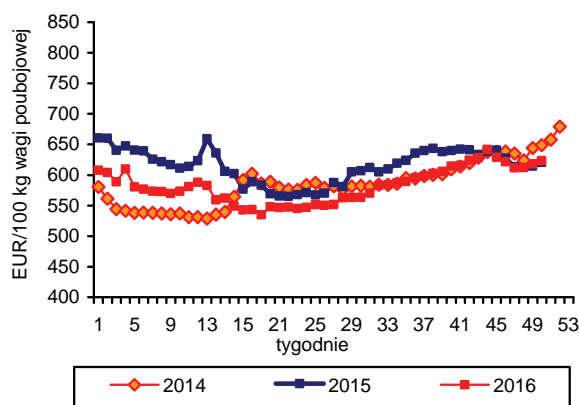
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Polsce

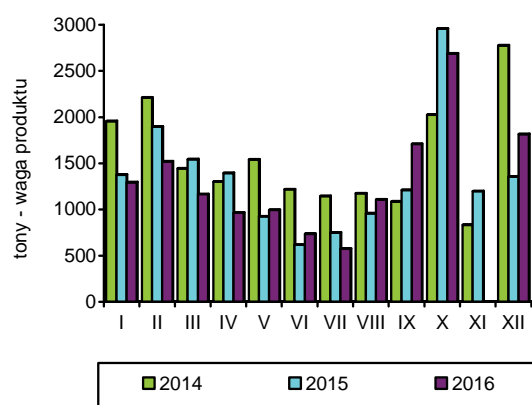
Rys. 4. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28.

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń-listopad 2016 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 130,7 tys. ton i były o 3,4% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, natomiast w relacji listopad 2016 r. do listopada 2015 r. były mniejsze o 14,3% (7,3 tys. ton). Największy wzrost połowów odnotowano w przypadku storni (o 57,1 do 14,0 tys. ton). Wyraźnie większe były także wyładunki śledzi (o 12,5% do 40,7 tys. ton) oraz ryb pozostałych (o 13,3% do 8,5 tys. ton). Nieznacznie zmniejszyły się w analizowanym okresie połowy szprotów i wyniosły 58,4 tys. ton, natomiast wyraźnie ograniczono połowy dorszy (o 27,5% do 9,0 tys. ton). Wykorzystanie kwot połowowych na koniec listopada 2016 r. wyniosło: dla szprotów 95,2%, dla śledzi 77,1%, a dla dorszy 68,1%.

Produkcja ryb, przetworów rybnych i owoców morza w dużych zakładach przemysłu rybnego (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła w okresie styczeń-październik 2016 r. 359,2 tys. ton i była o 15,4% większa niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Utrzymuje się bardzo wysokie tempo przyrostu produkcji świeżych i chłodzonych filetów z ryb morskich (wzrost 3-krotny do 47,9 tys. ton), które stały się trzecią największą grupą produktów wytwarzanych przez krajowe przetwórstwo. Produkcja ryb wędzonych zwiększyła się w analizowanym okresie o 13,7% do 72,1 tys. ton, konserw i prezerw o 8,0% do 67,5 tys. ton, wyrobów kulinarnych, garmażeryjnych i pozostałych przetworów o 16,3% do 48,8 tys. ton oraz mrożonych filetów z ryb morskich o 17,1% do 25,0 tys. ton. Spadek produkcji w analizowanym okresie odnotowano w odniesieniu do niewielu kategorii produktów, w tym największy dla mrożonych ryb morskich (o 21,9% do 18,2 tys. ton) oraz marynat (o 4,3% do 64,1 tys. ton). W okresie trzech kwartałów 2016 r. przychody z całokształtu działalności średnich i dużych zakładów przetwórstwa rybnego (61 jednostek) wyniosły 7,38 mld zł i były o 17,7% większe niż rok wcześniej. Przychody ze sprzedaży zwiększyły się o 14,3% do 6,25 mld zł, w tym uzyskiwane z eksportu o 18,1% do 4,09 mld zł, a realizowane w kraju o 7,7% do 2,16 mld zł. Ponad 25% wzrost wartości kosztów materiałowych (5,19 mld zł), spowodował 65% obniżenie zysku netto w dużych zakładach (z 268,1 do 94,6 mln zł). Wydatki inwestycyjne obniżyły się o 6,6% do 102,3 mln zł i były wyraźnie mniejsze od odpisów amortyzacyjnych (140,2 mln zł).

W okresie styczeń-październik 2016 r. zwiększył się eksport wszystkich podstawowych grup produktów, przy zdecydowanie wyższej dynamice przyrostu ich wartości niż wolumenu. Najlepsze wyniki osiągnięto w wywozie przetworów i konserw z ryb, gdzie odnotowano wzrost

odpowiednio o 12,0% do 114,5 tys. ton i o 19,9% do 1,64 mld zł. Eksport ryb wędzonych był większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o 4,4% (44,7 tys. ton), a jego wartość o 14,1% (2,35 mld zł), natomiast filetów i mięsa z ryb o 2,7% (62,6 tys. ton) i o 17,5% (1,65 mld zł). Różnice w dynamice wielkości i wartości eksportu tych grup wynikają ze znacznie wyższych cen transakcyjnych produktów ze śledzi, łososi i dorszy, tj. gatunków dominujących w strukturze tych grup towarowych. Import ryb, owoców morza oraz ich przetworów zwiększył się w okresie styczeń-październik 2016 r. o 5,6% do 444,6 tys. ton, natomiast jego wartość o 21,6% do 6,65 mld zł. Spośród głównych grup produktów zwiększono import ryb mrożonych (o 18,5% do 85,1 tys. ton) oraz filetów i mięsa z ryb (o 14,9% do 157,3 tys. ton), przy ograniczeniu przywozu przetworów i konserw z ryb (o 8,5% do 35,2 tys. ton) oraz ryb świeżych (o 6,8% do 134,0 tys. ton). Największy wolumen importu w analizowanym okresie dotyczył łososi, których sprowadzono 121,7 tys. ton (w wadze produktu), tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem. Ograniczająco na import wpływają bardzo wysokie ceny (świeże łososi norweskie podrożały średnio o ponad 35%). Wyraźny wzrost wielkości przywozu odnotowano także w przypadku śledzi (o 15,0% do 74,0 tys. ton), pstrągów (o 14,8% do 11,9 tys. ton) oraz tuńczyków (o 12,5% do 10,3 tys. ton), natomiast wyraźnie mniejsze były w tym czasie dostawy pang (o 10,6% do 5,1 tys. ton), tilapii (o 7,5% do 2,4 tys. ton) oraz morszczuków (o 5,3% do 5,4 tys. ton).

W listopadzie 2016 r. ponownie wyraźnie wzrosły ceny detaliczne ryb, przetworów rybnych i owoców morza (o 0,8% w porównaniu z październikiem) i w relacji do grudnia 2015 r. były wyższe średnio o 5,8%. Od początku roku drożały przede wszystkim ryby świeże i chłodzone (o 11,5%), pod wpływem podwyżek cen dorszy i łososi oraz ryby wędzone (o 7,1%). Wzrost cen pozostałych grup produktów był umiarkowany i wyniósł w przypadku ryb mrożonych 2,3%, a przetworów i konserw z ryb 3,2%.

**Krzysztof
Hryszko**

Tab. 1. Połowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowną	łosoś bałtycki
2012 I-XII	63 115	27 114	14 884	10 089	5 198	120 361	36 928	5 805
2013 I-XII	80 986	23 589	12 502	11 863	4 951	133 891	29 402	5 277
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2015 X	2 954	7 270	1 382	583	254	12 443	1 860	69
XI	2 606	3 852	1 527	423	115	8 523	2 895	244
XII	2 820	3 533	1 150	498	82	8 083	2 012	1 581
2016 ^{a,b} I	4 935	2 313	1 282	1 879	38	10 447	2 420	145
II	10 025	2 383	770	3 554	86	16 818	6 984	248
III	13 842	4 688	999	3 711	189	23 429	7 153	409
IV	14 196	4 905	1 147	748	787	21 783	12 164	632
V	7 306	3 840	1 042	744	1 207	14 139	5 452	328
VI	2 400	5 061	862	753	1 582	10 658	135	2
VII	562	2 562	236	511	1 534	5 405	1 944	4
VIII	562	2 423	143	375	1 876	5 379	1 801	23
IX	1 785	5 192	780	648	1 003	9 408	438	37
X	1 230	3 127	853	613	115	5 938	135	10
XI	1 583	4 207	921	509	81	7 301	81	6
Wskaźnik zmian (%)								
XI 2016 XI 2015	60,7	109,2	60,3	120,3	70,4	85,7	2,8	2,5
I-XI 2016 I-XI 2015	95,2	112,5	72,5	157,1	113,3	103,4	130,0	85,2

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 05.12.2016 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMIŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2012 I-XII	7 607	69 646	85 908	191 346	99 447	12 614	9 596	354 507
2013 I-XII	8 370	93 081	92 340	194 880	97 542	13 388	9 285	388 671
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 705	387 483
2015 X	1 642	4 365	9 320	20 816	10 046	1 288	1 068	36 143
XI	2 389	3 580	10 199	20 635	10 304	1 611	1 071	36 803
XII	1 770	4 250	13 102	20 431	11 030	1 007	1 018	39 553
2016 I	4 346	3 902	7 337	18 092	9 276	1 013	1 054	33 677
II	4 475	5 206	8 876	19 718	9 589	1 199	1 209	38 275
III	5 262	6 326	10 527	20 509	9 858	1 277	1 389	42 624
IV	4 784	5 590	8 004	16 961	7 501	1 221	1 187	35 339
V	4 094	4 857	7 470	16 080	7 294	1 228	912	32 501
VI	4 613	4 867	7 523	17 309	7 332	1 189	1 075	34 312
VII	4 353	4 315	6 395	14 397	6 975	1 020	944	29 460
VIII	4 762	4 874	7 479	17 469	8 323	863	1 124	34 584
IX	5 337	6 052	7 424	19 134	9 207	1 162	1 332	37 947
X	5 890	5 580	8 287	20 699	10 173	1 214	1 314	40 456
Wskaźnik zmian (%)								
X 2016 X 2015	358,7	127,8	88,9	99,4	101,3	94,3	123,0	111,9
I-X 2016 I-X 2015	300,4	97,9	111,6	105,2	107,3	98,7	119,4	115,4

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^a					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2012 I-XII	364,7	114,9	60,0	45,9	75,1	465,5	176,4	77,5	37,5	140,6
2013 I-XII	407,4	115,7	65,8	52,9	89,4	504,9	188,2	96,0	42,6	139,8
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2015 X	37,1	11,5	6,4	4,8	5,1	55,4	21,2	7,7	4,8	18,4
XI	41,4	12,0	7,2	5,8	7,6	58,5	25,1	7,1	5,3	17,1
XII	44,6	11,9	5,1	6,8	12,0	53,6	20,8	8,8	4,8	15,2
2016 ^b I	32,2	11,0	5,9	3,9	4,3	48,0	19,3	8,1	4,3	13,7
II	40,9	13,1	6,0	4,4	8,7	46,4	17,4	9,0	3,2	14,3
III	45,3	12,1	6,9	5,8	5,6	50,8	17,4	10,8	3,8	15,6
IV	43,2	10,9	6,3	4,4	5,3	44,2	14,7	8,4	2,8	14,5
V	46,6	12,1	6,8	4,6	8,8	39,7	12,0	7,8	3,0	13,7
VI	41,4	13,3	6,4	4,4	10,2	35,4	12,8	8,0	3,2	8,3
VII ^c	26,1	9,4	5,0	4,0	2,4	34,4	10,8	5,8	3,2	11,8
VIII ^c	28,7	10,5	5,5	4,4	3,0	43,2	13,9	6,9	3,4	15,6
IX ^c	31,9	11,3	7,0	4,4	1,8	45,9	18,2	8,6	4,1	10,3
X ^c	32,5	10,8	6,7	4,5	1,6	56,6	20,7	11,7	4,2	16,0
Wskaźnik zmian (%)										
X 2016 X 2015	87,5	94,2	103,9	93,2	31,1	102,2	97,5	152,0	86,7	87,0
I-X 2016 I-X 2015	104,0	112,0	102,6	104,6	81,0	105,6	114,8	118,5	91,4	93,1

^a z eksportem burtowym ^b dane wstępne, ^c bez eksportu burtowego

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b	Norwegia	Tajlandia
						Chiny	Wietnam	Argentyna		
2012 I-XII	7,87	7,71	5,82	6,36	5,79	6,66	6,79	12,17	15,89	14,66
2013 I-XII	6,29	6,31	5,37	5,71	5,41	6,42	5,74	11,53	22,10	14,36
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,68	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,37
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	4,73	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	12,06
2015 X	6,25	6,04	4,76	2,51	4,57	7,47	6,77	13,64	18,98	11,86
XI	7,06	6,32	4,41	5,02	4,89	7,02	6,45	13,79	20,19	12,73
XII	7,39	6,29	4,41	6,97	4,75	6,96	6,70	14,45	23,70	12,59
2016 ^a I	7,51	6,43	4,73	3,26	4,88	7,91	7,03	13,79	24,73	12,54
II	8,07	6,82	4,74	3,59	5,14	9,02	6,78	15,11	24,36	12,52
III	7,84	7,10	4,69	4,37	4,99	8,34	7,13	14,31	27,04	12,02
IV	7,81	6,72	4,75	5,32	4,72	8,13	6,83	13,68	26,33	11,65
V	7,79	7,21	4,50	4,93	4,92	8,73	6,48	13,47	28,85	11,81
VI	7,99	6,68	4,72	5,10	4,84	8,61	6,22	13,84	29,12	11,82
VII	7,73	8,12	4,66	5,12	5,12	7,60	6,84	13,92	29,41	11,98
VIII	7,92	7,76	4,52	5,14	4,93	8,15	5,77	14,24	25,70	12,17
IX	7,85	8,25	4,51	5,39	-	7,62	5,27	13,31	24,62	12,97
X	7,85	8,33	4,77	1,31	4,22	6,99	5,58	13,79	28,38	13,08
Wskaźnik zmian (%)										
X 2016 X 2015	125,5	138,0	100,3	52,2	92,3	93,6	82,5	101,1	149,6	110,3
I-X 2016 I-X 2015	129,4	122,8	105,4	100,5	103,6	97,8	89,3	101,2	135,3	102,2

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Flądra mrożona 03033910 ^b	Szprotki świeże 03024390 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Dania
2012 I-XII	13,25	22,56	19,76	19,42	42,27	44,64	47,68	3,35	0,97
2013 I-XII	11,07	19,89	20,61	18,20	49,90	45,44	50,36	3,21	1,17
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	2,54	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	2,73	1,10
2015 X	9,23	25,39	24,82	22,41	52,67	49,80	68,40	2,74	0,85
XI	9,26	23,85	22,72	21,75	53,52	54,54	73,86	2,81	0,81
XII	9,47	29,99	26,81	23,56	54,21	50,81	85,71	2,84	0,93
2016 ^a I	9,84	26,75	23,32	24,05	54,38	49,70	90,17	-	0,99
II	11,22	30,90	22,66	24,58	54,35	52,40	100,15	2,52	1,01
III	9,85	26,69	22,84	25,10	52,80	49,80	117,91	2,54	1,00
IV	9,62	31,30	23,07	24,26	53,25	52,89	119,05	2,49	1,06
V	11,32	24,72	25,69	25,57	54,43	54,44	164,16	2,48	1,00
VI	11,33	27,85	26,04	24,94	56,43	56,17	134,68	2,58	1,00
VII	11,57	27,52	27,97	26,27	58,07	55,68	97,79	2,52	b.d.
VIII	11,47	26,94	23,94	26,17	55,41	57,85	95,66	2,75	b.d.
IX	11,20	31,33	27,89	26,66	57,61	56,51	76,91	2,60	b.d.
X	15,53	27,13	27,98	26,43	61,49	59,68	81,87	2,86	b.d.
Wskaźnik zmian (%)									
X 2016 / X 2015	168,2	106,9	112,7	117,9	116,7	119,8	119,7	104,4	x
I-X 2016 / I-X 2015	124,9	109,2	116,2	115,0	108,1	106,5	182,2	94,1	x

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Platy/filety ze śledzi	
	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%
2012 I-XII	11,41	-	12,31	56%	13,95	65%	9,26	-	9,20	73%	12,73	79%
2013 I-XII	10,84	-	12,62	57%	14,13	65%	8,77	-	9,67	75%	12,02	75%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2015 X	11,09	-	13,27	59%	14,82	64%	12,14	-	9,97	81%	10,50	70%
XI	9,98	-	13,02	58%	15,08	65%	12,33	-	10,10	82%	10,52	70%
XII	9,99	-	13,03	59%	15,37	66%	13,05	-	10,18	84%	10,54	70%
2016 I	10,96	-	13,60	61%	15,05	63%	14,46	-	10,19	83%	10,91	73%
II	10,97	-	13,67	61%	14,99	63%	14,42	-	10,39	84%	10,86	72%
III	11,46	-	13,92	61%	15,06	63%	14,48	-	10,44	84%	10,81	72%
IV	11,64	-	13,79	61%	14,88	62%	14,42	-	10,49	84%	10,99	73%
V	11,80	-	13,70	60%	15,13	63%	14,76	-	10,55	85%	11,22	74%
VI	11,80	-	13,70	61%	15,36	63%	14,85	-	10,60	85%	11,27	74%
VII	11,77	-	13,41	59%	15,25	63%	14,66	-	10,61	85%	11,42	74%
VIII	11,81	-	13,45	59%	15,68	65%	14,70	-	10,64	85%	11,53	74%
IX	11,70	-	13,50	59%	15,56	65%	14,89	-	10,65	84%	11,86	76%
X	11,76	-	13,78	59%	15,71	65%	15,15	-	10,67	83%	12,08	76%
XI	11,08	-	13,59	58%	15,72	64%	15,13	-	10,82	84%	12,25	75%
Wskaźnik zmian (%)												
XI 2016 / XI 2015	111,0	x	104,4	x	104,2	x	122,7	x	107,1	x	116,4	x
I-XI 2016 / I-XI 2015	107,1	x	100,5	x	103,5	x	126,2	x	105,6	x	108,9	x

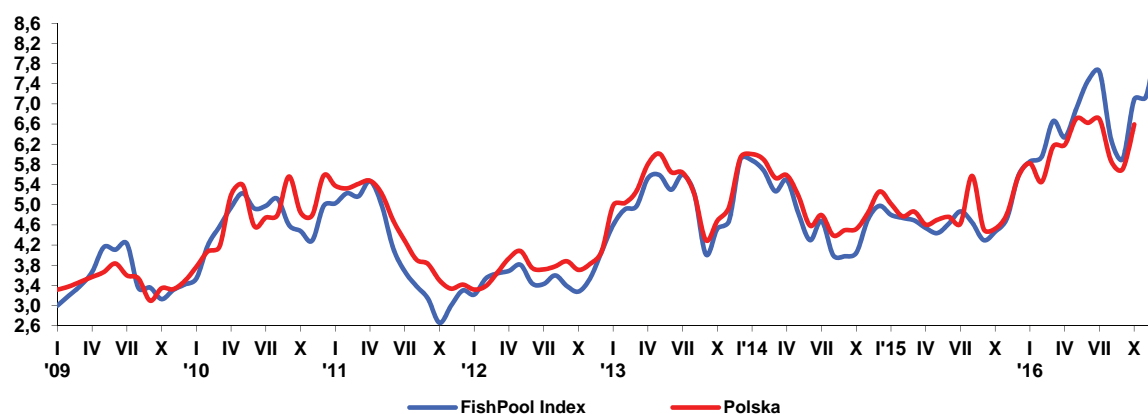
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

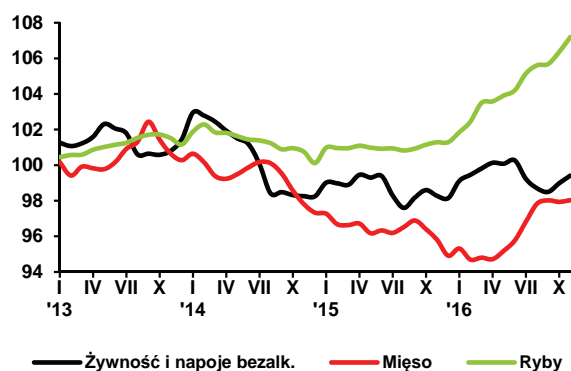
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makreła	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2012I-XII	21,42	26,76	75,30	32,10	17,62	24,06	25,06	29,82	16,02	15,15	21,95
2013I-XII	21,83	26,65	75,66	31,94	16,54	25,35	27,50	33,41	16,05	14,60	22,01
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2015 X	23,04	31,14	76,10	32,72	15,81	25,03	27,81	33,23	15,07	14,94	22,47
XI	23,16	31,35	76,10	32,63	15,74	25,03	27,75	33,23	15,01	14,98	22,33
XII	23,43	31,67	75,30	32,71	15,63	25,00	27,50	33,06	15,01	13,32	22,25
2016 I	23,71	31,85	75,90	32,49	15,66	25,13	27,44	32,94	14,98	14,28	22,28
II	23,86	32,07	76,50	32,69	15,46	24,97	27,62	33,18	14,98	14,79	22,40
III	23,92	32,19	78,10	32,79	15,51	25,13	27,87	33,47	15,01	14,80	22,68
IV	24,13	32,31	78,90	32,77	15,57	25,26	27,81	33,65	15,15	-	22,78
V	24,09	32,35	80,90	32,81	15,53	25,26	27,75	33,24	15,19	-	22,98
VI	24,19	32,41	82,00	32,74	15,58	25,16	27,75	32,94	15,28	-	22,49
VII	24,09	32,42	85,00	33,09	15,57	25,19	28,00	33,18	15,40	-	22,78
VIII	24,15	32,48	87,40	33,24	15,54	25,06	28,19	33,29	15,47	-	22,89
IX	24,09	32,54	88,80	33,14	15,59	25,32	28,31	33,00	15,55	-	23,04
X	24,15	32,58	90,60	33,24	15,60	25,23	28,56	33,18	15,90	-	23,16
XI	24,36	32,74	94,50	33,84	15,73	25,39	28,81	33,00	16,24	14,80	23,25
Wskaźnik zmian (%)											
XI 2016 XI 2015	105,2	104,4	124,2	103,7	99,9	101,4	103,8	99,3	108,2	98,8	104,1
I-XI 2016 I-XI 2015	106,9	106,4	109,5	101,9	97,9	100,0	100,3	98,9	102,5	102,4	102,0

Źródło: Dane GUS.

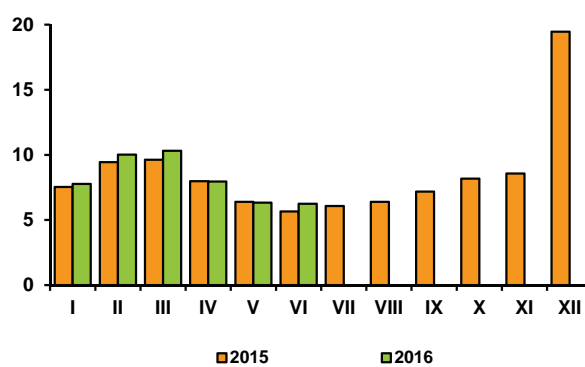
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie FishPool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

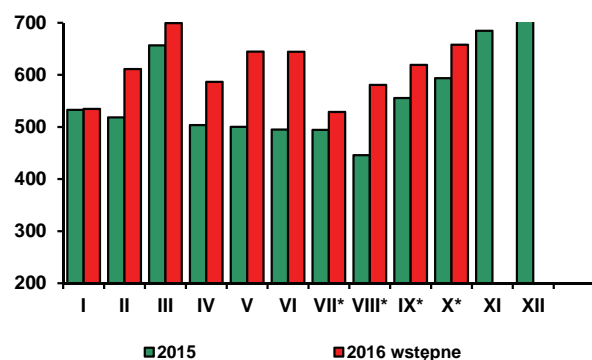
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2012=100)

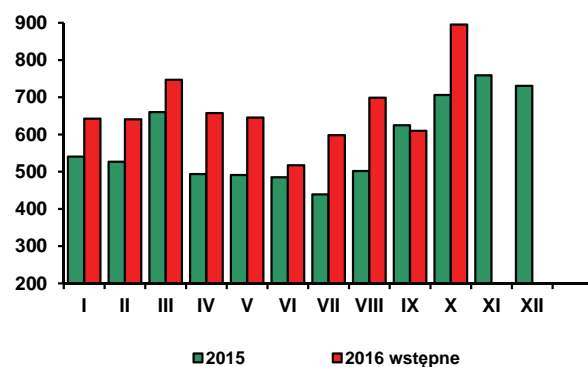
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę/)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

* w 2016 r. bez eksportu burtowego

Źródło: Rys. 1 – FishPool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

W listopadzie 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, ceny żywności i napojów bezalkoholowych wzrosły o 0,4%, w tym żywności o 0,5%, przy wzroście łącznych cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,1%. Podrożały wszystkie grupy podstawowych artykułów żywnościowych, z wyjątkiem owoców. Najbardziej zwiększyły się przeciętne ceny warzyw (o 2,8%) i tłuszczów jadalnych (o 2,0%). O wzroście cen warzyw zadecydowała znacząca wyżka cen warzyw świeżych (o 4,9%), w tym pomidorów o 18,2%, kalafiorowych o 14,8% i sałaty o 12,7%. Podrożała większość tłuszczów, w tym masło o 3,8%, pozostałe tłuszcze zwierzęce o 1,4%, a margaryny o 1,0%. Ceny jaj podniosły się o 1,4%, ryb i owoców morza o 0,8%, a artykułów mleczarskich o 0,7%, w tym serów dojrzewających i śmietany po 1,8%. Nieznacznie, bo o 0,1% wzrosły ceny artykułów mięsnych oraz pieczywa i produktów zbożowych. Za wołowinę konsumenci musieli zapłacić o 0,2% więcej, a za wieprzowinę o 0,2% mniej niż przed miesiącem. Tańsze niż w październiku było mięso kurcząt (o 1,2%), a droższe - kaczek, gęsi i indyków (o 1,1%). Podrożały wędliny wieprzowo-wołowe (o 0,6%), a potaniały drobiowe (o 0,4%). Zwiększyły się ceny ryżu (o 1,0%), makaronów (o 0,4%) i pieczywa (o 0,3%). Łączne ceny cukru, dżemów, miodu, czekolady i wyrobów cukierniczych utrzymały się na takim samym poziomie, jak w poprzednim miesiącu. Stabilne były głównie ceny cukru, przy nieznacznym wzroście cen wyrobów cukierniczych (o 0,4%) i czekolady (o 0,3%). Spadek cen owoców (o 1,2%) był wynikiem istotnej obniżki cen owoców cytrusowych (o 13,1%) i bananów (o 2,1%).

W listopadzie 2016 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były przeciętnie o 1,2% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2015 r. (wobec wzrostu o 0,4% w październiku), przy stabilizacji cen towarów i usług konsumpcyjnych. W wyniku przyspieszenia dynamiki cen żywności w ujęciu rocznym, utrzymująca się przez 28 miesięcy w Polsce deflacja ustąpiła miejsca inflacji. W listopadzie 2016 r., w porównaniu z listopadem 2015 r., istotnie zwiększyły się przeciętne ceny cukru i wyrobów cukierniczych (o 4,9%, w tym cukru o 27,6%), ryb i owoców morza (o 5,8%) oraz tłuszczów jadalnych (o 6,4%). Wzrost cen artykułów mięsnych wyniósł 2,3%, pieczywa i produktów zbożowych 1,1%, a owoców 0,4%. Dżemy, marmolady i miód podrożały o 0,8%, czekolada o 0,5%, a wyroby cukiernicze o 0,3%. Za masło w listopadzie ub. roku konsumenci musieli zapłacić o 13,0% więcej niż rok wcześniej, za margaryny o 2,4% więcej, a za oleje roślinne o 0,5% więcej. Tańsze niż przed rokiem były tylko tłuszcze wieprzowe (o 1,0%). Wydatnie wzrosły ceny ryb świeżych (o 11,7%) oraz wędzonych i solonych (o 6,7%), a także owoców morza (o 4,1%). W grupie mięsa najbardziej, bo o 6,5% podrożała wieprzowina. Ceny wędlin wieprzowo-wołowych zwiększyły się o 3,0%, mięsa wołowego o 0,7%, podczas gdy mięsa drobiowego spadły o 3,6%. Spośród artykułów zbożowych najbardziej podrożały kasze i ziarna zbóż (o 2,4%) oraz pieczywo (o 1,9%). O wzroście cen artykułów mleczarskich zadecydował wzrost cen serów dojrzewających i topionych (o 3,2%) oraz śmietany (o 1,5%). W listopadzie 2016 r. droższe niż przed rokiem były banany (o 1,3%), a tańsze jabłka (o 12,8%), przy nieznacznym spadku cen owoców cytrusowych (o 0,2%). Mniej niż przed rokiem konsumenci płacili za warzywa (o 5,6%), w tym za ziemniaki o 18,1%, a za warzywa świeże o 6,4%) oraz jaja (o 2,1%).

W okresie styczeń-listopad 2016 r. przeciętny poziom cen żywności i napojów bezalkoholowych był o 0,7% wyższy niż w analogicznym okresie 2015 r., przy spadku przeciętnego poziomu cen towarów i usług konsumpcyjnych o 0,7%. Wzrostowi cen żywności o 0,8% towarzyszył spadek cen napojów bezalkoholowych o 0,3%. Znacząco wzrosły ceny cukru (o 26,8%), owoców (o 5,6%) i warzyw (o 3,0%), w tym ziemniaków o 21,3%). O wzroście cen owoców i warzyw zadecydował stosunkowo wysoki ich poziom w pierwszej połowie roku, będący następstwem nieudanych zbiorów w 2015 r. Przeciętny poziom cen ryb i owoców morza podniósł się o 3,4%, a pieczywa i produktów zbożowych o 0,3%, podczas gdy pozostałych grup żywności był niższy niż rok wcześniej. Artykuły mleczarskie były tańsze średnio o 2,3%, tłuszcze jadalne o 1,6%, w tym tłuszcze wieprzowe o 4,7%, masło o 2,4%, margaryny o 1,4%, a oleje roślinne o 0,4%. Średnie ceny jaj obniżyły się o 2,4%, a produktów mięsnych o 0,2%, w tym mięsa drobiowego o 2,2%.

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych był zbliżony do wzrostu cen napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych oraz towarów i usług związanych z edukacją. Bardziej wzrosły ceny usług restauracyjnych i hotelowych, oraz tzw. innych towarów i usług. Ceny pozostałych grup towarów i usług konsumpcyjnych były niższe niż przed rokiem. Przeciętny poziom cen towarów i usług związanych z transportem obniżył się o 5,4%, w tym paliw do prywatnych środków transportu o 8,0%. Średnie ceny odzieży i obuwi zmalały o 4,4%, towarów i usług w zakresie użytkowania mieszkania i nośników energii o 0,7%, w tym nośników energii o 2,7%, towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury o 2,0%, łączności o 0,8% oraz wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego o 0,1%. Spadek cen paliw, nośników energii oraz pozostałych kosztów użytkowania mieszkania, które mają charakter wydatków „sztywnych” i zajmują dominującą pozycję w budżetach rodzin, miał istotne znaczenie dla kształtowania się popytu na żywność.

Czynnikami sprzyjającymi wzrostowi popytu konsumpcyjnego były pozytywne zjawiska na rynku pracy oraz wzrost dochodów ludności wspierany przez wypłaty z programu „Rodzina 500+”. W listopadzie 2016 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w jednostkach o liczbie pracujących

powyżej 9 osób) było o 3,1% większe niż rok wcześniej, a w okresie jedenastu miesięcy wzrosło w skali roku o 2,9%. W końcu listopada liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy zmniejszyła się o 14,2%, a stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 8,2%, wobec 9,6% przed rokiem. Siła nabywczą przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosła (w skali roku) o 4,0%, a przeciętnej emerytury i renty pracowniczej o 1,4%.

Pozytywne zjawiska na rynku pracy, poprawa sytuacji dochodowej ludności i zmniejszenie obciążeń gospodarstw domowych kosztami usług bytowych były głównymi czynnikami dynamizującymi obroty handlu detalicznego i wzmagającymi skłonność konsumentów do robienia żywnościowych zakupów. W listopadzie ub. roku sprzedaż detaliczna żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w cenach stałych, w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, była większa niż przed rokiem o 13,0%, przy wzroście sprzedaży detalicznej ogółem o 7,4%. W okresie trzech kwartałów 2016 r. jej wzrost w ujęciu rocznym wyniósł 5,3%, przy wzroście sprzedaży ogółem o 5,6%.

Według metodologii Eurostatu (HICP) w listopadzie 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, w UE-28 łączne ceny towarów i usług konsumpcyjnych nie zmieniły się, w strefie euro zmalały o 0,1%, a w Polsce obniżyły się o 1,0%. Przeciętne ceny żywności w UE-28, w strefie euro i w Polsce wzrosły po 0,4%. Najwyższy ich wzrost odnotowano w Czechach (o 1,9%), na Łotwie (o 1,2%) oraz w Niemczech i Estonii (po 1,1%), a najgłębszy spadek – na Słowenii (o 0,9%), w Portugalii (o 0,8%) i w Grecji (o 0,5%). W Belgii, Bułgarii, Szwecji i na Cyprze ceny żywności były stabilne.

W listopadzie 2016 r., w stosunku do analogicznego miesiąca 2015 r., w UE-28 oraz w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły po 0,6%, a w Polsce o 0,2%. Najwyższą inflację (w ujęciu rocznym) odnotowano w Belgii (1,7%), Czechach (o 1,6%), Austrii (1,5%) i w Estonii (o 1,4%). Najgłębszy spadek inflacji miał miejsce w Bułgarii i na Cyprze (po 0,8%). W listopadzie ub. r. w UE-28 ceny żywności były o 0,3% wyższe, a w strefie euro o 0,4% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2015 roku. W Polsce wzrosły one o 1,0%. W skali roku żywność podrożała najbardziej na Łotwie (o 2,6%), na Malcie (o 2,5%), w Belgii (o 1,7%), Czechach (o 1,5%) oraz w Niemczech i Estonii (po 1,3%). Spadek cen żywności odnotowano m.in. na Cyprze (o 2,6%), Słowacji (o 2,4%), w Irlandii (o 2,3%), Wielkiej Brytanii (o 2,0%) i Grecji (o 1,8%).

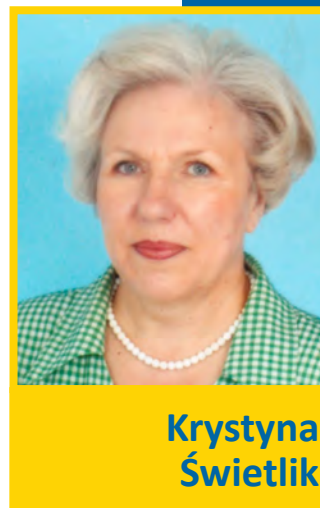
Według FAO w listopadzie 2016 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, światowe ceny żywności spadły o 0,4%. Zadecydowały o tym obniżki cen cukru (o 8,9%), zbóż (o 0,6%) i mięsa (o 0,2%). Wzrosły natomiast ceny olejów roślinnych (o 4,6%) i produktów mlecznych (o 2,0%).

W listopadzie 2016 r. światowe ceny żywności były o 10,4% wyższe niż rok wcześniej. Wzrosły ceny wszystkich monitorowanych produktów, z wyjątkiem zbóż. Ceny cukru zwiększyły się o 39,0%, olejów roślinnych o 27,1%, produktów mlecznych o 23,4%, a artykułów mięsnych o 4,5%. Ceny zbóż spadły o 7,9%.

W 2017 r. w świecie oczekiwany jest wzrost inflacji w związku ze spodziewanym ożywieniem gospodarczym oraz wyhamowaniem wpływu wcześniejszego spadku cen surowców na dynamikę cen. Międzynarodowy Fundusz Walutowy prognozuje, że w 2017 r. w świecie średnioroczna inflacja wyniesie 3,3%, wobec 2,9% w 2016 r. W kierunku jej wzrostu oddziaływać będą m.in. rosnące ceny żywności. Według prognoz Europejskiego Banku Centralnego w strefie euro średnioroczna inflacja przyspieszy z 0,2% w 2016 r. do 1,2% w 2017 r. Także w Polsce przewiduje się, że w 2017 r. dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych będzie wyższa niż w roku poprzednim. W ustawie budżetowej na 2017 r. założono, że w bieżącym roku średnioroczna stopa inflacji wyniesie 1,3%. Szacunki te są zbieżne z prognozami ekspertów NBP. Oczekuje się przyspieszenia dynamiki cen żywności z uwagi na przewidywane mniej korzystne niż w 2016 r. uwarunkowania podaży, wzrost krajowego popytu na żywność oraz wzrost cen surowców energetycznych i żywnościowych na rynkach światowych. Według NBP w Polsce w 2017 r. przeciętne ceny energii mogą być o 3,1% wyższe, a żywności o 1,9% wyższe niż w 2016 r.¹ Według ocen IERiGŻ-PIB w końcu I półrocza br. łączne ceny żywności i napojów bezalkoholowych mogą być o 2-3% wyższe niż w końcu ub. roku, a w okresie styczeń-czerwiec 2017 r. przeciętny poziom cen żywności może być o 1,5% wyższy od notowanego w analogicznym okresie przed rokiem. W I półroczu br. więcej niż rok wcześniej konsumenci będą płacili za mięso i tłuszcze wieprzowe, ryby, owoce, jaja, masło, oleje roślinne, artykuły mleczarskie, w tym głównie sery dojrzewające. Nie przewiduje się istotnego wzrostu cen artykułów zbożowych, cukru oraz mięsa drobiowego i wołowiny. Tańsze niż w I półroczu 2016 r. będą warzywa ze względu na stosunkowo wysoką ich podaż z ubiegłorocznych zbiorów.²

1. Raport o inflacji. Listopad 2016, NBP, Warszawa 2016, s. 78.

2. K. Świątek (red.), Popyt na żywność. Stan i perspektywy, IERiGŻ-PIB, MRiRW, ARR, Warszawa, listopad 2016, Seria: Analizy rynkowe nr 17, s. 31-34.

Krystyna
Świątek

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2016 r.

Wyszczególnienie	XI 2016			I - XI 2016
	X 2016=100	XI 2015=100	XII 2015 = 100	I - XI 2015 = 100
O G Ó Ł E M	100,1	100,0	100,2	99,3
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,4	101,2	101,3	100,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,1	100,9	101,0	100,6
Odzież i obuwie	99,7	95,3	96,4	95,6
Mieszkanie	100,0	99,7	99,8	99,4
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,1	99,6	99,7	99,3
w tym nośniki energii	100,1	98,0	98,1	97,3
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	99,6	100,0	100,2	99,9
Zdrowie	100,2	98,2	98,2	99,3
Transport	99,6	99,8	100,0	94,6
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	99,9	100,7	103,4	92,0
Łączność	100,0	99,3	99,3	99,2
Rekreacja i kultura	100,3	98,8	99,0	98,0
Edukacja	100,0	100,7	100,7	100,8
Restauracje i hotele	100,0	101,6	101,5	101,4
Inne towary i usługi	100,5	103,0	102,9	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w listopadzie 2016 r.

Wyszczególnienie	XI 2016			I - XI 2016
	X 2016 = 100	XI 2015=100	XII 2015=100	I - XI 2015=100
Żywność (bez napojów)	100,5	101,3	101,4	100,8
Pieczywo i produkty zbożowe	100,1	101,1	101,0	100,3
Pieczywo	100,3	101,9	101,3	100,6
Ryż	101,0	100,7	101,3	99,9
Makarony	100,4	100,9	100,8	100,6
Mięso i przetwory	100,1	102,3	103,3	99,8
Mięso wieprzowe	99,7	106,5	108,0	100,8
Mięso wołowe	100,2	100,7	100,3	100,4
Mięso drobiowe	99,1	96,5	99,7	97,8
Wędliny i pozostałe przetwory mięsne	100,5	102,3	102,9	100,0
Ryby i owoce morza	100,8	105,8	105,8	103,4
Mleko, sery i jaja	100,8	100,3	100,4	97,7
Artykuły mleczarskie	100,7	100,7	100,8	97,7
Mleko	100,5	98,9	99,0	95,9
Sery twarogowe	100,4	99,5	100,1	98,5
Sery dojrzewające i topione	101,8	103,2	103,1	97,2
Jaja	101,4	97,9	98,3	97,6
Oleje i pozostałe tłuszcze	102,0	106,4	107,1	98,4
Masło	103,8	113,0	113,0	97,6
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	101,4	99,0	100,6	95,3
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,0	102,4	104,2	98,6
Oleje roślinne	99,9	100,5	101,1	99,6
Owoce	98,8	100,4	99,9	105,6
Jabłka	101,9	87,2	88,7	94,1
Owoce cytrusowe	86,9	99,8	112,9	109,5
Banany	97,9	101,3	104,4	102,9
Warzywa	102,8	94,4	92,3	103,0
Ziemniaki	100,1	81,8	80,9	121,3
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	100,0	104,9	105,8	104,9
Cukier	100,0	127,6	127,4	126,9
Napoje bezalkoholowe	99,8	100,0	100,4	99,7

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	101,3	98,8	100,1	100,4	100,7	99,7	99,7	98,8	100,0	99,9	100,2	100,7
	2014	101,5	99,8	99,7	99,5	99,6	99,7	98,9	98,4	100,1	99,8	99,9	100,0
	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	100,4	100,2	99,9	100,1	100,0	99,9	100,2	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0
	2014	100,2	99,9	99,9	99,9	100,2	99,8	100,0	100,0	99,9	100,1	99,9	99,8
	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1
Mięso	2013	100,2	99,3	100,5	99,9	99,9	100,4	100,7	100,4	101,1	99,0	99,2	99,6
	2014	100,4	99,5	99,2	99,8	100,3	100,4	100,3	99,9	99,4	99,0	99,2	99,5
	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	
Ryby i owoce morza	2013	100,4	100,1	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,2	100,0	99,8	99,7
	2014	100,7	100,4	99,6	100,0	99,8	99,8	99,9	99,8	99,7	100,1	99,8	99,4
	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	
Mleko, sery, jaja	2013	100,4	100,1	99,6	99,7	99,7	99,7	100,2	100,1	101,0	100,8	100,5	100,5
	2014	101,0	100,4	100,0	99,7	100,0	99,7	99,5	99,7	99,9	99,8	99,7	99,9
	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	
Tłuszcze	2013	100,9	99,8	99,4	99,9	100,4	100,6	100,4	100,8	100,7	100,4	100,1	99,5
	2014	100,6	100,1	99,5	98,8	100,6	99,1	100,0	99,3	99,5	99,7	99,1	98,5
	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	
Owoce	2013	105,7	99,8	98,3	102,9	106,5	105,0	98,4	95,0	93,5	95,0	99,5	100,3
	2014	107,3	101,0	103,1	100,7	102,0	97,1	96,0	94,2	99,9	97,8	97,6	100,2
	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	
Warzywa	2013	107,3	100,0	102,5	102,4	104,5	94,7	95,9	89,7	99,1	103,9	104,5	108,9
	2014	106,9	99,3	98,2	98,3	93,3	99,4	90,6	86,6	103,7	102,8	105,1	103,9
	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	100,3	99,4	99,7	100,0	99,7	99,7	99,3	99,4	99,8	99,6	99,8	98,7
	2014	100,2	99,0	99,3	97,8	100,0	99,4	99,5	99,4	99,9	99,9	99,5	99,5
	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	
Cukier	2013	99,9	98,7	99,2	99,4	99,3	98,7	96,3	97,2	98,9	98,8	98,0	96,7
	2014	98,0	96,2	96,5	92,2	97,9	96,3	96,8	96,5	97,6	98,5	96,8	97,8
	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2013	100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1	100,2	99,8	100,1
	2014	100,1	100,1	100,1	100,0	99,9	100,0	99,8	99,6	100,0	100,0	99,8	99,7
	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	
III. Średnia płaca ^a	2013	89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3	101,7	101,7	108,3
	2014	90,1	101,3	104,2	99,0	97,5	101,7	100,6	98,2	100,2	102,1	100,6	109,4
	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

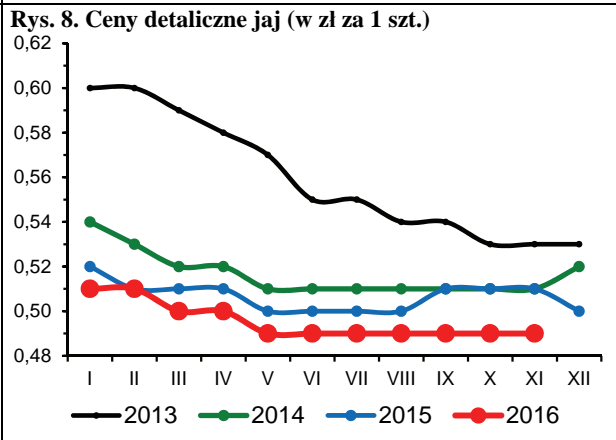
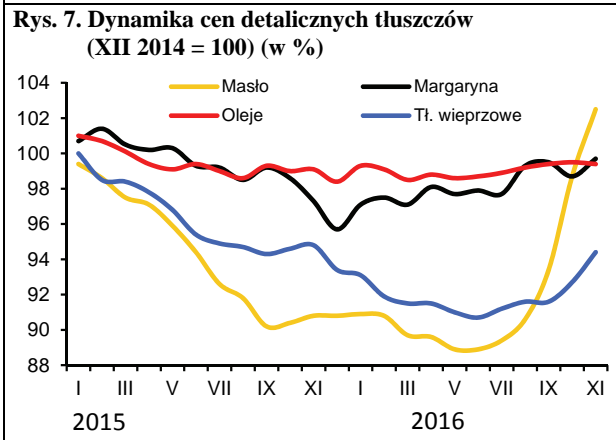
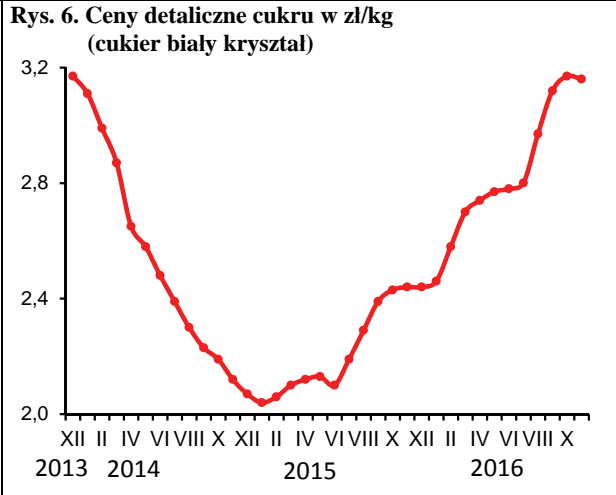
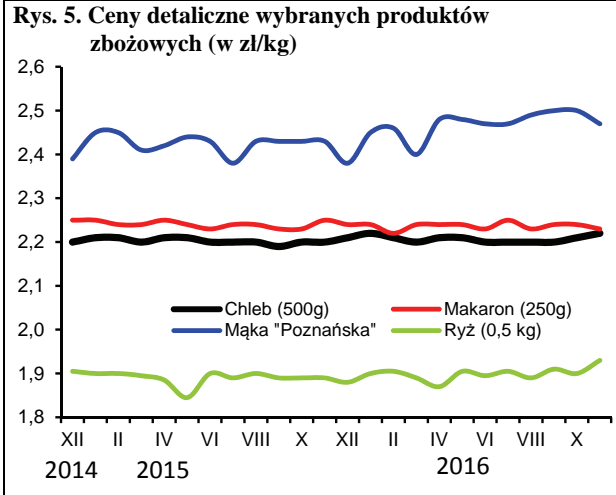
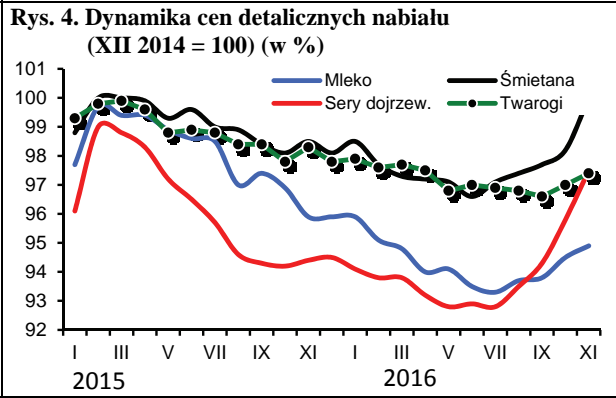
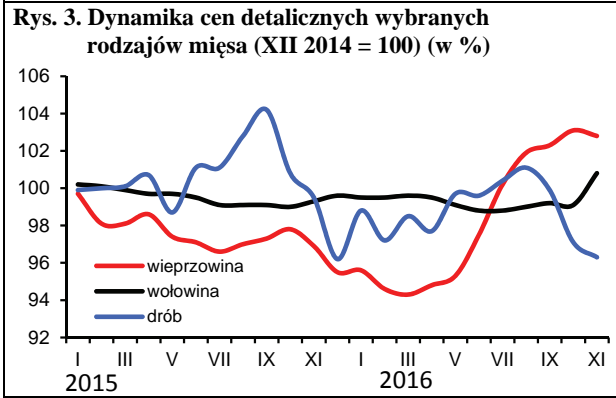
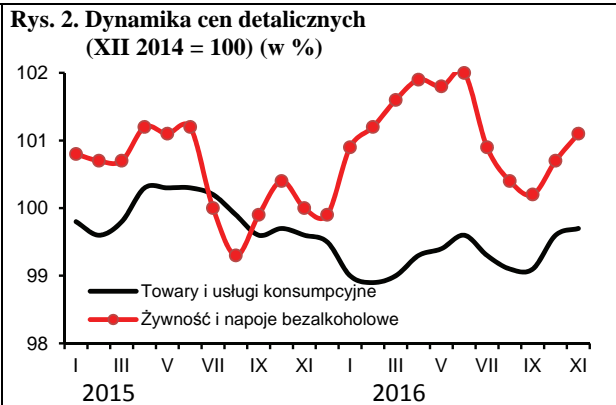
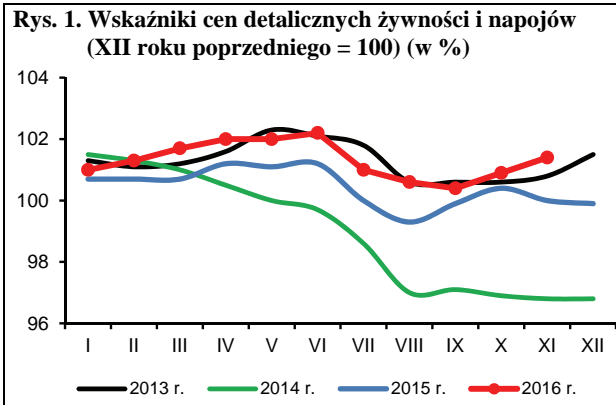
Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2013	103,5	102,5	101,5	101,7	101,6	100,7	102,5	102,5	102,6	101,9	101,7	101,5
	2014	101,6	101,6	101,2	100,3	99,2	99,1	98,3	97,9	100,0	97,8	97,5	96,8
	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	
Pieczywo i produkty zbożowe	2013	101,9	101,9	101,6	101,4	101,2	100,9	101,1	100,7	100,7	100,6	100,5	100,4
	2014	100,3	100,3	100,2	100,0	100,2	100,1	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,7
	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	
Mięso	2013	104,1	102,7	102,8	102,4	101,9	100,9	101,6	101,8	102,1	100,9	100,1	100,3
	2014	100,5	100,8	99,5	99,4	99,8	99,7	99,3	98,9	97,2	97,2	97,2	97,1
	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	
Ryby i owoce morza	2013	102,2	101,5	101,2	101,0	101,0	100,8	100,9	100,9	101,1	101,1	100,9	101,2
	2014	101,1	101,4	100,9	100,6	100,2	100,0	99,9	99,5	99,0	99,0	99,0	99,0
	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	
Mleko, sery, jaja	2013	104,4	103,8	99,7	97,8	98,5	99,2	99,7	100,2	101,2	101,8	102,0	102,2
	2014	102,8	103,2	103,6	103,6	103,9	103,9	103,3	102,8	101,6	100,5	99,7	99,1
	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	
Tłuszcze	2013	100,3	100,1	99,0	99,9	101,0	102,4	102,9	104,3	104,9	104,1	103,8	103,0
	2014	102,8	103,1	103,1	102,0	102,1	100,6	100,2	98,6	97,4	96,6	95,7	94,8
	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	
Owoce	2013	102,7	101,8	101,0	101,4	104,5	102,1	102,3	106,5	104,3	99,2	100,8	99,7
	2014	99,7	100,1	105,6	103,4	99,2	92,2	90,6	89,8	95,8	98,7	96,8	96,5
	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	
Warzywa	2013	107,8	104,6	103,0	108,8	106,9	101,2	120,3	118,3	119,6	117,8	115,3	112,3
	2014	111,3	110,6	106,3	102,3	91,4	95,6	90,1	87,2	91,6	90,4	91,0	86,8
	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	
Cukier i wyroby cukiernicze	2013	101,9	100,9	100,2	99,7	99,2	98,8	97,8	97,1	96,6	96,5	96,2	95,4
	2014	95,5	95,1	94,8	92,7	92,9	92,6	92,7	92,8	92,9	93,2	92,9	93,5
	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	
Cukier	2013	100,0	98,1	97,2	96,1	95,7	94,4	90,9	88,4	87,1	86,1	84,6	82,4
	2014	80,9	78,7	76,7	71,1	70,1	68,4	68,8	68,3	67,4	67,2	66,4	67,2
	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2013	101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0	100,8	100,6	100,7
	2014	100,5	100,7	100,7	100,3	100,2	100,3	99,8	99,7	99,7	99,4	99,4	99,0
	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	
III. Średnia płaca ^a	2013	100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6	103,1	103,1	102,7
	2014	103,4	104,0	104,8	103,8	104,8	103,5	103,5	103,5	103,4	103,8	102,7	103,7
	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób
 Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

Wyszczególnienie a – 2015 r. b – 2016 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,80	3,80	3,79	3,77	3,79	3,80	3,78	3,80	3,79	3,78	3,79	3,76
	b	3,80	3,81	3,78	3,74	3,81	3,79	3,81	3,78	3,82	3,80	3,86	
Chleb mieszaný – 0,5 kg	a	2,21	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,19	2,20	2,20	2,21
	b	2,22	2,21	2,20	2,21	2,21	2,20	2,20	2,20	2,20	2,21	2,22	
Makaron – 250 g	a	2,25	2,24	2,24	2,24	2,24	2,23	2,24	2,24	2,23	2,23	2,25	2,24
	b	2,24	2,22	2,24	2,24	2,24	2,23	2,25	2,23	2,24	2,24	2,23	
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,45	2,45	2,41	2,42	2,44	2,43	2,38	2,43	2,43	2,43	2,43	2,38
	b	2,45	2,46	2,40	2,48	2,48	2,47	2,47	2,49	2,50	2,50	2,47	
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	25,94	25,87	25,90	25,94	25,90	25,80	25,93	25,96	26,01	26,02	26,12	26,05
	b	26,03	26,06	26,21	26,03	25,93	25,94	26,12	26,18	26,24	26,32	26,33	
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,58	32,45	32,28	32,51	32,47	32,32	32,22	32,10	32,03	31,84	32,15	32,23
	b	32,68	32,57	32,61	32,59	32,59	32,47	32,44	32,55	32,56	32,38	32,17	
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	14,34	13,98	14,02	14,07	13,96	13,81	13,84	13,89	14,00	14,09	13,98	13,79
	b	13,69	13,65	13,49	13,55	13,62	13,89	14,25	14,46	14,50	14,57	14,41	
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,90	6,91	6,95	6,96	6,75	7,10	7,12	7,28	7,39	7,00	6,89	6,60
	b	6,83	6,64	6,84	6,67	7,05	6,96	7,12	7,23	7,06	6,74	6,67	
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	24,34	24,18	24,22	24,34	24,46	24,42	24,27	24,22	24,24	24,09	24,22	24,01
	b	23,92	24,08	24,09	24,12	24,04	24,43	24,65	24,92	24,86	25,04	25,08	
Kiełbasa „Toruńska” – 1kg	a	15,58	15,50	15,50	15,32	15,40	15,41	15,46	15,39	15,50	15,44	15,31	15,41
	b	15,37	15,27	15,26	15,20	15,09	15,31	15,10	15,53	15,59	15,64	15,93	
Filety mrożone z morskczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	21,96	21,79	22,08	22,26	22,41	22,63	22,60	22,80	22,81	23,04	23,16	23,43
	b	23,71	23,86	23,92	24,13	24,09	24,19	24,09	24,15	24,09	24,15	24,36	
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,95	2,94	2,93	2,92	2,91	2,88	2,88	2,82	2,85	2,83	2,77	2,80
	b	2,80	2,76	2,75	2,71	2,72	2,69	2,69	2,70	2,70	2,70	2,74	
Jogurt naturalny – 150 g	a	1,04	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04
	b	1,05	1,05	1,05	1,04	1,05	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	1,04	
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,39	13,30	13,32	13,33	13,23	13,32	13,26	13,18	13,25	13,10	13,14	13,14
	b	13,16	13,14	13,21	13,23	13,16	13,32	13,20	13,24	13,21	13,24	13,32	
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	20,29	19,86	19,93	19,76	19,33	19,03	18,95	18,43	18,41	18,33	18,26	17,98
	b	17,85	17,80	17,53	17,33	17,11	17,02	17,32	17,75	18,45	19,17	20,08	
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	5,89	5,88	5,90	5,89	5,87	5,88	5,84	5,85	5,82	5,80	5,78	5,75
	b	5,78	5,77	5,75	5,73	5,68	5,68	5,72	5,76	5,80	5,85	5,99	
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,52	0,51	0,51	0,51	0,51	0,50	0,50	0,50	0,51	0,51	0,51	0,50
	b	0,51	0,51	0,50	0,50	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	0,49	
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	4,35	4,32	4,28	4,26	4,21	4,15	4,07	4,03	3,96	3,97	3,98	3,98
	b	3,96	3,96	3,90	3,84	3,82	3,83	3,89	4,03	4,19	4,51	4,70	
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	3,93	4,01	3,90	3,98	3,99	3,95	3,94	3,91	3,95	3,87	3,88	3,89
	b	3,87	3,86	3,92	3,96	3,98	3,90	3,88	3,95	3,85	3,76	3,95	
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	6,07	6,06	6,02	5,96	5,85	5,91	5,86	5,76	5,86	5,83	5,84	5,82
	b	5,90	5,82	5,76	5,81	5,79	5,81	5,82	5,83	5,90	5,91	5,88	
Śłonina – 1 kg	a	6,07	5,97	5,92	5,87	5,78	5,65	5,69	5,58	5,55	5,60	5,59	5,46
	b	5,47	5,39	5,38	5,36	5,30	5,31	5,39	5,45	5,48	5,53	5,61	
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,78	1,74	1,74	1,73	1,73	1,71	1,72	1,71	1,71	1,71	1,70	1,69
	b	1,68	1,66	1,66	1,65	1,66	1,63	1,62	1,62	1,62	1,64	1,65	
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	2,04	2,06	2,10	2,12	2,13	2,10	2,19	2,29	2,39	2,43	2,44	2,44
	b	2,46	2,58	2,70	2,74	2,77	2,78	2,80	2,97	3,12	3,17	3,16	
Jabłka – 1 kg	a	1,99	1,98	2,03	2,36	3,00	3,38	3,56	3,37	2,99	2,81	2,70	2,66
	b	2,64	2,65	2,62	2,60	2,58	2,62	2,76	2,78	2,52	2,32	2,35	

Źródło: Dane GUS

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

W listopadzie 2016 r. popyt na podstawowe środki produkcji dla rolnictwa był niewielki, co sprzyjało spadkom cen. Potaniały głównie nawozy mineralne. Wyższe niż miesiąc wcześniej były natomiast ceny bezpośrednich nośników energii, o czym zdecydował głównie drożący gaz ziemny oraz węgiel kamienny. Relacje cen większości środków produkcji do cen zbóż były w listopadzie nieco bardziej korzystne w porównaniu do poprzedniego miesiąca. Środki produkcji podrożały jednak względem żywca wieprzowego.

W listopadzie popyt na nawozy mineralne był wyraźnie mniejszy niż w poprzednich miesiącach, co skutkowało obniżaniem ich cen. Ceny nawozów na krajowym rynku zmalały średnio o 1,1% w porównaniu z poprzednim miesiącem, przy czym spadki dotyczyły przede wszystkim nawozów wieloskładnikowych. Wśród nich najbardziej, bo o 2,5% potaniała polifoska oraz o 1,9% fosforan amonu. Spadek cen nawozów azotowych był mniejszy i wyniósł średnio 1,0%. W ciągu 12 miesięcy nawozy mineralne potaniały średnio o 8,1%. Obniżki cen wystąpiły głównie w przypadku nawozów azotowych (średnio o 12,5%). W przypadku pozostałych analizowanych nawozów mineralnych spadki cen były mniejsze, przy czym nawozy wieloskładnikowe potaniały w większym stopniu niż jednoskładnikowe nawozy fosforowe i potasowe.

W pierwszych miesiącach 2017 r. trwający od kilkunastu miesięcy spadek cen nawozów mineralnych na krajowym rynku może zostać zahamowany, czemu będzie sprzyjał zwiększony popyt. Nie powinny one jednak rosnąć w sytuacji niskich cen nawozów w handlu światowym. Ponadto z powodu kiepskiej koniunktury na rynku zbóż i większości podstawowych produktów roślinnych popyt będzie prawdopodobnie mniejszy niż w latach poprzednich. Będzie to istotnym czynnikiem stabilizującym ceny w okresie zwiększonego zużycia nawozów w okresie wiosennym. Większość dopłat bezpośrednich za 2016 r. (około 70%) w formie zaliczek została wypłacona do końca listopada 2016 r., co zapobiegnie wiosennemu wzrostowi cen powodowanemu zwiększonym dopływem gotówki.

W listopadzie 2016 r. relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż nieznacznie poprawiły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 5,7 kg pszenicy, tj. o 0,1 kg mniej niż miesiąc i rok wcześniej. Relatywnie najtańszym nawozem mineralnym pozostaje sól potasowa (równowartość 4,4 kg pszenicy), a najdroższym superfosfat prosty (7,4 kg pszenicy). Relacje cen nawozów do cen skupu trzody chlewnej były w listopadzie nieco gorsze niż w październiku. Na zakup 1 dt NPK należało przeznaczyć równowartość 71 kg żywca wieprzowego, tj. o 1 kg więcej niż w poprzednim miesiącu ale o 27 kg mniej niż rok wcześniej.

Ceny nawozów wapniowych zmalały w listopadzie o 0,2%, ale w ujęciu rocznym były wyższe o 13,8%.

Od września 2016 r. cen nawozów mineralnych w handlu światowym systematycznie rosła. W listopadzie ceny wzrosły średnio o kolejne 2,1%¹, przy czym mocznik² podrożał o 9,3%, a fosforan amonu³ i superfosfat potrójny⁴ potaniały odpowiednio o 3,0 i 1,1%. Nie zmieniły się ceny soli potasowej⁵. Ceny nawozów na światowym rynku były w listopadzie 2016 r. przeciętnie o 21,8% niższe niż rok wcześniej. Superfosfat potrójny potaniał o 28,9%, sól potasowa o 27,4%, fosforan amonu o 22,4%, a mocznik o 17,9%. Powodem niższych w porównaniu z rokiem poprzednim cen nawozów mineralnych w handlu światowym jest zmniejszony popyt na skutek spadku cen zbóż⁶, a także niskie ceny gazu ziemnego⁷, wpływające na zmniejszenie kosztów produkcji. Trwający od kilku lat długookresowy spadkowy trend cen nawozów wynika również z mniejszego niż oczekiwano popytu na nawozy w krajach rozwijających się.

Aldon Zalewski

Arkadiusz Zalewski

W październiku 2016 r. wzrosły ceny bezpośrednich nośników energii na krajowym rynku (średnio o 0,4%), o czym zdecydowały podwyżki cen gazu ziemnego oraz węgla kamiennego. Gaz ziemny LPG podrożał o 4,6%, a węgiel kamienny o 0,6%. Potaniała benzyna 95-oktanowa (o 0,9%), natomiast ceny pozostałych badanych nośników energii prawie nie zmieniły się. Bezpośrednie nośniki energii były w listopadzie 2016 r. średnio o 0,5% tańsze niż rok wcześniej. Droższy niż rok wcześniej był m.in. smar do łożysk (o 2,2%). Mniej natomiast (o 4,5%) kosztował koks opałowy.

Na światowym rynku bezpośrednich nośników ceny energii zmalały średnio o 6,7%⁸, głównie pod wpływem obniżki cen ropy naftowej, w tym ropy Brent o 6,6%. Potaniał również gaz ziemny (o 4,1%). W ciągu 12 miesięcy ropa naftowa Brent podrożała o 4,5%, a gaz ziemny potaniał o 3,9%, w tym gaz dla odbiorców europejskich o 21,3%. W najbliższych miesiącach ceny ropy w handlu światowym prawdopodobnie będą nadal rosły. Będzie temu sprzyjać zmniejszenie produkcji przez kraje OPEC, co ma być konsekwencją osiągniętego pod koniec listopada porozumienia w sprawie ograniczenia wydobycia.

W listopadzie środki ochrony roślin podrożały średnio o 0,2%, materiały budowlane staniały o 0,2%, a ceny maszyn rolniczych nie zmieniły się w porównaniu z miesiącem poprzednim. W ciągu 12 miesięcy maszyny rolnicze i środki ochrony roślin podrożały odpowiednio o 1,7 i 1,5%, a ceny materiałów budowlanych zmalały o 0,6%.

- 1 Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
- 2 Notowania fob Yuzhnyy
- 3 Notowania fob Gulf
- 4 Notowania fob US Tunis
- 5 Notowania fob Vancouver
- 6 Indeks zmian cen zbóż notowany przez FAO zmalał ze 153,6 pkt. w listopadzie 2015 r. do 141,4 pkt. w listopadzie 2016 r.
- 7 Indeks zmian cen gazu ziemnego notowany przez Bank Światowy był w listopadzie 2016 r. o 3,9% niższy niż rok wcześniej oraz o ponad 40% niższy niż w listopadzie 2014 r.
- 8 Na podstawie indeksu zmian cen surowców energetycznych obliczanego przez Bank Światowy.

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		XI 2015	XII 2015	XI 2016	XI 2016 X 2016	XI 2016 XII 2015	XI 2016 XI 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	1 dt	121,2	120,80	106,12	99,1	87,8	87,6	6,16	0,77
Saletra amonowa 34%N	„	139,56	138,84	120,52	98,9	86,8	86,4	5,76	0,72
Mocznik 46%N	„	157,84	157,44	139,64	99,0	88,7	88,5	4,94	0,62
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	„	91,84	91,64	90,80	99,1	99,1	98,9	7,38	0,92
Superfosfat potrójny 40% P ₂ O ₅	„	163,6	163,08	156,72	99,8	96,1	95,8	6,37	0,80
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	„	223,64	222,60	205,64	98,1	92,4	92,0	5,22	0,65
Sól potasowa 60% K ₂ O	„	170,84	169,52	160,76	99,4	94,8	94,1	4,36	0,55
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	„	194,52	193,60	179,04	97,5	92,5	92,0	5,20	0,65
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	67,07	66,91	76,3	99,8	114,0	113,8	2,07	0,26

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		XI 2015	XII 2015	XI 2016	XI 2016 X 2016	XI 2016 XII 2015	XI 2016 XI 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Mospilan 20 SP	80 g	44,11	44,10	45,16	100,3	102,4	102,4	73,43	9,20
Dursban 480 EC	1 l	53,01	52,94	51,36	100,2	97,0	96,9	83,51	10,46
Decis Mega 50 EW	250 ml	35,67	35,73	36,32	100,0	101,7	101,8	59,06	7,40
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	39,67	39,57	40,44	100,9	102,2	101,9	65,76	8,24
Gwarant 500 SC	1 l	53,36	53,38	53,75	100,1	100,7	100,7	87,40	10,95
Miedzian 50 WP	1,5 kg	65,78	65,69	66,38	100,2	101,1	100,9	107,93	13,52
Roundup	1 l	35,46	35,48	36,24	99,6	102,1	102,2	58,93	7,38
Stomp 330 EC	1 l	42,19	42,95	43,41	100,0	101,1	102,9	70,59	8,84
Fusilade Forte	1 l	131,97	131,93	133,12	100,3	100,9	100,9	216,46	27,11
Chwastox Extra 300 SL	1 l	18,40	18,42	19,20	100,3	104,2	104,3	31,22	3,91
Środek gryzoniobójczy	1 kg	33,95	34,05	34,46	99,8	101,2	101,5	56,03	7,02

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny środków energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		XI 2015	XII 2015	XI 2016	XI 2016 X 2016	XI 2016 XII 2015	XI 2016 XI 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	1 t	769,32	769,95	767,82	100,6	99,7	99,8	1248,49	156,38
Koks opałowy	1 t	1040,28	1044,14	993,90	100,2	95,2	95,5	1616,10	202,42
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	4,46	4,33	4,52	99,1	104,4	101,3	7,35	0,92
Olej napędowy	1 l	4,39	4,26	4,39	99,8	103,1	100,0	7,14	0,89
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	2,82	2,63	2,79	99,6	106,1	98,9	4,54	0,57
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,07	2,06	2,06	104,6	100,0	99,5	3,35	0,42
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	32,15	32,11	32,31	100,3	100,6	100,5	52,54	6,58
Olej silnikowy „Lotos Mineral Control 15W/40”	1 l	17,92	17,88	17,34	99,8	97,0	96,8	28,20	3,53
Smar stały wielofunkcyjny	0,9 kg	15,81	16,01	16,16	100,2	100,9	102,2	26,28	3,29
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	12,59	12,57	12,79	100,6	101,8	101,6	20,80	2,60
Energia elektryczna	10 kWh	6,59	6,59	6,49	100,0	98,48	98,48	10,55	1,32

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		XI 2015	XII 2015	XI 2016	XI 2016 X 2016	XI 2016 XII 2015	XI 2016 XI 2015	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	21,22	21,20	20,86	100,6	99,7	99,8	1248,49	156,38
Wapno	1 t	578,75	580,42	586,72	100,2	95,2	95,5	1616,10	202,42
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	155,91	155,39	151,74	99,1	104,4	101,3	7,35	0,92
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3303,74	3306,57	3348,85	99,8	103,1	100,0	7,14	0,89
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	13,08	13,02	13,04	99,6	106,1	98,9	4,54	0,57
Dwuteownik gruby	1 t	3376,27	3374,32	3416,02	104,6	100,0	99,5	3,35	0,42
Blacha dachowa	1 m ²	28,72	28,60	28,68	100,3	100,6	100,5	52,54	6,58
Tynk „Atlas”	25 kg	51,57	51,63	50,65	99,8	97,0	96,8	28,20	3,53
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,14	1,14	1,13	100,2	100,9	102,2	26,28	3,29
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	691,34	691,85	700,77	100,6	101,8	101,6	20,80	2,60
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	733,29	730,55	734,19	100,0	98,48	98,48	10,55	1,32
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	71,85	71,36	66,41	100,6	99,7	99,8	1248,49	156,38
Okno drewniane szklone	1 szt.	1791,11	1790,03	1838,46	100,2	95,2	95,5	1616,10	202,42
Drzwi płytowe 2000x800 mm zew.	1 szt.	1648,63	1657,37	1620,91	99,1	104,4	101,3	7,35	0,92

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

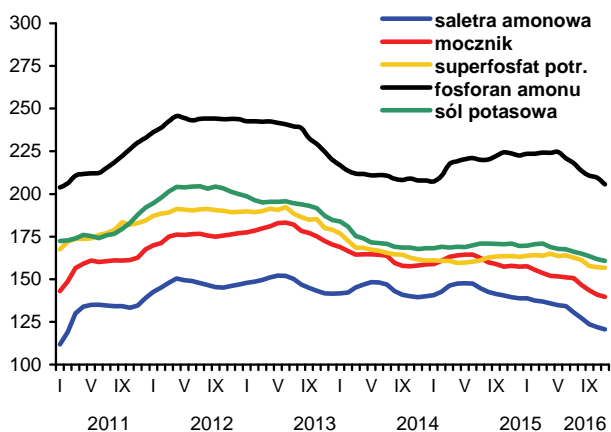
Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	XI 2015	XII 2015	XI 2016	XI 2016 X 2016	XI 2016 XII 2015	XI 2016 XI 2015	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	559122,0	561272,0	559714,3	100,1	99,7	100,1	9101,05	1139,95
Kombajn do ziemniaków	83207,5	83225,1	85116,8	100,1	102,3	102,3	1384,01	173,35
Samochód dostawczy	100560,5	98952,1	106397,5	100,1	107,5	105,8	1730,04	216,70
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	50234,0	50234,0	52691,8	99,9	104,9	104,9	856,78	107,32
Siewnik zbożowy 27 redlic	22217,8	22217,5	21503,2	99,6	96,8	96,8	349,65	43,79
Ciągnik Ursus 11054	175334,7	175334,7	175559,9	100,3	100,1	100,1	2854,63	357,56
Ciągnik 90 kW	210708,4	210757,7	215717,9	100,1	102,4	102,4	3507,61	439,34
Przyczepa do ciągnika samowładowca	37774,2	37783,6	38909,0	100,7	103,0	103,0	632,67	79,24
Kopaczka elewatorowa	15513,2	15515,4	15710,6	100,1	101,3	101,3	255,46	32,00
Zestaw uprawowo-siewny	52725,6	52573,6	52530,1	100,1	99,9	99,6	854,15	106,99
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	7450,5	7452,0	7700,6	100,0	103,3	103,4	125,21	15,68
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	49040,6	49040,6	50297,7	100,2	102,6	102,6	817,85	102,44
Opryskiwacz 400 l	5184,1	5184,1	5744,9	100,0	110,8	110,8	93,41	11,70
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	8509,2	8501,1	8574,6	99,7	100,9	100,8	139,42	17,46
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	14627,9	14630,8	14888,8	100,1	101,8	101,8	242,09	30,32
Pług 4-skbowy	12382,8	12294,7	12832,0	99,5	104,4	103,6	208,65	26,13
Kultywator 2,1-2,8 m	4162,4	4188,3	4579,9	99,3	109,4	110,0	74,47	9,33
Dojarka 2 konwie ^a	7996,9	7996,9	7096,4	100,0	88,7	88,7	115,39	54,72
Dojarka z rurociągiem ^a	43217,3	43217,3	41644,8	100,0	96,4	96,4	677,15	321,11
Schładzarka do mleka 500 l ^a	18345,7	18408,3	18306,1	100,0	99,4	99,8	297,66	141,15

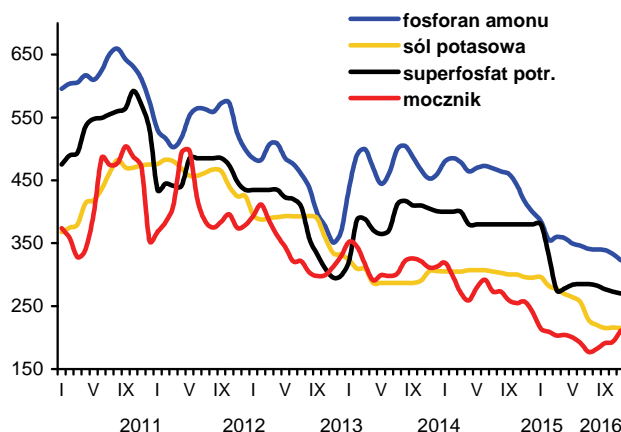
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

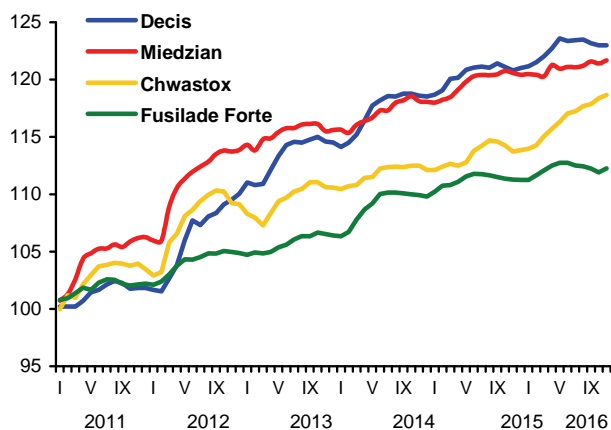
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

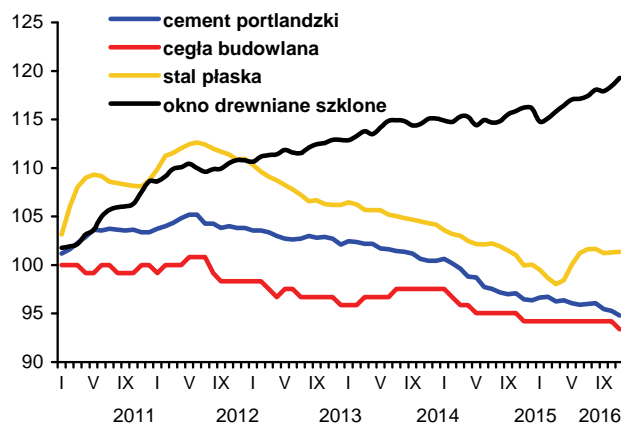
Rys. 2. Ceny nawozów mineralnych w handlu światowym (USD/t)

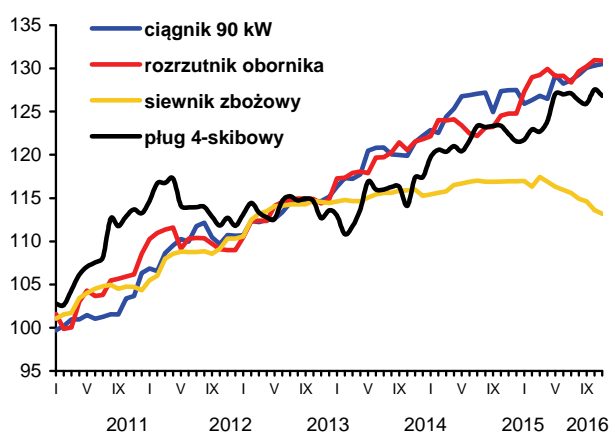
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce oraz światowe ceny ropy naftowej

